

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

TUTANAK DERGİSİ

30 Mayıs 2024 Perşembe
32'nci Toplantı

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İ Ç İ N D E K İ L E R

Sayfa

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

I.- Komisyon Başkanı Mehmet Muş'un, Komisyonun bugünkü gündemine ilişkin açıklaması

IV.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER

A) KANUN TEKLİFLERİ

I.- Ankara Milletvekili Ömer İleri ve Ankara Milletvekili Zeynep Yıldız ile 115 Milletvekilinin Sermaye Piyasası Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/2162)

IV.- USUL HAKKINDA GÖRÜŞMELER

I.- (2/2162) esas numaralı Kanun Teklifi'nin sevk edildiği tali komisyonlarda görüşülmesinin sağlanması ve teklifin daha detaylı incelenmesi için bir alt komisyon kurulup kurulmaması hakkında görüşme

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

32'nci Toplantı

30 Mayıs 2024 Perşembe

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

TBMM Plan ve Bütçe Komisyonu saat 11.02'de açılarak iki oturum yaptı.

Komisyon Başkanı Mehmet Muş, Komisyonun bugünkü gündemine ilişkin açıklama yaptı.

Ankara Milletvekili Ömer İleri ve Ankara Milletvekili Zeynep Yıldız ile 115 Milletvekilinin Sermaye Piyasası Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/2162), tümü ve maddeleri üzerindeki görüşmeleri tamamlanarak kabul edildi.

(2/2162) esas numaralı Kanun Teklifi'nin sevk edildiği tali komisyonlarda görüşülmesinin sağlanması ve teklifin daha detaylı incelenmesi için bir alt komisyon kurulup kurulmaması hakkında görüşme yapıldı.

Cumhuriyet Halk Partisi milletvekillerinin, (2/2162) esas numaralı Sermaye Piyasası Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 7 ve 10'uncu maddelerinin Anayasa'nın 13, 26 ve 48'inci maddeleri hükümlerine aykırılığı dikkate alınarak Meclis İçtüzüğü'nün 38'inci maddesi gereğince gerekli işlemin yapılmasına ilişkin önergesi yapılan oylama sonucunda kabul edilmedi.

Komisyon gündeminde görüşülecek başka konu bulunmadığından, toplantıya saat 16.29'da son verildi.

30 Mayıs 2024 Perşembe

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 11.02

BAŞKAN: Mehmet MUŞ (Samsun)

BAŞKAN VEKİLİ: İsmail Faruk AKSU (İstanbul)

SÖZCÜ: Orhan ERDEM (Konya)

KÂTİP: Nilgün ÖK (Denizli)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Komisyonumuzun saygıdeğer üyeleri, sayın teklif sahipleri, çok değerli milletvekillerimiz, Bakan Yardımcımız, kamu kurum ve kuruluşlarımızın değerli bürokratları, basınımızın değerli temsilcileri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Komisyonumuzun 32'nci Birleşimini açıyorum.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Mehmet Muş'un, Komisyonun bugünkü gündemine ilişkin açıklaması

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Gündemimizde (2/2162) esas numaralı Ankara milletvekilleri Ömer İleri ve Zeynep Yıldız ile 115 milletvekilinin Sermaye Piyasası Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi bulunmaktadır.

Değerli milletvekilleri, teklif sahibinin sunumuna geçmeden önce Komisyon salonunda bulunan kurum temsilcilerinin kendilerini Komisyonumuza tanıtmalarını rica ediyorum. Sonrasında teklif sahiplerine söz vereceğim.

Buyurun lütfen.

(Katılımcılar kendilerini tanıttılar)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Evet, teşekkür ediyorum.

III.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER

A) KANUN TEKLİFLERİ

*1.- Ankara Milletvekili Ömer İleri ve Ankara Milletvekili Zeynep Yıldız ile 115 Milletvekilinin Sermaye Piyasası Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/2162)**

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Değerli milletvekilleri, şimdi teklife ilişkin sunumlarını yapmak üzere teklifin...

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Sayın Başkan, usul üzerine söz istiyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Buyurun Sayın Türel.

IV.- USUL HAKKINDA GÖRÜŞMELER

1.- (2/2162) esas numaralı Kanun Teklifi'nin sevk edildiği tali komisyonlarda görüşülmesinin sağlanması ve teklifin daha detaylı incelenmesi için bir alt komisyon kurulup kurulmaması hakkında görüşme

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

* (2/2162) esas numaralı Kanun Teklifi tutanağa eklidir.

Şimdi, burada bugün, önemli bir kanun teklifini görüşüyoruz. Kanundaki adıyla Sermaye Piyasası Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'ni, kamuoyunda da bilinen adıyla kripto varlıklarla ilgili kanun teklifini görüşeceğiz. Asli komisyon Plan ve Bütçe Komisyonu, iki tali komisyon var: Adalet Komisyonu ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu. Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı tarafından 16 Mayıs'ta komisyonlara sevk edilmiş ama tali komisyonların bu konuyu görüşmediği anlaşılıyor. Bu konuya ilişkin olarak Plan ve Bütçe Komisyonumuza gelen herhangi bir cevap, bir öneri ya da herhangi bir bilgi var mıdır, bunu öğrenmek istiyorum. Bu, bizim en çok sıkıntı duyduğumuz konulardan biri çünkü Meclisin, Türkiye Büyük Millet Meclisinin oluşumu ihtisaslaşma üzerine kurulmuştur ve farklı alanlarda komisyonlar kurulmuştur ve o komisyonların üyeleri de o konuyla ilgili uzman milletvekillerinden, o konuyla ilgili çalışan milletvekillerinden oluşturulur. Fakat görüşürüz ki bir türlü bunu sağlayamıyoruz, tali komisyonlar bu konuyu görüşmüyor. Oysa burada Adalet Komisyonunda mutlaka görüşülmesi gerekirdi.

Bakın, burada bir anlamda kurucu mevzuat yapacağız, kurucu bir kanun oluşturacağız, bu alanda bir boşluk var, ilk defa bu önümüze geliyor; bunun için bu konu önemli. Hem tali komisyonlarda görüşülmesinin sağlanması hem de bu konunun enine boyuna incelenmesi, "Bu konuda dünyadaki örnekler nedir, buradaki sadece bugünkü yapacağımız toplantının muhtevassından bağımsız olmak üzere nedir, ne getiriyor, ne tür sıkıntılar ortaya çıkabilir geçmişte?" bunların tartışılması gerektiğini düşünüyoruz. Bu anlamda bir alt komisyon kurulması önerimiz var. Bir araya gelelim, buradaki siyasi parti gruplarından, milletvekilleri tarafından bir alt komisyon kurulsun, yani çok uzun sürmez. Sonuç itibarıyla yıllardır hazırlanan bir kanun teklifi bu, öyle anlaşılıyor. Sanıyorum bürokrasinin bu konuda çalışmaları var ama bizim edindiğimiz duyumlarımıza göre de aslında sonuçta bugün AK PARTİ Grubu ile bürokrasinin de birlikte çalışmaları olduğunu da düşünüyorum. Kanun teklifini veren sayın milletvekilimizin de sanıyorum bu konuda çalışmaları var ama biz muhalefet olarak önümüze geldiği zaman bu kanun teklifiyle karşılaştık. Bu, gerçekten ne getiriyor, ne götürüyor; bu alandaki bir mevzuat açısından tartışılmasına ihtiyaç olduğunu düşünüyoruz. Alt komisyon işi uzatmaz, hızlı bir biçimde bugün başlanabilir, dört beş gün içinde de alt komisyon çalışmaları tamamlanır. Orada, dediğim gibi, ayrıntılı bir biçimde bu konuyla ilgili kamu kurum ve kuruluşlarımızdan da bilgi alırız, sorularımız varsa sorarız ve orada şekillenen, alt komisyonda şekillenen metin üzerinden bu tartışmayı yapmanın ve bu kanun teklifini yasalaştırmanın çok daha uygun olacağını düşünüyoruz Sayın Başkan, değerli milletvekilleri. Bu konu büyük önem arz ediyor çünkü. Yani bugün geldik, yaptık... Bakın, on dört-on beş yıldan beri bu "kripto varlıklar" dediğimiz konu Türkiye'nin de gündeminde, dünyanın da gündeminde. Aslında -biraz sonra da konuşacağız ayrıntılı olarak- ben bunun gecikmiş bir kanun teklifi olduğunu düşünüyorum; çoktan bu iş yapılmalıydı, bitmeliydi yani bir anlamda ortada bir mevzuat yokken bu işler yapıldı. Bu anlamda bir alt komisyon kurulması önerimiz önemlidir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; geçmişte de Plan ve Bütçe Komisyonunda alt komisyonlar kurulmuştur ve o alt komisyon çalışmaları da son derece verimli olmuştur ve onun üzerinden çok daha nitelikli bir yasa yapma imkânına sahip olduğumuzu düşünüyoruz. Bu konudaki önerimizin dikkate alınmasını istiyoruz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum Sayın Türel.

Değerli milletvekilleri...

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) – Sayın Başkan...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Söz talebiniz mi var Sayın Özlale? Usul üzerine mi sizinki de?

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) – Evet.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Buyurun.

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) – Bu kanun teklifi olumlu, uzun süredir de üzerinde çalışıldığı için bence kıymetli. Ben de Sayın Türelî'ye şu açıdan katılıyorum: Kanun teklifleri Plan ve Bütçe Komisyonuna gelmeden önce, alt komisyonlarda muhalefet partilerinin de uzman kişileri tarafından bir tartışılrsa, bir tartışma zemini oluşturulsa çok daha faydalı olur. O zaman burada çok uzun tartışmalara da girmek zorunda kalmayız, en azından kanun teklifinin hazırlanma aşamasında da muhalefetin bir görüşü alınabilir. Belki bundan sonra bunun gibi önemli uygulamalarda böyle bir yöneme gidilebilir diyorum ben.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Evet, teşekkür ediyorum.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Bugün yapabiliriz Sayın Özlale.

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) – Tabii, yapılabilir.

İSMAİL FARUK AKSU (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Aksu...

İSMAİL FARUK AKSU (İstanbul) – Evet, teşekkür ediyorum.

Ben Divan olarak da Plan ve Bütçe Komisyonumuza teşekkür ediyorum öncelikle çünkü bu kanun teklifi Türkiye Büyük Millet Meclisine geldiğinden itibaren uzunca bir inceleme fırsatı verecek şekilde dağıtımı yapıldı. Dolayısıyla tüm siyasi partilerin de bu anlamda inceleme fırsatı bulduğunu değerlendiriyoruz. Dün de burada bürokratlar tüm parti temsilcilerine bilgi verdiler; tereddüt edilen sorular soruldu, cevaplar alındı. Dolayısıyla tekrar bir alt komisyona ihtiyaç olmadığını değerlendiriyoruz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Sayın Başkan...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Türelî, böyle atışmaya dönmesin iş.

Buyurun.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Sayın Başkan, konuşacağız düşüncelerimizi, burası Komisyon, burada konuşmayıp nerede konuşacağız?

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Mutlaka konuşun tabii de şimdi, karşılıklı birbirinize...

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Burası Türkiye Büyük Millet Meclisinin mutfağı, en önemli Komisyon. Bir alt komisyon gibi...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Mutlaka da birbirinize cevap şeklinde olmasın lütfen, biliyorsunuz usulü.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Hayır, cevap anlamında söylemedim.

Şimdi, şöyle: Bakın, elbette bir zaman verildi 16 Mayıs'tan itibaren ama o arada da Dışişleri Teşkilatını Güçlendirme Vakfını konuştuk. Biz muhalefet partileriyiz, öncesinde geldiği zaman bize bir kanun teklifi onun üzerinde hazırlık yapıyoruz, sonra burada Plan ve Bütçe Komisyonunda görüşüyoruz, sonra onun üzerine muhalefet şerhi yazıyoruz, sonra Genel Kurul aşaması var. Yani geldiğinden itibaren büyük bir zaman zaten Dışişleriyle ilgili Dışişleri Teşkilatını Güçlendirme Vakfında geçti. Tamam, iki gün önce bize elbette sunuş yapıldı ama orada hepimiz de aslında nedir, bu konu nasıl oluyor... Hatta siz de söylediniz sayın milletvekili yani şematik olarak nedir, bir sistem olarak ne oluyor, nasıl gidiyor, bu işler nasıl yapılıyor taraflar açısından... Yani bunun verimli olacağını düşündüğümüz için söylüyoruz,

yoksa buradaki amacımız bunun gecikmesi değil, bunu görüşeceğiz ama ne olur alt komisyon olsa? Üç dört gün içinde başlar, bu komisyonda ayrıntılı biçimde tartışılır; bizler hep birlikte iktidar ve muhalefet grubundan milletvekilleri bir araya geliriz, konuşuruz. Bugünkünün ötesinde belki de orada çok daha fazla soru sorulur, çok daha yoğun bir tartışma gündemi olur. Bunun verimli olacağını düşünüyoruz, onun için böyle bir önerimiz var. Geçmişte var bunlar, alt komisyonlar var; bugün niye yapmayalım? Bu kadar önemli bir konunun... Yarın öbür gün burada sıkıntılar ortaya çıkmış olsa ne diyeceğiz? “Kervan yolda düzülür.” gibi bir ifade mi kullanacağız? Sonuç itibarıyla, çıkardığımız kanunu ne kadar iyi biçimde -bugünkü mevcut şartlar içinde- çıkarırsak o kadar verimli olacağını düşünüyoruz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Değerli milletvekilleri, ben de usul üzerindeki konuşmalarınız için teşekkür ediyorum.

Bildiğiniz üzere, İç Tüzük’ümüze göre, bir düzenleme dağıtıldıktan sonra on gün içerisinde tali komisyonlardan herhangi bir rapor, geri dönüş yapılmazsa ana komisyon toplantı yapma konusunda herhangi bir tereddüt göstermez ve önünde hiçbir engel yoktur. Dolayısıyla burada bizim dağıtımımızdan itibaren on dört gün geçmiştir ve bu süre içerisinde diğer komisyonlardan elimize herhangi bir şey ulaşmadığı için toplantıyı yapabiliriz.

Bir diğer konu, değerli milletvekilleri, ben Komisyonumuza bu dağıtım yapıldığı andan itibaren -hemen hemen aynı gün- bunun dağıtımını sayın milletvekillerine gerçekleştirdim. Yaklaşık iki haftalık bir süre, milletvekilleri bunu incelesin diye ve salı günü de yine hemen hemen buradaki hazıruna, bürokratlarımıza, teklif sahibine, Bakan Yardımcılarına ve grup sözcülerine “Arzu ettiğiniz milletvekillerini davet edebilirsiniz.” diye bir davet de gönderdik. Gelen milletvekillerimize, enine boyuna, herhangi bir konuşma kısıtı koymadan, süre kısıtı koymadan herkesin konuyu irdelemesi için bir imkân da sunmuş olduk. Aslında toplantıya yine ben geldim, ben kendim yönettim ve oradaki değerlendirmelerde akılda kalacak olan soruların veya tereddüt oluşacak olan konuların aydınlatılması için bu çabayı da ortaya koyduk. Dolayısıyla bütün bu hazırlık aşamasından sonra müsaadeniz olursa toplantıya devam etmek istiyorum.

III.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- Ankara Milletvekili Ömer İleri ve Ankara Milletvekili Zeynep Yıldız ile 115 Milletvekilinin Sermaye Piyasası Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/2162) (Devam)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Şimdi, Sayın İleri’ye söz vereceğim. Sayın İleri’nin konuşmasından sonra muhalefet partilerinden başlamak üzere -önce parti sözcülerinden olmak üzere- kanunun tümü üzerindeki görüşmeleri tamamlayacağız, sonrasında maddelere geçeceğiz.

Sayın İleri, buyurun lütfen.

ÖMER İLERİ (Ankara) - Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri, günümüzde hızla değişen teknoloji elbette finansal piyasaları da etkilemektedir. Nitekim, finansal sistemi çeşitli kanallardan etkileyen teknolojik gelişmeler merkezî sistemler üzerinden yürütülen faaliyetlerin işleyişinde de değişikliklere yol açmıştır. Gerçekleştirilen işlemlerin kayıtlarının merkezî değil dağıtık olarak tüm taraflarca tutulduğu bir mutabakat mekanizması kullanılarak ağ düğümleri arasında paylaşılan ve bunlar arasına senkronize edilen bilgi deposu niteliğindeki dağıtılmış defterlerin işletilmesini ve kullanılmasını sağlayan dağıtık defter teknolojisinin kullanımı yaygınlaşmıştır. Esasen blok zincir ve dağıtık defter teknolojilerinin dünya çapında hızlı gelişimi birçok akademisyen tarafından önemli bir teknolojik dönüşüm, internet teknolojisinin yeni bir

gelişim aşaması, hatta geleneksel iş modellerini ve ticaret anlayışını dönüştürebilecek yeni bir bakış açısı olarak değerlendirilmektedir. Nitekim, Sayın Cumhurbaşkanımızın liderliğindeki Hükümetimiz tarafından bu kapsamda gerek orta vadeli planda gerekse de bakanlıkların yol haritalarında bu teknoloji alanına özel bir önem atfedilmiştir. Ülkemizde bu teknoloji alanının gelişmesi noktasında gerek kamuda gerek özel sektörde çalışmalar yürütülmektedir. Dünya çapında gündeme gelen bu teknolojik gelişim doğrultusunda, dağıtık defter teknolojisi veya benzer bir teknoloji kullanılarak oluşturulan kripto varlıklar da yeni bir varlık grubu olarak ortaya çıkmıştır.

Teknolojide yaşanan değişim ve gelişim, inovasyonun ve finansal hizmetler endüstrisinin geleceği için etkili regülasyonlara olan ihtiyacı da artırmaktadır. Bu kapsamda finans dünyasına ve finansal regülatörlerin düzenlemelerine son yıllarda damga vuran konular arasında “merkeziyetsiz finans” olarak adlandırılan DeFi uygulamaları ve bu uygulamaların en çok görüldüğü yer olan kripto varlıklar göze çarpmaktadır. İlk olarak 2008 yılında yaşanan küresel mali krizden kısa bir süre sonra aynı yılın sonlarına doğru bitcoinin teknik makalesinin -yani farklı bir deyişle “white paper” de deniyor bunlara- yayımlanmasıyla ortaya çıkan, kabul edilen kripto varlıkların değerinde son on beş yıllık süreçte önemli dalgalanmalar meydana gelmiştir. Kripto varlıkların toplam piyasa değeri 2021 yılında 3,5 kat artış gösterirken piyasada 2022 yılının Mayıs ayında başlayan çalkantı sonrasında toplam piyasa değeri 2,6 trilyon dolardan 1 trilyon doların altına gerilemiştir; 2024 yılının Ocak ayında ise bu tutar yaklaşık 1,8 trilyon dolar seviyesindedir.

Gelinen aşamada kripto varlıkların finansal dünyada öyle veya böyle önemli bir yer kapladığı tartışmasızdır. Ülkemizde de kripto varlıklar oldukça ilgi görmektedir. Yurt içinde faaliyet gösterdikleri bilinen 10 kripto varlık hizmet sağlayıcıdan talep edilen bilgiler kapsamında bu platformlardaki yatırımcı sayıları toplandığında 18,2 milyon rakamına ulaşılmaktadır. Bu rakamın içerisinde birden fazla platformda hesap açan yatırımcılar da olduğu dikkate alındığında toplamda 10 milyonun üzerinde bakiyeli hesap bulunduğu değerlendirilebilir; bu rakam 2020’de 1,7 milyon olarak öngörülmekteydi.

Kripto varlık ekosistemi açısından olumlu olan bu durumun olumsuz tarafları da bulunmaktadır. Örneğin, Thodex vakası ya da diğer “merdiven altı” olarak tabir edilebilecek kripto varlık hizmet sağlayıcılar, yatırımcıların yatırımlarını gereği gibi güvenli bir şekilde değerlendirmelerine engel olabilmektedir. Dağıtık defterlerin kriptografik olarak tutulması, temelinde bir bilgisayar programı olmasına dayalı olarak bu bilgisayar programlarında bilerek ya da bilmeyerek açıklar oluşması ve bu işlemlerin tamamının sanal ortamda icra edilmesi birtakım riskleri de üzerinde taşımaktadır; her geçen gün dağıtık defter teknolojisine bağlı olarak yeni bir uygulamanın çıkması da bu riskleri artırmaktadır.

Bu nedenle, Avrupa Birliğinde ve bütün dünyada olduğu gibi konu hakkında düzenleme yapma çalışmaları ülkemizde de uzun yıllardan bu yana devam etmekte, kripto varlıklarla ilgili gelişmeler ülkemiz tarafından her aşamada yakından takip edilmektedir. Mevcut durumda ülkemizin kripto varlıklara ilişkin kamuya yansımış resmî duruşunu Finansal İstikrar Komitesinin 10 Ocak 2018 tarihinde yaptığı duyuru belirlemektedir. Bu duyuruda kripto varlıkların ülkemizde yasal bir dayanağı bulunmadığı, bu kapsamda gerçekleştirilen işlemlerin herhangi bir resmî otoritenin güvencesi altında olmadığı, dijital cüzdanların çalınabilmesi, kaybolabilmesi veya sahiplerinin bilgileri dışında usulsüz olarak kullanılabilmesi gibi olumsuz özelliklere sahip olduğu, işlemlerin geri döndürülemez nitelikte olması nedeniyle kötü niyetli kişilerin suistimallerinden kaynaklanan zararların düzeltilmesinin veya iptal edilmesinin mümkün olmadığı, bunlarla işlem yapan kişilerin herhangi bir zarara uğramamaları

için dikkatli olmaları ve kripto paralarla ilgili işlem yaptıklarında duyuruda bahsi geçen olumsuzluklarla karşılaşabileceklerinin farkında olmaları konusunda vatandaşlarımız uyarılmıştır. Bu durum diğer ülkelerde de görülen “bekle-gör” yaklaşımının tezahürüdür.

Öte yandan, geçen süre içerisinde Finansal İstikrar Kurulu, Mali Eylem Görev Gücü, Uluslararası Menkul Kıymetler Komisyonları Örgütü, Uluslararası Para Fonu, Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü, Uluslararası Ödemeler Bankası, Avrupa Birliği gibi uluslararası çatı kuruluşlar tarafından yapılan çalışmalar ve diğer ülke uygulamaları yakından takip edilmiştir. Gelineen noktada dünyadaki düzenleyici çerçevenin de şekillenmeye başladığını söyleyebiliriz.

Ülkemizde de Hazine Bakanlığımız koordinasyonluğunda, başta SPK, BDDK, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası, MASAK ve TUBİTAK olmak üzere ilgili tüm kurum ve kuruluşlar ile bakanlıklarımızın ve akademisyenlerimizin katkı ve destekleriyle bugün gündemimizde olan kanun teklifi hazırlanmıştır. Kanun teklifi çalışmalarında kripto varlıkları düzenleyen müstakil bir düzenleme yerine 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu’nda yapılacak ekleme ve değişikliklerle konunun düzenlenmesi tercih edilmiştir. Bu durumun sebebi dünyada da SPK’nin muadili olan kuruluşların bu konu üzerine eğilmesi ve mevcut görev ve faaliyetleri itibarıyla SPK’nin benzer nitelikte işler yapmasıdır. Nitekim dünya ölçeğinde de Avrupa Birliğinde ESMA, Amerika Birleşik Devletleri’nde SEC, Fransa’da AMF, Almanya’da BaFin’in kripto varlıklarıyla ilgili çalışmalar yaptığı bilinmektedir.

Teklifin özü itibarıyla kripto varlıkların dayanağı olan dağıtık defter veya blok zinciri teknolojisinin değil, bu varlıkların alım satımını ve saklanması yapan kripto varlık hizmet sağlayıcılarının düzenleme altına alındığının belirtilmesi gerekmektedir. Teknolojik gelişmelerle birlikte, kripto varlık çeşitliliğinin artmasına paralel bir şekilde bu varlıklara yönelik yatırımcı ilgisinin de arttığı dikkate alınarak yatırımcıların korunması ilkesinden hareketle kripto varlık hizmet sağlayıcılar belirli bir düzen altına alınmaktadır. Kripto varlıkların yatırım aracı olarak görülmesi ve özellikle alıcı ve satıcıyı bir araya getirerek borsa benzeri bir faaliyet gösteren kripto varlık hizmet sağlayıcılarının düzenleme altına alınması gerekliliği birlikte değerlendirildiğinde, teklifle, Sermaye Piyasası Kanunu’nda düzenleme yapılması ve bu kurumların SPK’ce yetkilendirilmesi gerekliliği daha net bir şekilde ortaya çıkmaktadır. Bu kapsamda, teklifle, öncelikle 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu’nun “Tanımlar” bölümünde değişiklikler yapılması ve kripto varlık ekosisteminde yer alan bazı kavramların tanımlanması amaçlanmaktadır. Bu amaç çerçevesinde, uluslararası düzenlemelerle uyumlu olacak şekilde kripto varlık, cüzdan, kripto varlık hizmet sağlayıcı, kripto varlık saklama hizmeti ve kripto varlık alım satım platformu kavramları tanımlanarak bu kavramların hukuk dünyasında neyi ifade ettiği ortaya konulmuştur. Bazı kavramlar ise bilinçli olarak tanım altına alınmamıştır; örneğin, teklifin bazı maddelerinde dağıtık defter teknolojisi ve blok zinciri kavramları kullanılmışsa da teklifin tanımlara ilişkin maddesinde anılan kavramlar bilinçli olarak tanımlanmamıştır; bunun altında yatan sebep ise, bu tür teknolojilerin sürekli olarak gelişmekte olması, bir tanım yapılması durumunda düzenlemenin sınırının net çizgilerle çizilememesi ya da zamanla eksik kalması tehlikesidir. Böylece, dolandırıcılık vakalarında tanımın dışında kalan ancak kripto varlık ya da dağıtık defter olarak değerlendirilen çalışmaların düzenleme altına alınamaması ihtimali olabilir.

Bununla birlikte, belirtmek gerekir ki, teklifte “kripto varlık” kavramının tanımı ilk kez yasa düzeyinde yapılmaktadır. Bilindiği üzere, ülkemizde kripto varlıkların ilk kez tanımlandığı Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasının 16 Nisan 2021 tarih ve 31456 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Ödemelerde Kripto Varlıklarının Kullanılmamasına Dair Yönetmelik’in 3’üncü maddesinde kripto varlıklar, varlığın kapsamına nelerin girmeyeceği vurgulanarak tanımlanmış ve bu düzenlemeyle ödemelerde kripto varlıkların kullanılamayacağı yönünde bir prensip izlenmiştir. Buna karşın,

teklifte, kripto varlığın hukuki nitelendirmesinin yapılmasına yönelik kapsayıcı ve geniş bir tanım tercih edilmektedir, söz konusu tanım da MiCA düzenlemeleriyle uyumludur. MiCA “Markets in Crypto Assets” dediğimiz ve Avrupa Birliğinin kabul ettiği, uygulamaya koyma sürecinde olduğu regülasyondur sayın vekiller. Esasen, ülkelerin kripto varlıklara ilişkin düzenlemelerini yaparken iki temel konu üzerinde odaklandıkları görülmektedir. Bunlardan birincisi, kripto varlıkların halka arzı ki -bunu “ICO” “STO” gibi tabirlerle anıyoruz- diğeri ise, kripto varlık hizmet sağlayıcılarının yeni alım satım platformlarının ve saklamacıların düzenlemesidir. Bu bağlamda, teklifte tanımlanan kavramlardan bir diğeri kripto varlık hizmet sağlayıcılarıdır.

Kripto varlık hizmet sağlayıcılar kavramı içinde yer alan kripto varlık platformları da teklif bakımından önemli bir tanımlı teşkil etmektedir. Temel olarak, bu platformları düzenleyecek olan SPK’dır; Avrupa Birliğinde MiCA, madde 3-16 hükmünde de “Kripto Varlık Hizmeti Sağlayıcısı” üst başlığı kullanılarak kripto varlık hizmetleri sayılmaktadır. Bizim teklifimizde de belli başlı hizmetler MiCA’nın ilgili hükümleri uyarınca belirtilmekte ve gelecekte değişebilecek teknolojiyle uyumunun sağlanması amacıyla SPK tarafından belirlenecek diğer hizmetlerin de kripto varlık hizmet sağlayıcısı tarafından gerçekleştirilebileceği düzenlenmektedir.

Bu tanımlarla birlikte, ek olarak iki farklı hizmet de önlemlerine binaen teklifte tanımlanmaktadır. Bu tanımlardan ilki, MiCA madde 3-17 hükmünde yapılan tanımda da ayrıntılı bir şekilde ele alınan saklama hizmetlerine ilişkindir. Saklama en önemli hususlardan biri çünkü bir anda bu varlıklar ortadan kalkabilmekte ve başka yerlere götürülebilmektedir. MiCA düzenlemelerinde öngörüldüğü gibi, kripto varlık hizmet sağlayıcılarının, müşterilerinin kripto varlıklarının veya bu varlıklara ilişkin cüzdan transfer hakkı sağlayan özel anahtarlarının saklanması saklama hizmeti olarak değerlendirilmekte; bunun yanı sıra, kurulca belirlenecek diğer saklama hizmetleri de kripto varlık saklama hizmeti kapsamında ele alınmaktadır. Bunun nedeni, farklı farklı saklama hizmetlerinin -mesela soğuk cüzdan, sıcak cüzdan, bulut sistemlerinde saklama gibi- sürekli olarak ortaya çıkmasıdır. Bu nedenle, bu konuda SPK’yi yetkilendiriyoruz ki gelecekte farklı uygulamalar çıkarsa bunların da önü açılsın ve düzenlensin. Sadece alım satımın yapıldığı yapılar da teklifte “platform” olarak tanımlanmaktadır. Teklifte yer alan platform tanımı MiCA’nın 3-18 hükmünde tanımlanan kripto varlık alım satım platformlarının işletilmesi faaliyeti kavramına karşılık gelmektedir. Tanımlar kısmında TÜBİTAK’ta teklif genelinde düzenlenen hususlar bakımından üstlendiği görevler nedeniyle tanımlanmaktadır.

Kripto varlıklara ilişkin düzenlemelerin ikinci ayağını ise bu araçların ihracına ilişkin düzenlemelerin oluşturduğunu belirtmiştim. Kripto varlıkların birçok türü bulunmakta ve bunlar birçok şekilde ihraç edilebilmektedir. Kullanımlarına göre yapılan sınıflandırma uyarınca kripto varlıklar sermaye piyasası aracı tipi, hizmet ya da yararlanma tipi ve para tipi şeklinde ayrımlara tabi tutulabilmektedir. Teklifte sermaye piyasası aracı olarak değerlendirilebilecek kripto varlıkların ihracatına imkân tanınmasını teminen kanunun 13’üncü maddesinde yapılan değişiklikle sermaye piyasası araçlarının Merkezi Kayıt Kuruluşu nezdinde kayden izlenmesi yerine, kripto varlık olarak ihraç edilen sermaye piyasası araçlarının saklandıkları hizmet sağlayıcılar tarafından sunulan elektronik ortam nezdinde kayden izlenmesine olanak tanıyan bir düzenleme de getirilmektedir. Öte yandan, diğer kamu kurum ve kuruluşlarının kendi mevzuatlarından doğan yetkilerinin saklı tutulması yaklaşımı benimsenerek diğer türdeki kripto varlıkların ihracının da önüne engel konulmamaktadır. Nitekim tüm kripto varlık türlerinin sermaye piyasası mevzuatı kapsamında düzenlenmesi mümkün ve uygun değildir. Dolayısıyla bu kanunda düzenleme yoksa Sermaye Piyasası Kanunu’nun diğer hükümleri uygulama alanı bulmayacak ama yerine göre Ticaret Bakanlığı gibi, Merkez Bankası gibi diğer kurum ve kuruluşların yetkileri de saklı olacaktır.

Teklifle kripto varlık hizmet sağlayıcılar için getirilen düzenlemelere genel olarak bakılacak olursa ilk olarak bunların kuruluş ve faaliyetleri için SPK'den izin alınması zorunlu kılınmakta, finansal kuruluşlara benzer şekilde hizmet sağlayıcılara asgari faaliyet şartları getirilmekte; bunlar, organizasyonel yükümlülükler, sermaye şartı, bilgi işlem altyapısı yükümlülükleri şeklinde olacak, faaliyet şartlarının detayları ikincil düzenlemelerle belirlenecektir. Genel şartların belirlenmesi, geri kalan hususların kamu otoriteleri tarafından saptanması, başta MİCA olmak üzere dünya ülkeleri tarafından yapılan düzenlemelerde de görülmektedir. Bu kurumların pay devirleri de SPK'nin iznine tabi kılınmaktadır. Yine platform üzerinden gerçekleştirilecek alım, satım, ilk satış ve dağıtım gibi işlemler ile takas, transfer ve saklama hizmetlerinin SPK tarafından düzenlenecek usul ve esaslarla yürütüleceği düzenlenmektedir. Platformlarda listelenecek kripto varlıklara müdahale edilmemesine yönelik politika benimsenmekte ve platformlar nezdinde işlem görecektir kripto varlıkların belirlenmesine ilişkin yazılı prosedür oluşturma zorunluluğu getirilmektedir. Öte yandan, bu konudaki usul ve esasları belirleme yetkisi ve çerçevesinde SPK tarafından gerektiğinde işlem görebilecek kripto varlıklarla ilgili sınırlamalar getirilebilmesi de mümkün olacaktır.

Yine, kripto varlıkların fiyatlarının çok "volatil" olmasını da dikkate alarak piyasa bozucu eylemlere ilişkin de düzenleme yapılmaktadır. Ancak burada önem arz eden husus, bu varlıkların birçoğunun fiyatının yaygın olarak yurt dışı platformlarda oluşmasıdır. Dolayısıyla fiyatı Türkiye'de oluşan kripto varlıklar için piyasa bozucu eylemlere ilişkin düzenleme ve denetlemenin de SPK tarafından yapılması öngörülmektedir. Öte yandan, platformlarda işlem gören tüm kripto varlıklarla ilgili olarak işlemlerin güvenilir, şeffaf, etkin, istikrarlı, adil, dürüst ve rekabetçi bir şekilde gerçekleşmesinin sağlanması konusunda platformlara yükümlülük getirilmektedir. Platformlar buna aykırı nitelikteki eylem ve işlemlerin tespit edilmesi, önlenmesi ve tekrarlanmaması amacıyla bünyelerinde gerekli gözetim sistemini kurmak ve her türlü önleyici tedbirleri almakla yükümlüdür. Böylelikle, yatırımcıların bu piyasalarda işlem yaparken kötü niyetli girişimlerle mağduriyetler yaşamalarının önüne geçilmesi amaçlanmaktadır. Ek olarak, kitle fonlama platformlarındakine benzer şekilde yatırımcı ile platform arasındaki uyumsuzluklarda genel hükümlerin uygulama alanı bulacağı da belirlenmektedir. Yatırımcı Tazmin Merkezi düzenlemeleri sadece yatırım kuruluşlarını kapsama aldığından gelecekte oluşması muhtemel ihtilafları ve kamuya ilave bir külfet getirilmesini engellemek amacıyla platformların Yatırımcı Tazmin Merkezi kapsamında olmadığı da açık bir şekilde belirtilmektedir.

Bir diğer düzenleme ise kripto varlık hizmet sağlayıcıların tuttukları müşteri hesaplarına ilişkindir. Saklama nasıl önemliyse bunların kaydı da bir o kadar önemlidir çünkü dağıtık defterler zaten bir kayıt dizilimidir ve bir sicil gibi görev yapmaktadır. Kayıtların tutulması ile saklama arasındaki bağlantı da önem arz etmektedir. Bu nedenle kripto varlık hizmet sağlayıcılarında, kripto varlıkları müşterilerinin isterlerse kendi cüzdanlarında, isterlerse kripto varlık hizmet sağlayıcıları nezdinde saklayabileceği bir yapı öngörülmüştür. Böylece, müşterinin kendi cüzdanında kripto varlık saklamasına izin verilmekte ve kendi tercihi göre güvenlik önlemleri alması sağlanmaktadır.

Teklifteki bir diğer düzenleme, MiCA düzenlemelerine ve klasik anlamda sermaye piyasalarının düzenleme alanına giren fon yapısına benzer bir şekilde müşterilere ait kripto varlıklar ile kripto varlık hizmet sağlayıcılarının varlıklarının ayrıştırılmasına ilişkindir. MiCA madde 75-7 hükmüyle de saklamanın bu şekilde yapılmasına ve özellikle iflas durumunda saklama hizmetinin önemine dikkat çekilmiştir. Ayrıca, getirilen düzenlemeyle, kripto varlık hizmet sağlayıcılarının borçları nedeniyle müşterilerinin kripto varlıklarının, kripto varlık hizmet sağlayıcılarının mal varlığının ise müşterilerin borçları nedeniyle kamu alacakları için olsa dahi haczedilemeyeceği, rehnedilemeyeceği, iflas masasına dâhil edilemeyeceği ve üzerlerine ihtiyati tedbir konulamayacağı hükme bağlanmaktadır.

Kripto varlıklarla ilgili birçok belirsizliğin devam ettiği bir dönemde müşterilerin gereği gibi bilgilendirilmesi ve olası hukuka aykırılıklara karşı önlem alınması önem arz etmektedir; bu nedenle, kripto varlık hizmet sağlayıcılarının hukuka aykırı işlemlerinde uygulanacak tedbirler ve yaptırımlar da teklifte ayrıca düzenlenmektedir. Ayrıca, kripto varlık hizmet sağlayıcılarının denetimi yüksek standartlara bağlanmaktadır. Teklif kapsamında mali ve bilgi sistemleri bağımsız denetimlerinin SPK tarafından ilan edilen listede yer alan bağımsız denetim kuruluşlarınca yapılacağı belirtilmektedir. Kripto varlık hizmet sağlayıcılarının bilişim sistemlerinin işletilmesi, her türlü siber saldırı, bilgi güvenliği ihlalleri gibi fiillerden veya personelin her türlü davranışından kaynaklanan sorumlulukları bir tehlike sorumluluğu olarak öngörülerek kusursuz sorumlulukları düzenlenmektedir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Toparlayın lütfen.

ÖMER İLERİ (Ankara) – Kripto varlık hizmet sağlayıcıları mensupları içinse zararın kripto varlık hizmet sağlayıcılarından tazmin edilememesi ya da edilemeyeceğinin açıkça belli olması durumlarında kendilerine kusur atfedilmek şartıyla sorumluluk yüklenmektedir. Ayrıca, Sermaye Piyasası Kurulu Kanunu hükümlerinde tanımlanan bir kısım suçlar kripto varlık hizmet sağlayıcıları için de öngörülmekte, bankacılık mevzuatındaki zimmet, kripto varlık hizmet sağlayıcıları bakımından da düzenlenmektedir. Benzer şekilde, kripto varlık hizmet sağlayıcılığı faaliyetinin izinsiz olarak yapılmasının önüne geçilmesini teminen izinsiz kripto varlık hizmeti sağlayıcılığı faaliyeti bir suç olarak düzenlenmiş olup anılan suçun cezası üç yıldan beş yıla kadar hapis olarak öngörülmektedir.

Nihayet, hâlihazırda ülkemizde kripto varlık hizmet sağlayıcılığı faaliyetini yürütmekte olan kurumların durumlarını gözetecek bir de geçiş hükmü öngörülmektedir. Taslağın hazırlanması sırasında sıfır noktasında olmadığımız, ülkemizde hâlihazırda bu faaliyetleri gerçekleştiren kurumların ve bu kurumlar nezdinde işlem yapan vatandaşlarımızın olduğu dikkatli bir şekilde gözetilmiştir. Geçiş sürecini bazı tercihlerde bulunarak yatırım yapmış vatandaşlarımızın etkilenmemesi için aşamalı olarak dizayn ettik. Geçici maddeyle belirli bir süre içerisinde -ki bu, bir aydır- kripto varlık hizmet sağlayıcılarının SPK'ye başvuruda bulunmaları, eğer bulunmazlarsa tasfiye kararı almaları düzenlenmektedir. Dolayısıyla faaliyetlerine devam etme iradesi bulunan ve SPK tarafından talep edilecek bilgi ve belgeleri sağlayan platformlar çalışmaya devam edeceklerdir.

Kanunun yayımından sonra SPK'nin altı ay içerisinde ikincil düzenlemeleri yayınlaması gerekmektedir. İkincil düzenlemelerin yayımlanmasıyla birlikte SPK, geçiş hükmü kapsamında faaliyet gösteren kuruluşların yetkilendirilme işlemlerinin tamamlanması için bir süre belirleyerek bu süre içerisinde yetki belgesi alamayan kuruluşların faaliyetlerini sonlandırmasını isteyebilecektir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ÖMERİ İLERİ (Ankara) – Tamamlamak üzereyim, bir kez daha uzatma alabilirsem.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Buyurun.

ÖMERİ İLERİ (Ankara) – Dolayısıyla geçiş sürecinin de bir sınırı olacak; bu süre içerisinde faaliyet izni alma yeterliliği gösteren platformlar çalışmaya devam edecek, diğerleri ise tasfiye olacaktır. İngiltere örneğinde de müşahade ettiğimiz üzere, yetkilendirme süreci uzayabilmekte ve ek süreler gerekebilmektedir. Bu kapsamda, SPK'nin süreleri uzatma yetkisi bulunmaktadır.

Yurt içi platformların lisanslanması sürecinde göstereceğimiz hassasiyeti yurt dışı platformlar ve bu platformlarda işlem yapan yatırımcılar için de mutlaka göstereceğiz. Taslakla Türk vatandaşlarının yurt dışı platformlarda işlem yapmasının yasaklanması söz konusu değildir. Vatandaşlarımız kambiyo mevzuatı hükümleri çerçevesinde kendi iradeleriyle yurt dışında işlem yapmaya devam edebilecekleri

gibi yeni hesap açmalarında da bir engel yoktur. Öte yandan, yurt dışında yerleşik kripto varlık hizmet sağlayıcılar faaliyetlerini Türkiye’de yerleşik kişilere yöneltemeyecek olup bunu sonlandırmaları için üç aylık bir süre belirlenmiştir. Taslakta yönelmenin kriterleri de belirlenmiş bulunmaktadır; buna göre, Türkiye’de iş yeri açılması, Türkçe internet sitesi oluşturulması, sunulan kripto varlık hizmetlerine ilişkin olarak doğrudan ve/veya Türkiye’de yerleşik kişi ya da kurumlar aracılığıyla tanıtım ve pazarlama faaliyetlerinde bulunması gibi eylemler faaliyetlerin ülkemiz vatandaşlarına yöneltildiğinin kabulünü gerektirecektir. Uzun vadede vatandaşlarımızın, ülkemizde faaliyet izni almış, düzenlemelere tabi olarak faaliyetlerini sürdüren kurumların sağladığı korumalı alanı tercih edeceğine inanıyoruz. Taslakta temel yaklaşımımız kısıtlayıcı değil, belirsizlikleri ortadan kaldırmak ve olası riskleri kontrol altına almaktır. Blok zinciri teknolojisi ve kripto varlık ekosisteminin gelişmesinin önüne geçmekten özellikle kaçınıyor, taslağın kanunlaşması ve belirsizliklerin ortadan kalkmasıyla beraber ülkemizin bu alanda örnek gösterileceğini değerlendiriyoruz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın İleri, teşekkür ediyorum.

Şimdi de değerli milletvekilleri, öncelikle, parti sözcülerinden başlamak üzere, sonra Komisyon üyelerimiz ve Komisyon üyesi olmayan sayın milletvekillerinin geneli üzerinde söz taleplerini karşılayacağız.

Öncelikle Sayın Türelî’yle başlıyoruz.

Sayın Türelî, buyurun lütfen.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Plan ve Bütçe Komisyonunun değerli üyeleri, değerli bürokratlarımız, basınımızın değerli mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Tabii, bu düzenlemenin yapılmasını uygun görüyoruz biz de yani bu açıdan böyle bir kanun teklifinin gelmesi son derece olumludur; buna ilişkin düşüncelerimizi her zaman söylüyoruz, ifade ediyoruz, sunuşta da daha önce, iki gün önce ifade ettik ama biraz gecikmiş bir kanuni düzenleme olduğunu düşünüyoruz çünkü Thodex olayına 20 Nisan 2021 diye baksak tam bir ay sonra, 2021 yılının Mayıs ayında dönemin Hazine ve Maliye Bakanı Lütfi Elvan’ın konuşması var -basında da yer alan- kripto para piyasasına ilişkin yürütülen çalışmaların kısa sürede tamamlanacağını söylüyor; üzerinden üç yıl geçmiş, şu anda bir düzenleme yapıyoruz. Neden üç yıl içinde böyle bir durum ortaya çıkmıştı, neden herhangi bir düzenleme yapılmadı? Hatta şöyle de diyor Bakan: “Vatandaşlar tasarruflarını değerlendirirken yönetemeyecekleri riskleri almamalı.” Aslında o dönemde anlaşıyor ki... Konuşmasında da ülke örneklerinin incelendiğini ve bu konunun enine boyuna kapsamlı bir biçimde ele alındığını ve bu çalışmaların en kısa zamanda, kısa bir zamanda tamamlanacağını söylüyor ama üzerinden üç yıl geçti, neden tamamlanmadı? Üç yıl sonra önümüze geliyor, gelmesini çok olumlu buluyoruz ama gecikmiş olduğunu değerlendiriyoruz.

Dünya örneklerine baktığımızda da tabii, bu “blockchain” olayı çok geniş bir olay ve dediğimiz gibi, gelişen de bir olay, gittikçe finansallaşan, dijital paranın artık çok öne çıktığı bir dönem, yarın çok daha ileriye doğru gidecek, yeni ürünler ortaya çıkacak belki. Buna ilişkin bazı ülke örneklerinde bir strateji belgesi hazırlanıyor; mesela, “blockchain” strateji belgesi, Almanya hazırlamış. Bizim böyle bir strateji belgemiz var mı? Bildiğim kadarıyla böyle bir belge yok. Yani aslında, o stratejiyi -hani nasıl, biz burada görüşmeler, bütçe yaparken nedir, onlar için o bütçe öncesinde bir plan, beş yıllık kalkınma planları, orta vadeli programlar var ve onun üzerinden bir bütçe yapıyoruz ya da kanunlar yapıyoruz- o çerçeveyi çizmesi, ne olabilir, bundan sonra ne olabilir, ne yapılabilir, gelecek riskler ne

onlara bakılması uygun olurdu diye düşünüyorum. Bu belge hazırlanmalıydı; SPK, BDDK, Merkez Bankası, Hazine ve Maliye Bakanlığı bir araya gelip hazırlamalıydı diyorum, varsa da eğer bilmek isterim ama bildiğim kadarıyla yok.

Sorularımız var tabii, dediğim gibi, aslında, siz de zaten söylediniz, sanıyorum, herkesin de soruları var bu konuda ama bunların netleşmesi ihtiyacı var. Kripto varlıklar konusunda ülkemizde işlem hacminin ne olduğunu merak ediyorum ve bu düzenlemeden ne bekliyoruz? Yani bu düzenlemeyi yaparken mutlaka birtakım etki analizleri yapıldı. Ne bekliyoruz, nasıl artacak, piyasadaki gelişme ne şekilde olacak, 2'ye mi katlanacak, başka mı yani ona ilişkin olarak yapılmış bir kısım projeksiyonlarınız var mıdır?

İncelediğim kadarıyla, bu alanda daha önce bir kanuni düzenleme yoktu ama kurumlar bazında iki tane düzenleme var; biri MASAK'ın, 5549 sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanun, bu şüpheli işlem bildirimini zorunlu hâle getirmişti. Aslında MASAK bir kurum olarak bir biçimde inisiyatif kullanarak aslında boş olan ve sıkıntılar yaratabilecek olan, her türlü suistimale açık olan alanda düzenlemeler yaptı. İkincisi de Merkez Bankasının bir yönetmeliği var. Buna göre "Kripto varlıklar ödemelerde doğrudan ve dolaylı şekilde kullanılamaz." diyor. Şimdi sormak istiyorum: Bu konuda Merkez Bankasının düşüncesi nedir? Kripto parayı ödemelerde kullanacak mıyız, yoksa bu yönetmelik devam mı edecek? MASAK'a da sormak istiyorum: Şu ana kadar şüpheli işlem bildirimini sonucunda ilave bir işlem yapıldı mı, buna ilişkin yapılmış olan herhangi bir şey var mı? Kurumlardan gelmiş olan şüpheli işlem bildirimini sayısı nedir? Bir işlem yapıldı mı, buna ilişkin bir ceza var mı? Çünkü dediğim gibi, bu alandaki o boşluk bu 2 kurum tarafından kendi çerçeveleri açısından doldurulmaya çalışıldı.

Bu, kripto varlıklarla yapılan işlemlerle ilgili dünyada da tartışılan bir şey, işte "İşlem vergisi, alım satımda stopaj kesintisi gibi vergi alınmalı mı?" Gördüğümüz kadarıyla burada bunlar yok, işte, bir yüzde 2 var, onun da yüzde 1'i SPK'ye, yüzde 1'i TUBİTAK'a gidiyor. Bu konuda Hazine ve Maliye Bakanlığı ne düşünüyor? Yani bu alanın vergilendirilmesi konusunda Bakanlığın düşüncesi nedir? Bu alana ilişkin bir çalışma var mı, yoksa "Önce başlayalım, sonrasında zaman içinde bir düzenleme yaparız" mı yoksa "Hayır biz bu alanı vergi dışı bırakacağız." mı diyor? Bu anlamda, Hazine ve Maliye Bakanlığı yetkilisinden bu konuda net bir cevap almak isteriz.

Gördüğüm kadarıyla platform için asgari sermaye şartı yok, neden? Yani bu konuda ikincil bir düzenleme yapılması düşünüyor mu?

Kripto madenciliği konusu var, o da aslında literatürde çok yaygın. Bu konuda da kanun teklifinde buna ilişkin bir şey yok, onu görmedim.

Mesela, kripto varlıklarla yapılan sözleşmeler olacak. Tabii, bunların hukuki anlamda geçerliliği, yargı nezdinde geçerliliği ne olacak? Oradaki çerçevenin çok iyi çizilmesi gerekiyor; suçun unsurlarının tanımlanması, cezanın gelmesi. O yüzden de Adalet Komisyonunda görüşülmesinin gerekli olduğunu düşünüyoruz. Burada Adalet Bakanlığı temsilcileri var ama bu konu ilgili komisyonda görüşülseydi çok daha güzel olurdu çünkü önemli bir konu, yeni bir alanı belirliyoruz. Orada da o konuda düşünceleri almak isteriz.

Tabii, şimdi, son derece gelişen yeni bir alan, bir kısım ürünler var ama yarın yeni birtakım ürünler çıktığı zaman hangi kurumun yetkisinde olacak, örneğin, SPK'nin mi? SPK "Benim alanım değil." derse ne olacak? Yani bugün kapsamda olmayan ürünlerin gelecekte ne olacağı, nasıl düzenleneceği konusunda herhangi bir çalışma var mı?

Son olarak şunu söylemek isterim: Altı ay içinde ikincil bir mevzuatın tamamlanacağını söylediniz ama mutlaka bir kısım hazırlıklar vardır. Yani “Buraya gelelim, önce kanun çıksın, arkadan sıfırdan, gidelim, hadi başlıyoruz arkadaşlar.” değil. Ona ilişkin bu çalışmalar varsa ne aşamada? Nasıl bir takvim içinde paylaşılacaktır yani yasalaşacaktır, hukuki bir geçerlilik kazanacaktır ve kamuoyuyla paylaşılacaktır?

Yine, birçok konu var, maddeler üzerine geldiğimiz zaman da onları söylemek isterim.

Toparlarsam, önemli bir düzenlemedir. Bu alanın gerçekten çok öncesinden de düzenlenmiş olması gerekiyordu ama her zaman söylediğimiz hikâye odur, alt komisyonu da onun için önerdik; nitelikli kanun yapılmasına ihtiyaç var. Bir kanunu yapıp ondan sonra “Ya, biz bunu düşünmedik, biz bunu unutmuşuz.” denilmesini doğru bulmuyoruz. Ha, zamana göre ihtiyaçlar değişir, yeni ihtiyaçlar ortaya çıkar, şartlar değişir, elbette o düzenlemeler yapılabilir ama dediğim gibi, bu çerçevenin çok iyi çizilmesi gerektiğini söylüyorum çünkü burada kurucu bir mevzuat oluşturuyoruz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Türel, ben de teşekkür ediyorum.

Şimdi, sayın sözcülerden Sayın Oluç, sonrasında aynı usulden devam ediyorum.

Sayın Oluç, buyurun lütfen.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın vekiller ve sayın bürokratlar, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Geçen günkü bilgilendirme toplantısında da söylemiştim, tekrar edeyim: Elbette ki bu önemli bir yasa teklifi, bazı eleştirilerimiz var, onları dile getireceğiz. Dolayısıyla, hazırlanmış olmasını önemli buluyoruz gerçekten fakat geç kaldı, çok geç kaldı. Biraz önce, benden önce konuşan sayın vekil de bunu ifade etti. Şimdi, bakın, neden geç kaldığı üzerinde biraz durmak istiyorum doğrusu. Bu, tabii, değerli bürokratların sorunu değil, siyasi iradenin meselesi yani karşımdaki arkadaşlara...

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Benden kaynaklanıyor.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) – Evet, evet, size yönelik konuşuyorum yani bürokratlarımız üstüne alınmasın bu söyleyeceklerimi.

Şimdi, bakın, 2018 yılının başında Finansal İstikrar ve Kalkınma Komitesi (FİKKO) toplantısında biliyorsunuz, bir duyuru yapıldı bu meseleyle ilgili, kripto varlıklarla ilgili, 2018 Ocak ayında ve orada uyarıda bulunuldu yani bu kapsamda gerçekleştirilen işlemlerin yasal bir dayanağı bulunmadığına ve resmî bir otoritenin güvencesinin olmadığına dair bir bilgilendirme yapıldı. Dolayısıyla, hani dijital cüzdanlar çalınırsa, kaybolursa veya sahiplerinin bilgisi dışında usulsüz kullanılırsa bu durumlarda işlemlerin geri döndürülemez nitelikte olması nedeniyle de kötü niyetli kişilerin suistimallerinden kaynaklanan zararların düzeltilmesinin söz konusu olmadığı uyarısı yapıldı. Şimdi, Ocak 2018’den bugüne kadar aradan altı yıl geçmiş, altı yıl boyunca bir kere beklenmiş bu konuda yani bu inanılır bir durum değil gerçekten. Çünkü 2018’de bu izahat yapıldığı zaman, bu uyarı yapıldığı zaman... Yani kamusal otoritenin görevi nedir? Kamusal otoritenin görevi, ülkeyi yönetenlerin görevi, yurttaşları uyarmak değildir; uyarmanın ötesinde, yurttaşların çıkarlarını korumak için gerekli yasal düzenlemeleri yapmaktır. Altı sene beklenmiş bu konuda yani ben bunun tesadüf olmadığı kanaatindeyim çünkü 2018’de bu söylendiğine göre bilinen bir şeymiş ve pek çok yurttaş aradan geçen bu süre boyunca ciddi bir mağduriyet yaşadı. Biraz evvel sayın teklif sahibi söyledi, Thodex’ten bahsetti, mesela Thodex bunlardan bir tanesi, ciddi bir mağduriyet yaşanmış vaziyette ve o yüzden bu geç kalmanın bir açıklamasının olması gerekiyor yani “Bilmiyorduk.” diyerek olmaz. Şimdi “Nedir bunun açıklaması

acaba?” diye düşünüyoruz. Yani bu arada bu piyasada büyük kazançlar sağlamış olanlar yok mu? Var, değil mi? Sizler biliyorsunuz yani bunların kayıtları tabii ki devletin çeşitli kurumlarında vardır ama büyük kazançlar sağlandı. Bu büyük kazançlar sağlayanların iktidara yakınlığı neydi acaba? Yani bu soruyu sorma hakkımız var elbette yani altı senedir beklemenin bir getirisi olmalıydı birilerine, oldu nitekim. Şimdi, birinci mesele bu yani beklemenin nedeni budur esas itibarıyla, bunu söyleyelim.

Ama sadece bu değil elbette yani biliyorsunuz, bugünün konusu değil ama konuşacağız, haftaya Merkez Bankası bilgilendirmesi yapılacak, kur korumalı mevduatı konuşacağız. Kur korumalı mevduat çıkarılırken burada yani duvarların ağız olsa, Komisyon üyeleri de biliyor, vallahi “Yapmayın.” diye bas bas bağırdık her tarafta, Genel Kurulda, burada “Yanlıştır, büyük kara delik.” dedik, çıktı ortaya büyük kara delik. Devlet, kamu açısından büyük kara delik, topluma faturası açısından büyük kara delik ama birileri de büyük paralar kazandılar kur korumalı mevduattan, değil mi? Demek ki burada da bu gecikmenin birilerine büyük getirisi olmuş.

Peki, şimdi niye bu büyük getiri devam etmiyor? Çünkü mızrak artık çuvala sığmıyor, mızrak artık çuvala sığmıyor. Onun ne olduğunu söyleyeyim: Mızrak, buradaki mesele FATF, gri liste meselesi. Zaten bunu da Sayın Maliye Bakanı burada, Plan ve Bütçe Komisyonunda 2024 bütçesi üzerinde yapılan görüşmelerde söyledi; “Türkiye’nin gri listeden çıkması için gerekli olan son düzenlemeler kripto varlıklarla ilgilidir.” dedi burada, Plan ve Bütçe Komisyonunda, tutanaklarda var. Dolayısıyla gri listeden çıkmak için son teknik çalışmalarımızı da bitirdikten sonra, haziran ayında yani şimdi geldi, gri liste meselesi FATF’de gündeme gelecek ve bizim... Tabii ki gri listeden Türkiye’nin çıkması gerekiyor, bunda en ufak bir şüphe yok ama diyorum ya, mızrak artık çuvala sığmadı yani olmadı, şimdi geldi gündeme. Dolayısıyla bu gecikmenin bir faturası olmalı siyasi olarak, dediğim gibi bürokrasinin meselesi değil bu.

Şimdi, bu gri listeye alınma meselesini de hatırlatmak istiyorum, Sayın Muş da yanlış hatırlamıyorsam o sıralarda bizimle beraberdi. Lütfi Elvan bir gün alalecele Meclise geldi, yıl sonuna geliyoruz yani “Çok önemli bir yasa çıkarmamız lazım.” Nereye? “FATF için.” Filan... Sunum yaptı, teşekkür ettik ama “Eksik, bu böyle olmaz, FATF’nin isteklerini karşılamıyor sizin yasa teklifiniz.” diye anlattık kendisine fakat o yasa da öyle çıktı. Bir yıl sonu, aralığın son günlerindeydi zannediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Bütçeden sonra.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) – Evet, bütçeden sonraydı. Alalecele o yasayı çıkardık fakat ne oldu? Aradan birkaç ay geçti, FATF Başkanı bir mektup gönderdi ve dedi ki: “Siz bizim istediklerimizi yapmadınız ki eksik bıraktınız, başka şeyler yaptınız.” Dolayısıyla Türkiye bu şekilde gri listeye girdi, bunu unutmayalım. Yani bu iktidarın yaptığı yanlışlar yüzünden gri listeye girildi, şimdi tabii çıkılması gerekiyor. Dolayısıyla eksik neyse yapılmalı, buna bir itiraz yok ama hani bu duruma neden geldiğini de mutlaka düşünmemiz gerekiyor.

Bir de gri liste konusunda bir mesele vardı, hatırlatmak istiyorum bunu. Yani durup dururken niye girdi gri listeye Türkiye? FATF Başkanı Marcus Pleyer o zaman -hatırlayın- Türkiye için dedi ki: “El Kaide ve DAİŞ -İŞİD dediğim benim- gibi örgütlerle bağlantılı para transferleri nedeniyle gri listeye alındı Türkiye.” Bu nedenle alındı. Peki, bu para transferleri nerede, nasıl oluyordu? İşte, bu kripto piyasalarda oluyordu. Çok açık bir şekilde İŞİD ve onun türevi olan, ona bağlı o tür örgütler açısından baktığımızda çok ciddi bir para transferini bu kripto piyasalar üzerinden gerçekleştirdiği yıllardır biliniyor yani FATF bunu biliyor, biz de biliyoruz. Yani biz de derken Türkiye’deki iktidar da biliyor bunu, devlet kurumları biliyor bunu. Niye engellemedik? Altı buçuk yıl neden yapılmadı bu? Bu ciddi bir mesele, onu özellikle vurgulamış olayım. Daha bunu tabii ki elbette tartışacağız ama bu konu böyle bir mesele.

Şimdi, gelelim küçük yatırımcılar meselesine. Bakın, şimdi, bu küçük yatırımcıların elbette ki korunması gerekiyor çünkü “Neden kripto piyasalarda küçük yatırımcılar var?” diye baktığımızda Türkiye’deki ekonomi alanında yapılan yanlışların yarattığı güvensizliğin, işsizliğin, yoksulluğun bir nebze giderilebilmesi için küçük yatırımcılar yer arıyorlar kendilerine; özellikle gençler, genç işsizlik ve teknolojiyle daha haşır neşir olan gençlik açısından bakarsak bu piyasalara yöneliyorlar ve biraz para kazanmaya çalışıyorlar. Buna ilişkin, küçük yatırımcıların korunmasına ilişkin hiçbir itiraz olmaz ama korunmuyor. Şimdi, bakın, banka mevduatlarında bile belli bir limite kadar küçük yatırımcılara devlet garantisi vardır, burada yok. Niye yok? Bunu sorduk geçen gün, cevabı da verilemiyor. Ki böyle bir piyasada yani bütün dünyada dönen bir piyasada küçük yatırımcıların korunmuyor olması çok ciddi bir sorun ve Thodex’i hatırlatıyorum tekrar. Neden bu kanun teklifine bu mesele konulmuyor? Anlaşılmaz yani mevduat hesaplarında bile bir devlet garantisi var küçük yatırımcılar için. Birinci mesele bu yani yetersiz bir teklifle karşı karşıyayız ve yine orada mağduriyetler ortaya çıkacak. Mağduriyetler ortaya çıktığında biz bu konuyu tekrar burada tartışacağız. Önlem alalım, öncesinde bu gereken değişiklikleri yapalım. Birinci söylemek istediğim bu.

İkincisi: Şimdi, vergilendirme meselesi. Geçen gün de sordum, yine cevabını alamadık. Mesele platformların vergilendirilmesi değil, bu alanda ciddi bir kazanç elde edecek -küçük yatırımcıların dışındakileri kastediyorum- bir kesim var değil mi? Niye vergilendirmiyoruz bunları? Niye vergilendirmiyoruz? Bunu gerçekten anlaşılmaz buluyorum, hem de bakın, Hazine ve Maliye Bakanı Sayın Şimşek’in vergi toplayabilmek için en son muhbir vatandaş meselesine başvurduğu bir dönem yaşıyoruz. “Vatandaşlar, ihbar edin, yüzde 10 tutarında ihbar ikramiyesi kazanacaksınız vergi vermeyenlerden. “diyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Değerli teklif sahipleri ve ilgili bürokrat arkadaşlar; burada Sayın Milletvekili pek çok soru soruyor, bu konuşmalardan sonra size tekrar döneceğim ve bunların değerlendirilmesi ve cevapları için size söz hakkı vereceğim. Ona göre soruları not alırsanız.

Buyurun lütfen.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Bu vergi meselesini söylüyordum yani buradan kazanç elde edilecek. Sayın Maliye Bakanı diyor ki: “İşte, yüzde 10 tutarında ihbar ikramiyesi veririz ihbar edenlere.” Yanlış bir sistem ve uygulama, ihbarcılığı geliştirme falan ama o ayrı bir konu, onu sonra başka yerlerde tartışacağız elbette ama vergi alabilmek için şu anda Hazine ve Maliye Bakanı her türlü şeyi yaparken biz burada yeni bir kanun teklifi çıkarıyoruz ve buradan kazanç sağlayacak olanlardan vergi almıyoruz. Neden? Bunun bir cevabı var mı? Ya, kiraya veriyor evini, vergi ödüyor; bankada mevduatı var, vergi ödüyor stopaj üzerinden. Yani gelir vergisi diye bir şey var ve biz burada bunu görmezden geliyoruz. Ben bunun açıklamasının nasıl olduğunu bilemiyorum. Hani Türkiye’yi bu alanda cazip bir yer hâline getirelim, 4’üncü zaten dünyada şimdi, daha öne çıkaralım, buradan para kazanalım, birileri de buradan cebini dolduracak. Niye bunlardan vergi alınmıyor? Hiç açıklanabilir bir durum olmadığı kanaatindeyim. Dolayısıyla bu konunun mutlaka değerlendirilmesi gerekiyor çünkü yarın yine, eminim, aradan biraz zaman geçecek ve bu sefer de diyeceğiz “Ya, burada bir eksik olmuş, bir vergilendirme yapmaya ihtiyaç var.” Oraya tekrar geleceğiz, başından önlem almak gerekiyor. Onun için bu konunun üzerinde bu kadar duruyorum doğrusu.

Şimdi, bir de son bir şey söyleyeyim, bunu Genel Kurulda da tartışacağız. Yine, sayın bürokratların sorunu olduğunu düşünmüyorum ama risk alma isteği yüksek bireylerden bahsediliyor gerekçede. Yani sanki memlekette her şey güllük gülistanlık ve insanlar hani ne yapacaklarını bilmiyorlar; biz hepimiz

Norveç'te, İsveç'te falan yaşıyoruz sanki ve risk almak isteyen insanlar var, onlar da bu piyasaya böyle akın ediyorlar, gençler özellikle. Böyle olmadığını biliyorsunuz değil mi? Tamam, hani macerasever, risk almak isteyen insanlar elbette vardır her toplumda ama buradaki mesele, bu piyasaya gitmelerinin nedeni insanların kolay para kazanılabileceğini görmüş olmaları esas itibarıyla ve ben suçlamak için söylemiyorum, özellikle gençlere vurgu yapıyorum. Genç işsizliğin, geniş tanımlı genç işsizliğin bu kadar yüksek olduğu bir ülkeden bahsediyoruz ve teknolojiyle haşır neşir olanlar elbette ki bu alanlara yöneliyorlar yani mesele macera aramak değil, mesele bu iktidarın yanlış ekonomi politikaları sonucunda geniş tanımlı genç işsizliğin bu kadar yüksek olmasından kaynaklanıyor, genel olarak işsizlik ve yoksulluğun bu kadar yüksek olmasından kaynaklanıyor yani yine siyasi iktidarın yanlış ekonomi tercihlerinden kaynaklanıyor. Dolayısıyla yani bu gerekçelerde, keşke, böyle, macerasever bir toplumuz, şimdi ona biraz düzenleme yapalım, regüle edelim gibi bir fikre kapılmasaydı siyasi iktidar, iyi olurdu diye düşünüyorum.

İlk değerlendirme için teşekkür ederim, uzattığınız için de. Bunları söylemek istiyorum.

Kolay gelsin.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Ben teşekkür ederim.

Değerli milletvekilleri, maddelerine geçtikten sonra bir yemek ikramımız olacaktır. Alt salonda sayın milletvekilleri, teklif sahiplerimiz, Bakan Yardımcımız, SPK Başkanımız; diğer bürokrat arkadaşlarımıza üst salonda yemek ikramı yapılacaktır.

Evet, Sayın Özlale, buyurun lütfen.

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, bürokratlar, basınımızın ve Meclisimizin emekçileri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Biraz önce de söyledim, bu kanun teklifini biz olumlu buluyoruz fakat bu kanun teklifi önümüzdeki dönemde hızla desteklenecek diğer kanun teklifleriyle birleştirilmeli. Neden? Çünkü bizim bu platformda piyasada hesap verebilirlik ve şeffaflık kriterini sağlamamız gerekiyor.

Bakın, size istatistik vereyim: Türkiye, bütün bu mevzuat belirsizliğine rağmen Chainalysis Küresel Benimseme Endeksi'nde 12'nci sırada yer alıyor. Yani burası kripto varlıklar açısından bütün bu mevzuattaki belirsizliklere rağmen oldukça cazip bir yer hâline geliyor. Bunun sebeplerinden bir tanesi, benden önce Sayın Oluç'un da söylediği gibi, bir kara para aklama mekanizması burada var ve bütün raporlarda bunu görüyorsunuz. Bizim bunu engellememiz lazım.

Peki, bundan sonraki aşamaların ne olması lazım? Tabii ki kripto varlıkların varlık gelirlerinin vergilendirilmesi. Bu ilginç. Neden? Çünkü burada kazanç vergisi mi, gelir vergisi mi elde edeceğiz, bunu hâlâ dünya tartışıyor çünkü kripto varlıklar para olarak kabul edilemiyor, para olarak kabul edildiğinde zaten vergilendiremiyorsunuz; menkul kıymet olarak da kabul edemiyorsunuz bunu çünkü bir ortaklık hakkı içermiyor ya da bir borçlanma aracı sayılamıyor. Dolayısıyla burada bu varlıkların vergilendirilmesi konusunda bence hemen bir çalışma yapılması lazım.

Bakın, hem Cumhuriyet'in hem de muhalefet partilerinin üzerinde ısrarla durduğu şeylerden bir tanesi ne? Gelir eşitsizliğini azaltmak. Gelir eşitsizliğini azaltmak için daha adil bir vergi sistemi olması lazım, bu da nereden geçiyor? Finansal sermayenin vergilendirilmesinden. Şimdi, burada hiçbir şekilde vergilendirilmeyen ve biraz önce değerli milletvekilinin de söylediği gibi, oldukça iyi bir kazanç sağlanan bir platform var, bir varlık var; o yüzden, bu kanun teklifinden hemen sonra bizim bunun vergilendirilmesinin üzerinde mutlaka konuşmamız gerekiyor.

İkinci nokta: Hiçbir yerde değinilmedi, ben sizlerin dikkatini biraz bana çekmek için bir soru sormak istiyorum. Biz sanki bir kripto varlığın üretilmesini bedava görüyoruz. Mesela, ben size sorayım: 1 bitcoin üretmek ne kadar acaba biliyor musunuz? 1 bitcoinin üretim maliyetini biliyor musunuz? 20 bin dolar. Daha ucuz kripto varlıklar var, daha pahalıları var, güvenilirliğine göre. Dolayısıyla, bir kripto varlığı Türkiye’de ürettiğimiz zaman 20 bin dolarlık bir elektrik maliyetine katlanıyoruz biz. Peki, bunu ürettikten sonra, bu maliyete katlandıktan sonra ülke olarak, bunu üreten kişi bu kripto varlığı 50-60 bin dolara satabiliyor, öyle değil mi? Belki ileride daha da fazlaya satacak. O yüzden burada iki tane problem var; bir, biz gerçekten bu kripto varlık piyasasının ileride genişlemesini istiyorsak ilk önce bu üretmeye yasal bir mevzuat getirmemiz lazım. Burada şöyle bir sorun var arkadaşlar, bunu üretmenin maliyeti bedavaymış gibi... Kripto varlıkları üretmenin maliyeti çok yüksek ve biliyoruz ki...

SAMİ ÇAKIR (Kocaeli) – İlk çıktığında ne kadardı?

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) – İlk çıktığında, 2013 yılında 100 dolar civarındaydı bitcoin.

SAMİ ÇAKIR (Kocaeli) – Yok, üretim maliyeti ne kadardı?

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) – Üretim maliyetine bakmam gerekiyor ama şöyle söyleyeyim size: Şu anda, mesela, Türkiye’de -o da ilginç bir nokta- bunu üretmenin maliyeti Avrupa ülkelerinden ya da Amerika’dan daha ucuz ama hâlâ 20 bin dolar, bizim için pahalı.

Bizim burada dikkat etmemiz gereken konulardan bir tanesi şu, şimdi kalkınma ekonomisti şapkasıyla konuşuyorum: Eğer biz bu varlığın Türkiye’de üretilmesini de istiyorsak burada çok ciddi bir enerji maliyeti de ortaya çıkıyor. Bu enerji maliyetini kim karşılayacak? Biz bu üretimden vergi alacak mıyız? Yani sadece kripto varlık kullanıcılarının sağladığı finansal kazançtan vergi alıyoruz ama kripto varlığı burada üreten kişiden vergi alacak mıyız? Üretimden vergi alıyorsak buradan da almamız lazım, sonuçta bir varlık ortaya çıkarıyor. Bence bunun mutlaka konuşulması gerekiyor. Dünyada da bu konuda çok şiddetli tartışmalar var. Ben hem kripto varlık kullanıcılarının elde ettiği kazanç üzerinden bir gelir vergisi yani bir kazanç vergisi alınması gerektiğini düşünüyorum ama aynı zamanda, üretime de belli bir düzenleme getirilmesi gerekiyor. Burası kripto varlıkların üretim cenneti olduğu zaman, o bizim çok değerli bulduğumuz elektrik maliyetinden gidiyor, bir de bunun maliyeti kamu tarafından karşılanıp yararı da özel sektöre ya da finansal yatırımcıya gidiyor. O yüzden, bu konunun ben çok önemli olduğunu düşünüyorum.

Üçüncü; finansal okuryazarlık: Sayın Oluç bahsetti, Türkiye’de sokakta gördüğünüz herhangi birine sorsanız “Kripto varlığın var mı?” diye, “Var, bitcoinim var.” diyor, onların hepsi kripto varlığa genelde “bitcoin” diyorlar ama ne olduğunu sorsanız arkasındaki stratejiyi hiç kimse bilmiyor, arkasındaki PoC’yi ya da diğer stratejileri hiç kimse bilmiyor. Ben bu finansal okuryazarlığın mutlaka Türkiye’de artırılması gerektiğini düşünenlerdenim çünkü geçmişte de yoktu bu; 1980’lerdeki banker krizini hatırlayın, 90’larda benzer krizler vardı. Bizim şimdi de hem denetleme, düzenlemedeki eksiklikten dolayı bir Thodex krizi oldu ama aynı zamanda Türkiye’nin finansal okuryazarlık açısından mutlaka çok daha ileride bir yerde olması gerekiyor.

Bir başka nokta, blok zincir teknolojilerinin geliştirilmesi ve TÜBİTAK bünyesinde kapasite artırımı. Ben bunu çok önemli buluyorum, geçen sefer de söylemiştim. Eğer biz bu konuya yatırım yapacaksa bunu sadece bir finansal sermaye aracı olarak görmememiz gerekiyor. Bunun arkasındaki teknolojiyi diğer alanlara nasıl aktarabiliriz? O yüzden, ben bu konuda TÜBİTAK’a daha fazla yetki verilmesi, daha fazla gelir aktarılması gerektiğini düşünüyorum. Bugün, Türkiye’nin geliştirmesi gereken alanlar var; mesela, bizim dijital gümrük işlemleri hızlı değil, oysa blok zincir teknolojilerinde dijital gümrük işlemlerini çok hızlı hâle getirebiliyorsunuz. Hâlen ne olduğunu anlamadığım ve tamamıyla bir güvensizlik göstergesi olan noter makamı; blok zincir teknolojisiyle noter makamını ya da

noterlik müessesesini gereksiz hâle getirebiliyorsunuz. O bakımdan, biz blok zincir teknolojisini ülkede geliştirirken sadece finansal sermaye olarak değil de bu teknolojileri diğer alanlara nasıl aktarabiliriz, bununla ilgili bir mekanizma kurmamız lazım; burada hem Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının değerli bürokratları var hem TÜBİTAK -onun içerisinde olan kurum- var, buna kafa yormamız lazım. Bir yerde bir teknoloji ürettiyseniz finansal tarafta, öbür tarafa bunu nasıl aktarabiliriz; bununla ilgili mutlaka kurumların kabiliyetlerinin artırılması gerekiyor.

Benim burada bir önerim de şuydu: Biz burada, İstanbul Finans Merkezi içinde -ne mutlu bana ki eski bir öğrencimi şimdi İstanbul Finans Merkezi Daire Başkanı olarak gördüm burada- bir finansal teknoloji ekosistemi geliştiriyoruz; ben bunu çok önemli buluyorum. Türkiye FinTech alanında bana göre öncü ülkelerden bir tanesi, bunu bizim daha da ileri götürmemiz lazım fakat bunun daha da geliştirilmesi için belki de blok zincir çalışmalarının bir kısmını da İstanbul Finans Merkezi bünyesine bizim katmamız gerekiyor yani özellikle -tam bilmiyorum, TÜBİTAK'ın burada bir laboratuvarı var mı, İstanbul Finans Merkezi içerisinde bir laboratuvarı var mı bilmiyorum ama- FinTech konusunda yapılacak olan o Finans Merkezi içerisindeki kümelenmeye özellikle TÜBİTAK'ın dâhil edilmesinin ya da ilgili kurumların dâhil edilmesinin, orada geliştirilecek olan teknolojilerin bizim sanayiye ya da hizmet sektöründeki diğer sektörlerle aktarılmasının ben önemli olduğunu görüyorum. Bunlar bizim önümüzdeki dönemde yapmamız gereken uygulamalar, düzenlemeler, geliştirmemiz gereken anlayış.

Şimdi, bir başka nokta da -benden önce de Sayın Oluç değerlendirdi- şu: Denetleme ve düzenleme mekanizmalarını sıkılaştırıp küçük yatırımcıyı korumamız lazım. Şimdi benim burada anlamadığım -belki de sizler teklif sahipleri olarak buna açıklık getireceksiniz- şu: Şimdi, kripto varlıkların sermaye piyasası aracı olarak Merkezi Kayıt Kuruluşu sistemine dâhil olmasını istemeyebilir SPK benim anladığım kadarıyla kanun teklifiyle, değil mi? İstemeyebilir. Peki, bu sakıncalı değil mi? Çünkü bunun için ben kanun teklifinde bir gerekçe bulamadım yani neden böyle bir şeyi istemeyeceği konusunda bir gerekçe bulamadım. Bu konuda bizi aydınlatırsanız ben çok sevinirim.

Kripto varlıklar yatırımcı tazmin hükümleri dışında tutuluyor, bu da bir şekilde kamu güveninden mahrum bırakılma anlamına geliyor. Bu bence dikkat edilmesi gereken bir husus çünkü burada karşı bir görüş de var aslında, “Kripto varlıklar sermaye piyasası aracı olmadığı için tazmin hükümleri dışında da tutulabilir.” diyeceksiniz ama burada -biraz önce Sayın Milletvekili de söyledi- bunu tazmin hükümleri dışında tutarak aslında bir bakıma riski tamamıyla bu varlık sahibine yüklemiş oluyorsunuz. Ben bunu o bakımdan üzerinde tekrar düşünülmeğe değer buluyorum.

Her bir kripto varlığı saklama konusunda ayrı esaslar belirleneceği konusunda bir madde var yani kripto varlıkların stratejileri gereği yani oluşturulması gereği farklı esaslar belirleniyor, bununla da kripto varlık piyasası gelişecek, daha fazla zenginleşecek ve bununla beraber yüzlerce farklı nitelikte uygulamalar beraberinde gelecek. Bir mevzuat kalabalığına yol açabilir bu ilerde, bununla ilgili de en azından şimdiden düşünebiliriz, neler yapılabileceği konusunda.

Bir nokta da şu: Bu kripto varlıkların blok zinciri üzerindeki sanal cüzdanlar başka bir ülkedeki varlık platformuna rahatlıkla aktarılabilmesi için bizim burada, küresel rekabette iyi bir yere gelmemiz gerekirse eğer buradaki düzenlemelerin biraz da esnek olması lazım yani küçük yatırımcıyı koruyalım, blok zincir teknolojisini ürettiğimiz an diğer sektörlerle aktaralım ama burayı bir küresel cazibe merkezi hâline getirmek için de en azından ileride alınması planlanan bu işlem vergilerinin daha normal boyutlarda olmasını sağlayalım yani vergide “Laffer curve” vardır ya, vergi oranını artırdığınız zaman elde edeceğiniz vergi geliri düşer; bu hataya düşmeyelim.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – Buyurun.

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi -bunu maddelere geçince söyleyeceğiz ama geçen sefer de bahsetmiştim- sorumlulukta... “Hizmet sağlayıcılarının yükümlülükleri yerine getirememesinden kaynaklı zararlardan hizmet sağlayıcı mensuplar tarafından sorumlu olduğu...” Şimdi, burada, bu “mensup” kelimesi -hukukçularla konuştuğumuz zaman- biraz muğlak bir ifade yani “Bir şirket yükümlülüğünü yerine getiremediği zaman mensuplar sorumlu tutulacaktır.” diyor yani burada, gerçek kişi ile tüzel kişi arasında bir ayrım yok gibi duruyor; bu, en azından bu kanun teklifine bakanları biraz ürkütüp burada bir belirsizlik olduğu konusunda kaygıya düşürüyor; buna belki biraz bakılabilir.

Kanunun 9’uncu maddesi, Borçlar Kanunu’nun tehlikeli sorumluluk maddesi... Şimdi, bu, kusursuz sorumluluğu düzenliyor; yine hukukçularla -ben hukukçu değilim ama- konuştuğumuzda bu maddeye biraz dikkat çekiyorlar çünkü burada, kusursuz sorumluluk -bana aktarılanı anlatıyorum size- bir kusuru affetmiyor. Petrol, doğal gaz, kimyasal maddeler, nükleer santraller, madenler, yüksek hızlı hava, kara, deniz taşıtları gibi alanlarda bir kusurunuz olduğu zaman bu kusur olarak sayılmıyor ve direkt olarak sizler sorumlu tutuluyorsunuz. Bu da aynı kapsama girmiş; bu konuyla, Borçlar Kanunu’yla ilgilenen hukukçular bunu biraz standart dışı buluyorlar. Mesela diğer ülkelerde böyle bir şeyde böyle bir düzenleme yok yani burada bir tehlike sorumluluğu altında, bir kusursuz sorumluluk altında değerlendirmemiş diğer ülkelerde hukuksal çerçevede.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – Sayın Özlale, toparlayınız.

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) – Tamam, bitiriyorum. Kusura bakmayınız.

Gelir tarafında, platform gelirlerinden SPK’ye ve TÜBİTAK’a pay aktarmak kâr üzerinden değil de gelir üzerinden. Dolayısıyla bu platformlar zarar ederlerse de yine bir şeyden, kazanç üzerinden, daha doğrusu işlem hacmi üzerinden aktaracakları için orada bu platformların zarar ettikleri durumlarda bile onlardan vergi almak ne kadar doğru bilmiyorum. Bunun yerine bence bizim daha çok üzerinde durmamız gereken nokta bu kripto varlıkları kullananların buradan elde edeceği kazançların vergilendirilmesi ama özellikle de kripto varlıkların üretilmesi konusuna bir yasal mevzuat ve bir vergilendirme esası getirilmesi gerekir diyorum.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – Teşekkür ederim.

Sayın İsmail Faruk Aksu, sözcüler olarak önce sizlere veriyoruz.

Buyurun.

İSMAİL FARUK AKSU (İstanbul) - Teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri, değerli bürokratlar, basın mensupları; öncelikle hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Teknolojideki gelişmeye bağlı olarak sermaye piyasalarında, finansal piyasalarda, ekonominin bütününde de bu etkiyle, dijitalleşme etkisiyle bir gelişim, değişim ve dönüşüm söz konusu. Kuşkusuz bu gelişmelerin takip edilmesi, dijital araçların ekonomiye kazandırılması, tasarrufların sosyal ve ekonomik faydaya dönüştürülmesini öncelikle hepimizin, devletin, Hükümetin en önemli görevlerinden biri olarak değerlendiriyoruz. Bu çerçevede dünyada ve ülkemizde gelişen durumun bir hukuki çerçeveye oturtulmasını gerekli ve önemli buluyoruz. Teklifte özellikle hizmet sağlayıcıların kuruluş, faaliyet ve diğer iş ve işlemlerine ilişkin yükümlülükleri açıkça belirlenmekte, bir çerçeveye oturtulmakta. Ayrıca, bugün piyasada çok tartışılan, bir hüküm de ifade eden, kendi içerisindeki kavramlara da

bir hukuki çerçeve kazandırılıyor. Düzenlemenin bu piyasaya ve yatırımcılara güven oluşturacağını değerlendiriyoruz. Yine, düzenlemenin asıl amacının kripto varlık piyasasının regülasyonundan ve yatırımcıların risklerini azaltmaktan ibaret olduğunun anlaşıldığını düşünüyoruz. Zira ülkemizde yaklaşık 10 milyon civarında -bu yapılan sunumlardan not aldığım kadarıyla- yatırımcının bu işleri bir şekilde deneyimlediği anlaşıyor. Tabii, bu, yine -az önce de bahsedildi- finansal okuryazarlık meselesinin ne kadar önemli olduğunu, bu alanda farkındalığı oluşturmak adına ayrı bir gayret içerisine girmemiz gerektiğini de bize gösteriyor. Dolayısıyla uluslararası örneklerde de olduğu gibi bu platformların bir düzenleme altına alınması gereği ortadadır. Dünyada yapılan düzenlemelerde de aşağı yukarı bizdekine, yapılmaya çalışana benzer bir çerçevenin, ortak kanaatin de şimdilik kaydıyla olduğu anlaşıyor. Zira değişim çok hızlı ve çabuk oluyor, kuşkusuz önümüzdeki günlerde veya aylarda ilave düzenlemelerin bu anlamda yapılması da gerekebilecektir diye düşünüyorum.

Bu düzenlemeyle dijital çağın bir finansal enstrümanı, getirisi olduğunun kabulüyle birlikte muhtemel riskleri de belirginleştirmek suretiyle bireysel ve toplumsal bir mağduriyetin önüne geçilmek istendiği de bu kanun teklifinden anlaşılmaktadır, bu nedenle de takdire şayandır. Ben bu vesileyle kanun teklifinin ilk imza sahibi Sayın İleri ve diğer teklif sahibi arkadaşlarına da teşekkür ediyorum.

Bir başka husus, yine dile getirildi, vergi meselesi. Bu kanun teklifinde gayrimaddi unsur hak olarak tanımlandığı için, mevcut vergi düzenlemelerinde, mevcut Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre bu değerlendirme kapsamındaki şeylere girmiyor. Bu sebeple vergi kanunlarında değerlendirme, vergileme ölçüsü, istisna, indirim, vergiye ilişkin zorunlu alanların da bugün olmazsa yarın düzenlenmesi gerektiğini düşünüyoruz çünkü buradan bir gelir elde edilecek. Bunun bir vergiye tabi tutulması meselesi, az önce sayın milletvekillerinin de ifade ettiği gibi, gündemimizde olacak. Bunların, tabii, muhasebeleştirilmesi meselesi de var, nasıl muhasebeleştirilecek? Hatta mevcutta şu anda bir varlık olarak şirketler bunları aldığında nasıl gösteriyorlar? Bunlara ilişkin de bir değerlendirme olursa seviniriz.

Ayrıca, bu işlemlerin MASAK’a bildirilmesi meselesi, MASAK’a konu olan hususlar bakımından değerlendirilmesi meselesi de önemli. Bunlara ilişkin de bilgi verilirse memnun oluruz.

Teklifi desteklediğimizi ifade ederek herkese teşekkür ediyorum.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – Sayın Aksu, teşekkür ederim.

Sayın Temurci’nin söz talebi var.

Buyurun.

SELİM TEMURCİ (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, çok kıymetli bürokrat arkadaşlar, basınımızın kıymetli mensupları; ben de hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Tabii, biz de kanun teklifini salı günü görüştüğümüzde desteklediğimizi ifade etmiştik ama çok güzel bir tevafukla karşı karşıyayız; bu sabah medyaya da yansıdı, 21 ilde bu kriptoyla ilgili olarak bir dolandırıcılık söz konusu ve 1 milyar doları bulan bir işlem yapılıyor. Bunu da bugün bu kanun teklifini sunan arkadaşların bir şansı olarak değerlendirmek lazım.

Bence tarihî bir adım bu. Böyle bir kanun teklifinde imzası bulunan arkadaşlara ben de teşekkür ediyorum, tebrik ediyorum.

Tabii, kanun teklifi sonrasında etki analizi geldi, güzel bir çalışma olmuş çünkü bu konular her gün çalıştığımız konular değil. Burada gördüğümüz kadarıyla bir düzenleme, kontrol ve finansal istikrara yönelik bir çalışma var, bu varlıklara yatırım yapanların korunmasıyla ilgili genel bir değerlendirme var. Başlarken de ifade ettiğimiz gibi, Türkiye’yi ilgilendiren gri listeden bahsedildi, kara para ve terörizmin finansmanı konusunda bu kanunun kontrol edici bazı hükümleri var; bu, tabii, çok kıymetli. Birçok arkadaşımız ifade etti, ben de ifade edeceğim: Bu, tabii, birincil bir düzenleme yani ikincil

düzenlemeler gelecek. Yine, MiCA'dan bahsedildi. Yani burada, mesela, bu kanun içerisinde biz kripto varlıkların nasıl kategorize edileceğine dair bir şeyi göremiyoruz, muhtemelen bunlar sonraki aşamada gelecek.

Ben şimdi şunu dikkatinize sunmak isterim: Bu etki analizinde platform isimleri verilmiş. 10 platform var ve burada 3 platform, 3 tane firma 7 milyar dolar işlem hacmi olan bu kripto varlık sisteminin neredeyse yüzde 98'ini kontrol ediyor yani burada çok ciddi bir oligopol piyasa var.

Şimdi, ilk sorum şu olsun: Türkiye'deki yerleşik kişiler yurt dışındaki platformlardan varlık alıp satabilecekler anladığım kadarıyla. Salı günü de bunu sormuştum, iki farklı cevap geldiği için uzatmadım ama bunu biraz netleştirmemiz gerekiyor. Mesela, şu 10 firma içerisinde yabancı firmalar var mı, platformlar var mı? Neden bunu soruyorum? Şimdi, Türkiye normalde vergilendirme yapmayacak. Eğer kriptoda vergilendirme yapmayan bir ülkeysen Türkiye'nin sermaye çekişi için bu varlıklara, dışarıdan girişi bizim biraz daha kolaylaştırmamız gerekiyor, motive etmemiz gerekiyor. Onun için, burada, bu, aynı zamanda oligopol piyasanın dağıtılması anlamında da fayda getirecek bir şeydir ve ben yurt dışı platformların... Bakın, bugün, Türkiye'de yani fiilen mal ve hizmetlerde çocuklarımız bile Avrupa'dan, dünyanın farklı ülkelerinden internet üzerinden sipariş veriyorlar, mal geliyor. Ya şimdi, Türkiye'deki yatırımcıya "Sen gidip yurt dışında yatırım yapabilirsin." dediğimiz bir ortamda dışarıdaki yatırımcının Türkiye'deki bu varlıklara yatırım yapmasıyla ilgili olarak ben burada herhangi bir şey görmüyorum. Dolayısıyla bizim, aslında bu tarafı destekleyecek birtakım adımlar atmamız gerekiyor çünkü Türkiye, vergilendirme olmadığı için kripto varlıklarda bir cennete dönüşebilir; bu önemli bir şey. Yani burada farklı bir düzenleme içerisine girilebilir.

Tabii, düzenleme denetleme yetkisi SPK'ye veriliyor. Burada, bence şu soruyu sormamız lazım, belki Genel Kurulda daha detaylı konuşuruz. Bunun madencilikinden tutun blok zinciri teknolojisine, aslında bize beşerî sermaye kaynağı gerekiyor. Önce bu çocukların, bu gençlerin tabii, bu ülkede yetişip bu ülkede kapasitelerini artırmaları ve bu ülkeye hizmet etmeleri gerekiyor çünkü bu çok büyük bir ekosistem. Böyle baktığımız zaman kamunun özellikle bu konuda, insan kaynağı noktasında hazır olup olmadığı konusunda bir bilgim yok. Yani bu konu çünkü çok yeni bir konu, çok uzmanlık gerektiren bir konu.

Sayın Başkan, bu denetim konusunda mesela SPK'de bir birimimiz var mı, bununla ilgili ayrı bir çalışma yapıldı mı? Neden bunu soruyorum? Çünkü bağımsız denetimle ilgili olarak da aynı zamanda SPK bir çalışma yapacak. Bağımsız denetim firmalarının yerli, yabancı oluşu ve paranın başkalarına gidişi belki çok fazla platform olmadığı için veya işte saklayıcı kurumlar -hizmet sağlayıcı diyelim hepsine- olmadığı için çok önemli değil ama burada en azından ikincil düzenlemelerde bu bağımsız denetimi yapacak yapılarda bu konuda uzman kişilerin bulunması çok önemli bir şey. Yani bu aynı zamanda yeni bir istihdam alanı çünkü finansal okuryazarlık dedik ama bence teknolojik okuryazarlıkta da burada en az onun kadar önem kazanmış oldu. Yani hülasa, kamunun buna hazır olup olmadığı konusunda endişe demeyeyim ama bu birincil düzenlemelerden sonra insan kaynağının geliştirilmesi hususu bence ayrı bir mesele olmak zorunda. Üniversitelerin de bu konuda ayrı bir çalışma yapması lazım yani bu konuda özel birtakım yapılar bu işi yapıyorlar, inşallah kamuda bu işin içine girer.

Şimdi, bu kripto varlık hizmet sağlayıcıları, siber saldırılar dâhil işte tüm bilişim suçlarından sorumlu olacaklar. Biz tabii, teklifi okuduğumuzda yani hem etki analizine ve teklife bakınca bunların yetkilendirilme meselesi var. Bu firmalar eğer bu sorumluluğu alacaklarsa -zaten çok fazla bir firma yok hani 20 diyoruz, belki 40'tır, burada 20 diye bahsedilmiş, 10 platform ismi yazılmıştır- şunu yapmak daha doğru bir yöntem olmaz mı: Biz önce, bu firmalara yetki belgesi vermeden, bunların teknolojik altyapılarının, bu bahsettiğimiz siber suçlar dâhil, bunu karşılayıp karşılamadığını kontrol

edip o kontrole eğer devlet onay verirse... Çünkü bakın, siber suçlarla ilgili olarak da bütün sorumluluk yönetim kuruluna ve oradaki çalışanlara yükleniyor. Eğer yetki belgesini kamu verecekse kriterlerini belirler, o kriterleri geçemeyenlere zaten yetki belgesi verilmez, kamu ile özel bu sorumluluğu paylaşmış olur. Burada sanki bu sorumluluk tamamıyla bu yapıların üzerine atılıyor -bu sektörün gelişmesi lazım- bunun çok doğru bir yaklaşım olduğunu düşünüyorum doğrusu.

Tabii, burada platformlar yüzde 1, yüzde 1 konuşuldu. Ben Ümit Hocama katılıyorum yani burada bir zarar olduğu zaman ne olacak? Yani bunların kârları üzerinden olması elbette daha doğru olur ama bir de saklama hizmeti meselemiz var. Bu saklama hizmetinde devlet bir katkı, bir şey alacak mı? Bunu tabii, teklifte göremiyoruz. Hani, dersiniz ki vergiyi zaten o kurumlar ödeyecek, biz bankaları belirleyeceğiz ama bu ayrı bir alan, bu çok ayrı bir şey. Eğer orada yüzde 1, yüzde 1 alıyorsanız -ben yine TÜBİTAK lehine bir şey söyleyeyim- yani bu saklamayla ilgili bence ayrı bir şey çıkartın diye düşünüyorum.

Şimdi, bu başvuru süresiyle ilgili olarak sanıyorum 17'nci maddede bir aylık bir süre var. Ya, bunu bir netleştirmemiz lazım Sayın Vekilim. Şimdi bu bir aylık sürede firmalar ne yapacak? Gelecek, belgeler isteyecek SPK, bu belgeleri verecek ve bu belgeleri veremeyen firmalar zaten tasfiye oluyor yani kanuna göre böyle bir değerlendirme var. Şimdi, altı ay sonra ikincil düzenlemeler gelecek, altı ay sonra bu ikincil düzenlemeler geldiğinde burada bir süre verileceğinden bahsediliyor. Mesela o süre... Şunu söylemeye çalışıyorum: Bu konuda ilk düzenleme olduğu için aslında biraz yol üzerinde bazı şeyleri test edeceğiz ve göreceğiz anlayışı var, o sürenin ne olduğu tabii bilinmiyor. Burada bu sürenin nasıl bir süre olacağı meselesi önemli ama tekrar bu yurt dışıyla ilgili olarak yani "Acaba onları farklı bir şekilde bu sistemin içinde tutabilir miyiz?" meselesi önemli.

Şimdi, bu kripto sigorta, özellikle kriptonun sigortalanmasıyla ilgili küçük yatırımcıların korunması elbette çok önemli. Burada şu anda dünyada, bilmiyorum, yüzde 4, yüzde 5 civarında mıdır? Yani bazı belgelerde bunu gördük ama Türkiye'de şu anda, başta Türkiye Sigorta olmak üzere sigorta şirketleriyle bu konuda... Çünkü işin sigorta tarafı ayrı bir alan, çok riskli bir alan.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – Sayın Temurci, iki dakika ek süre veriyorum.

SELİM TEMURCİ (İstanbul) – Dolayısıyla, bu konuda da bence SPK'nın yani sigorta tarafında da ikincil ya da üçüncül düzenlemelerde -çünkü çok farklı bir alan olacak- burada da başka bir çalışma...

Vergilendirme konusunda -Sayın Aksu da ifade etti- vergi meselesinde "Gelir Vergisi Kanunu'nun bazı maddelerine hani kriptoyla ilgili ayrı bir vergilendirme hükmü eklenebilir." diyenler de var ama benim kişisel önerim, kriptonun, kripto varlıkların vergilendirilmesiyle ilgili çok ayrı bir mevzuata ihtiyaç var. Yani Gelir Vergisi Kanunu içinde değil, ayrı bir vergilendirme, genelde bu şekilde olursa kontrolü daha doğru olur. Bu Türkiye Sermaye Piyasaları Birliğine bütün finansal kuruluşların ortak edilmiş olması, üye olması yani bu, kendi içinde belki bir öz denetimi, eğitimi ve birçok şeyi beraberinde getirecek. Yani mesela şöyle bir soruyla bitireyim: Bu kurumlar sadece platformlar değil, bu işi saklama işi yapanlar da dâhil hepsi buraya üye olacak, bankalar da buraya üye; mesela bu platformların ciroları, varlıkları bu bankalar kadar değil. Mesela merak ediyorum, buraya üyelik için nasıl bir para ödeniyor? Bunu belirlediniz mi mesela?

Ben tekraren kanun teklifinin ülke ve millet için hayırlı olmasını diliyorum, sizleri de ayrıca tebrik ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Güneş...

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Teşekkür ederim Başkanım.

Sayın Başkanım, çok değerli milletvekillerimiz, çok değerli bürokratlarımız, sivil toplum örgütlerinin çok değerli temsilcileri ve basın mensuplarımız; ben de hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bu kripto varlıklarla ilgili kanun teklifinin hayırlara vesile olmasını temenni ediyorum. Normalde tabii ben bir bilgisayar şeysi değilim yani hekimim ama yanlışlık yaparsam da lütfen beni düzeltin. Tabii burada işte iki tane saklama tipi var. Birincisi işte “world wide web” denen bilgilerin belli bir yerde toplandığı ve siber saldırılara açık olan bir sistem, bir de bilgilerin farklı farklı yerlerde toplandığı blok zincir sistemi. Yani şöyle anlıyorum ben bunu: Hepimizde bir anahtar var ama bu anahtar benim evimin anahtarı değil; bendeki, bir başkasının evinin anahtarı gibi. Yani daha güvenli bir sistem, siber saldırılara göre daha iyi bir sistem olduğu iddia edilmiş. Bunun neticesinde de blok zincirden de bitcoinler üretilmiş. Bitcoinler üretildikten sonra ilk defa 3 Ocak 2009 tarihinde bu piyasaya çıkıyor, 3 Ocakta piyasaya çıktığındaki değeri sıfır dolar, 2009 yılında da 35 sentmiş. 35 sentmiş ve dolayısıyla da insanlar bakmışlar ki gittikçe buna talep artıyor ve talep arttıktan sonra da insanlar buna meylenmişler ve 2010’dan 2020 yılına kadar bitcoindeki değer artışı tam yüzde 9 milyon, müthiş bir değer artışı.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Almış mı hiç?

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Ben hiç almadım, ben hiç almadım; almadım.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Almasa nereden bilecek bu kadar artışı?

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Kanun teklifi gelince okumak lazım Sayın Vekilim.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Almış, almış.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Hatibin insicamını bozmayalım lütfen.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Dolayısıyla insanlar bakmışlar ki burada bir rant sistemi var, hızlı bir para kazanma sistemi var, insanlar buna meylenmişler.

Peki, bitcoin niye çıkmış arkadaşlar? Menşesi belli değil, merkeziyetsizlik var, arkasında bir otorite yok. İlk çıktığında, vatandaş bitcoinden ne anladı? Ya, kardeşim, dünyada dolar hegemonyası var, bu dolar hegemonyasını kıracak ve dünyada genelgeçer para olacak sistem olarak algılandı ve ondan dolayı bunu aldılar. Dolayısıyla, ülkemizde de baktığınız zaman, 10 milyon tane hesap var. Yanlış bilmiyorsam, herhâlde Avrupa’da 3’üncü sıradayız biz. Baktığınız zaman, bu bilgisayar sistemiyle ilgili okuryazarlık bu kadar yüksek mi ki bu kadar vatandaş bununla ilgileniyor? Hayır, onunla alakası yok; kolay para kazanma yöntemi. Eskiden bunları biz yaşamışız; Banker Kastelli’yi yaşamışız, finansal kiralama sistemlerini yaşamışız, çoklu ortaklık sistemlerini yaşamışız ve hepsinden de vatandaş darbe yemiş.

Şimdi, burada tabii ki aşağı yukarı on beş yıllık bir işlem var, Türkiye de buna illegal olarak, yasal olmadan müsaade etmiş; vatandaşlar buna girmişler, yasal olarak buna müsaade etmese de şirket kurdurmasa da diyelim ki yurt dışındaki aracı kurumlardan bunu rahatlıkla alıp satabiliyorlar. Dolayısıyla da burada, tabii, işte, 2021 yılında Thodex vakasından sonra aşağı yukarı 2 milyar dolar -büyük ihtimalle de bu, Türkiye’deki vatandaşların parası- uçmuş gitmiş arkadaşlar. Şimdi biz bu yasal düzenlemeyi yapmakla iyi yapıyoruz, iyi yapıyoruz. Niye? Burada bunu alıp satacak olan belli, dolayısıyla nasıl saklayacağı belli ve dolayısıyla devletin denetiminde. Bunlara baktığımız zaman, gerçekten de bu kanun güzel ama bir taraftan da şunu yapıyoruz arkadaşlar biz: Yani biz bu kanunu yapmakla vatandaşlara “Siz bu kripto paraları alabilirsiniz.” diyoruz. Arkadaşlar, şimdi, 17 bin tane kripto para çeşidi var ve arkasında bir güvence yok. Biz vatandaşa “Bunu al.” diyoruz. Bu para mı? Değil. Varlık mı? Değil. Menkul kıymet hiç değil ve üretimi de pahalı. Yani bugün kripto varlıkların üretimi için harcanan para yanlış bilmiyorsam, İsviçre gibi bir ülkenin enerji tüketiminden daha fazla

diyorlar. Sayın Özlale söyledi “1 kripto varlığın üretimi 20 bin dolar.” ve bu kadar enerji harcıyoruz, ortalığı bu kadar kirletiyoruz, doğayı bu kadar kirletiyoruz enerji için. Sonra elde ettiğimiz bu ürün bizim ne işimize yarar arkadaşlar?

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) – Ağabey, gel buradan konuş.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Hayır, hayır. Arkadaşlar, bakın, ne işimize yarıyor bu? Tamam, bu kanunu çıkaralım. Dünyada bu sistem var, yarın dünyadaki bu sistem dese ki: “Ya, ben bu kripto varlığı yok saydım.” Ne yapacağız arkadaşlar? Ben geleceğe yönelik düşünüyorum. Tamam, ortalıkta bir realite var. Bununla ilgili kanuni düzenlemeyi yapalım biz ama...

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Almamış.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Hiç almadım, hiç almadım kardeş.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Gelecek tehlikelere işaret ediyor.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Şöyle bir şey: Buradan baktığımız zaman, diyelim ki insanlar bunu gelir getirici yani çabuk kazanç olduğu için önemsiyor. Ya bunun arkasında bir otorite olması lazım veya devletin buna garanti vermesi lazım, “Bunu alıp satabilirsiniz.” demesi lazım veya kendi kripto paramızı kendimizin üretmesi lazım ve vatandaşa dememiz lazım ki...

VELİ AĞBABA (Malatya) – İsmail Bey, bu kanuna “ret” ver.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Muhalefet “evet” diyecek gibi.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Veli Ağbaba, bak, önemli olan, burada bir realite var.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sonra “evet” vermeyesin bak!

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Biz geleceğe ait tehlikeleri konuşuyoruz. Burada da bu kanunun bugün çıkması lazım. Niye? Ortada tamamen bir boşluk var.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Doğru söylüyorsun ama “ret” ver.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Ya, senin bununla ilgili hiçbir fikrin yok Veli Ağbaba, göreceğiz bakalım.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Benim para konusunda fikrim olmadı senin gibi. Nereden bileceğim ben bu işleri?

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Değerli milletvekilleri, burada çok ciddi bir tartışma yürütüyoruz. Dolayısıyla, bunun ihracı vesairesiyle alakalı da gerekli açıklamalar yapıldı. Sükûnetle hatibi dinleyelim.

Sayın Güneş, devam edin.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Bu kanun teklifinin bugünün şartlarında çıkması lazım, bir boşluk var. Bu boşluğu nasıl gidereceğiz biz? Ve biz, bu vatandaşa “Kardeşim, bu kripto paraları alıp satmayın.” desek, internet üzerinden, yurt dışından yine alıp satacak ve diğer taraftan da bu piyasanın en önemli özelliği çok oynak olması; bundan iki üç yıl önce Çin kripto varlıklarla alım satımı yasakladı, bunun en ana şeysi olan bitcoin 65 bin dolardan 17 bin dolara düştü. Biz vatandaşımızı korumak durumundayız.

Bunun bir diğer yönü de şu arkadaşlar: Diyelim ki biz, vatandaş bu bitcoinleri aldığımız zaman bunu ne üzerinden alıyoruz? Dolar üzerinden, değil mi? Peki, bu yatırdığımız dolarlar nereye gidiyor? Bizde mi saklanacak Başkanım, alınca bizde mi kalacak bu dolarlar? Bizde kalacaksa sorun yok ama bu dolarları bir başka Avrupa ülkesine vereceksek burada ha kripto para almışız ha yurt dışından altın ihraç etmişiz, bir farkı yok; bu, bizim cari açığımızı artırır ve dolayısıyla da biz burada, bu gibi şeylerde önlemler almak zorundayız. Doğru, kanun teklifiyle bugünün şartlarına düzenleme getiriyoruz yani bir

nizama sokuyoruz, ortada bir oyun var ama hiçbir kural yok, en azından birtakım kurallar getiriyoruz ama ileride de bizi bekleyen tehlikeleri bilmemiz gerektiğini ben düşünüyorum ve inşallah bu kanun teklifinin hayırlara vesile olmasını diliyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Ağbaba, buyurun.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Tabii, aslında bu düzenlemeye nasıl geldiğimizi de hatırlamak lazım. Maalesef, yirmi iki yıl sonunda ülke âdeta hem kara para cennetine dönüştü hem de kolay para kazanma cennetine dönüştü sayenizde. İnsanlar artık çalışarak, fabrika kurarak, ihracat yaparak zenginleşmiyor, farklı yollardan köşeyi dönmeye çalışıyor. Dünyanın mafya liderleri 400 bin dolar karşılığında Türk pasaportunu alıyor. Mafyalar, suç örgütü liderleri Türkiye’yi âdeta teslim almış durumda, son Ankara örneğinde de gördük. Yine, geçmişte yaşananlara baktığımız zaman, hemen daha dün yaşadığımız olaylara bakın; fakiri de oynuyor, zengini de oynuyor, futbolcusu da oynuyor; teknik direktörü de oynuyor, işte, Seçil Erzan olayına bakmak lazım.

Bir de tabii -burada SPK Başkanı da var, Sayın Bakan Yardımcısı da var- bu, geçmiş dönemde Türkiye’nin gündemini meşgul eden, daha doğrusu Türkiye’nin gündemine gelen ama sonradan unutulmuş SPK’yle ilgili önemli şeyler de var. Yani SPK hakkında, maalesef, kendi yöneticileri tarafından yıpratıldığıyla, rüşvete bulaştırıldığıyla alakalı çok çeşitli iddialar oldu. Bununla ilgili ne yapıldı? Bununla ilgili hiçbir şey yapılmadı. Örneğin, sizden önceki SPK Başkanıyla ilgili, Ali Fuat Taşkesenlioğlu’yla ilgili evinde para bulunduğu iddiası var, o zamanın parasıyla 180 milyon para bulunduğu iddiası var. Yine, AK PARTİ’li -yakın çalışma arkadaşı- bir vekille ilgili çok ciddi iddia var ama maalesef, hiçbirine dokunulmadığı gibi hiçbir şey yapılmadı, hâlâ Türkiye’de gezmeye devam ediyorlar. Bu, milletvekili açısından siyasetin kirlenmesine ve milletvekillerinin de itibarsızlaşmasına yol açıyor ve maalesef, sizin gibi bürokratların da yıpranmasına yol açıyor. Şimdi, SPK’yle ilgili bir şey yapıldı mı? Örneğin, Ali Fuat Taşkesenlioğlu’yla ilgili bir şey yapılmadı mı? Yapılmadı; sadece kime yapıldı? Evli olduğu... Eski rektör, özel uçaklarla gezen Türk Hava Kurumu Üniversitesi Rektörü Ünsal Ban cezaevine atıldı. O da daha sonra çıkmıştır herhâlde muhtemelen, o da paralarını yemeye devam ediyordur yani bununla ilgili bir işlem yapıldı mı örneğin? Siz SPK Başkanıyınız. Maalesef, ben de üzülerek söylüyorum bunu, Türkiye’de geldiğimiz noktaya bakın ki hırsızlık yapan hırsızlık yaptığından utanmıyor, yolsuzluk yapan yolsuzluk yaptığından utanmıyor, haksız şekilde zenginleşen de zenginleştiğinden utanmıyor.

Ben şimdi, tabii, bu kripto para konusuna hâkim değilim, konuyu da çok bilmiyorum.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Bir iki cümle söyle bari.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Söyleyeceğim, oraya da geleceğim.

Yine, örneğin, MASAK’ın görevlerinden biri -Başkanına da sordum- suçun engellenmesi, suç gelirlerinin engellenmesi. Örneğin, bununla engellenebilir miydi veya MASAK bununla ilgili bir şey yaptı mı? Hakikaten büyük servetler orada, büyük paralar konuşuluyor, yapıldı mı bilinmiyor.

Yine, bu kripto suçlarına damga vuran bir olay Türkiye’de oldu değerli arkadaşlar, dünya üzerinde kripto varlıklarını kullanarak işlenen en büyük suç Türkiye’de gerçekleşti. Biliyorsunuz, Thodex denen bir dolandırıcılık şirketi var, 2 milyar dolar yani herhâlde dünya tarihinde tek seferde yapılan en büyük dolandırıcılık budur. Ne yapıldı? Bir şey oldu mu? Yok. İki yıl Arnavutluk’ta kaldı beyefendi, sizin çok kıymetli bakanlarla resimleri çıktı, fotoğrafları çıktı. Ki ben şuna inanıyorum, eğer böyle bir işin

içerisinde siyaset yoksa, siyaset kurumu desteklemiyorsa 29 yaşında birisi önce bir küçük evde bu işe başlayıp sonra 30 katlı bir rezidansın içerisinde bu işleri yapamaz. Ben buna inanmıyorum, yok; ben buna inanmıyorum yani sizin bu işi...

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Ya, fotoğraf verdi diye mi yani?

VELİ AĞBABA (Malatya) – Aynen, evet, fotoğraf verdi diye, yakın böyle fotoğraf verdi diye.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Sizin de fotoğrafınız var. Fotoğraftan dolayı en mağdur olan sizsiniz, hâlâ...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Ya, iki bakanla fotoğrafı var. Benimle niye bir fotoğrafı yok, niye bir CHP’liyle örneğin Thodex’in fotoğrafı yok? Niye bizimle yok?

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Hayır, hayır, Mecliste var ya, var ya Mecliste.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Onu da anlatırım. Keşke bir açsanız da bir anlatsam, keşke açsanız da anlatsam.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Ama onun en mağduru sizsiniz.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Bakın arkadaşlar...

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Hem mağdursunuz hem “fotoğraf” diyorsunuz ya!

VELİ AĞBABA (Malatya) – Değerli arkadaşlar, 2 milyar dolarlık bir yolsuzluk yapılıyorsa... Burada MASAK’ın kıymetli yetkilileri var, Sayın Bakan Yardımcısı var, kanun teklifi veren sizin Sayın Genel Başkan Yardımcınız var, elinizi vicdanınıza koyun ya, 2 milyar dolarlık yolsuzluk yapılacak, MASAK’ın haberi olmayacak, siyaset kurumunun haberi olmayacak. Muhtemelen, o MASAK’ın da çalışmasını yani devletin kurumlarının çalışmasını önleyen siyaset kurumu. Bu benim iddiam, bu benim inandığım bir şey. Ya, siyaset olmadan... 2 milyar dolar... 29 yaşında ya! Siz milletvekilisiniz, hepiniz birçok eğitimden geçmiş, milletvekili olmuşsunuz; Allah aşkına, 2 milyar doların Türk parasıyla ne kadar yaptığını ben hesaplayamam. 2 milyar dolar... Ya, şimdi, Türkiye’ye girse o para vallahi Türkiye rahatlayacak. Öyle bir yolsuzluk yapılıyor, kimsenin haberi yok ve hiçbir şey yapılmıyor.

Şimdi, değerli arkadaşlar, bunların konuşulması lazım, bunların görüşülmesi lazım yani ben söylüyorum da... Bakın, ya, eskiden köprüyü satan Sülün Osman vardı, şimdi kim çıktı? Thodex çıktı. Yine, hatırlayın, ne vardı bir de? Tosuncuk; Tosuncuk, Çiftlik Bank ya, Çiftlik Bank vardı. Yani bunlar niye oluyor arkadaşlar? Bakın, çünkü emeksiz zenginleşmenin önü açıldı ve bir cezasızlık kültürü maalesef Türkiye’de hâkim oldu. Bunlar sizin iktidarınız döneminde yapıldı, bunlar AK PARTİ’nin döneminde yapıldı. Şimdi, duble yollarla övünüyorsunuz, bunlar da sizin döneminizde. Hani duble yolları siz yapıyorsunuz ya, Çiftlik Bankı ben yapıyorum örneğin ya da Thodex vurgununda sizin hiç sorumluluğunuz yok ya da üst akıl yapıyor ya da dış güçler vesaire yapıyor. Bunların konuşulması lazım.

Yine, bakın, değerli arkadaşlar, bu kriptoyla ilgili konuşuyoruz ama Türkiye âdeta sanal bahis cennetine çevrildi, bakın, sanal bahis cennetine çevrildi. Dışişleri Bakan Yardımcısının dünyada en çok bu işi yapan Falyalı’yla ortak olduğu ortaya çıktı. Yani böyle bir düzende yaşıyoruz, böyle bir düzende...

ORHAN YEGİN (Ankara) – Sayın Ağbaba, kaç defa açıkladı adam.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Arkadaşlar, Falyalı’yla ortak mı, değil mi?

ORHAN YEGİN (Ankara) – Ya ne ortaklığı?

VELİ AĞBABA (Malatya) – Belgeleri var.

Ya, böyle bir düzende doğru bir şey yapmak mümkün değil arkadaşlar; bakın, yani böyle bir düzende hakikaten doğru bir şey yapmak mümkün gözüküyor.

Bu, tabii, geç kalınmış bir uygulama -Sayın Başkan da söyledi, sizler de katılıyorsunuz, geç kalınmış bir uygulama- doğru bir uygulama. Ancak örneğin, bu fakir fukara ne olacak, fakir fukara ne yapacak bunlarla ilgili; onu da söylemek lazım, sormak lazım.

Maalesef, artık öyle bir düzen yaratıldı ki değerli arkadaşlar, işte, muhafazakâr, inançlı, genç düzen yaratılmaya çalışılırken kısa yoldan zenginleşmeye çalışan, koko partilerine katılan -20 yaşında, 25 yaşında- lüks araçlara binen, lüks saat takan, böyle yani geliriyle ters orantılı zenginleşen bir gençlikle ve kirliliği bir gençlikle -maalesef- karşı karşıyayız. Kimse memur olmak istemiyor, kimse esnaf olmak istemiyor, insanlar kısa yoldan zenginleşmeye çalışıyor. Yani, mutlaka bunların da araştırılması lazım.

Bakın, eğer Türkiye'ye 400 bin dolara, pasaport karşılığında suç örgütü liderleri geliyorsa MASAK'ın da bizlerin de siyaset kurumunun da herkesin şapkasını önüne koyup düşünmesi lazım. Ya, Sırbistan'ın mafya lideri bizde, Arnavutluk'un ki bizde, Çeçen'in ki bizde, dünyada nerede...

ORHAN YEGİN (Ankara) – Nasıl gelmiş onlar?

VELİ AĞBABA (Malatya) – Vallahi bilmiyorum.

ORHAN YEGİN (Ankara) – 400 bin dolarla nasıl gelmiş?

VELİ AĞBABA (Malatya) – Bilmiyorum.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Bir anlat, anlat...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Anlatayım ben sana... Geliyor, ne yapıyor? Aranan adam geliyor -ortaya çıktı ya- kimisi Bodrum'a yerleşiyor, kimisi İstanbul'a yerleşiyor.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Bir anlat, nasıl yerleşiyor; 400 bin dolarla nasıl yerleşiyor?

VELİ AĞBABA (Malatya) – 400 bin dolara ev alıyor, vatandaşlık alıyor.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Bir tanesini söyle ev alıp da vatandaşlık alan...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Ben size söyleyeyim, örneğin Bodrum'da yakalanan...

ORHAN YEGİN (Ankara) – Ev mi almış da vatandaşlık almış?

VELİ AĞBABA (Malatya) – Ya, Orhan Bey, bu, İstanbul'daki yaşanan çatışmalar ne zaman oldu acaba?

ORHAN YEGİN (Ankara) – Yani ev almış da mı vatandaşlık almış?

VELİ AĞBABA (Malatya) – Ev almış.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Sahte pasaport vermiş ülkesi, kendi ülkesi, istihbarat ülkesi; o pasaportla girmiş buraya.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Kim yapacak onu? Ben mi denetleyeceğim onu?

ORHAN YEGİN (Ankara) – Yahu, kardeşim, pasaportla girmiş adam.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Ben mi denetleyeceğim? Bunların nasıl yaşadığını görmüyor musunuz

ORHAN YEGİN (Ankara) – Hangisi 400 bin dolar vermiş de vatandaşlık almış ya? Bir tane isim söyle.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Birçoğu... Ben size söyleyeceğim, birazdan söyleyeceğim ben size.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Ayıp ya!

VELİ AĞBABA (Malatya) - Benim bu söylediklerim yalan mı Allah aşkına? Türkiye’de sokak ortasında insanlar öldürülüyor mu? Türkiye’de insanlar sokak ortasında katlediliyor mu? Ben sana soruyorum, cevap ver madem.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Sayın Ağbaba, adamın Türkiye’de olduğu doğru ama vatandaşlık aldığı yanlış.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Ben sana soruyorum, diyorum ki: Sırp mafyası sokak ortasında, İstanbul’un göbeğinde birbiriyle çatışmaya giriyor mu?

ORHAN YEGİN (Ankara) – Bu doğru olabilir ama vatandaşlık aldığı, parayla vatandaşlık aldığı sözünüz yanlış.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Hadi ondan vazgeçtik... Ya, bakın, Ankara’yı siz konuşuyordunuz, hatta ittifak çatlıyordu. Ya, Ayhan Bora Kaplan ne zaman oldu? Nasıl zenginleşti? Hepinizin gözü önünde Ankara’yı teslim almadı mı?

ORHAN YEGİN (Ankara) – Kimi teslim aldı? Ne münasebet!

VELİ AĞBABA (Malatya) – Nasıl almadı? Ankara’yı teslim aldı. MASAK buna bakmıyor mu? MASAK, bu insanların nasıl haksız zenginleştiğine bakmıyor mu arkadaş? Niye bakmıyor? Bir fakir fukaranın çocuğu 10 lira yanlış işlem yapsa ya da namuslu bir şirket faturasız mal girişi yapsa başına neler gelir biliyorsunuz. Tam da söylediğim noktaya geliyor, tam da söylediğim noktaya... Burada MASAK var. Arkadaşlar, bakın, burada da bu kripto para konusunda “Gecikmiş bir şey.” diyoruz ancak yaşanan olaylar... Örneğin, Thodex’e 2 milyar veren o vatandaşlara ne olacak? Şimdi de bu düzenlemeyle ilgili bir şey yok, yani vatandaşa bir garanti verilmiyor yani para yatıran vatandaşla ilgili bir düzenleme yok. Şimdi, maalesef, öyle bir hâle geldi ki Türkiye değerli arkadaşlar -ben hiç anlamam- ama sokakta rastlıyorum, almış maaşını, borçlarını ödemiş, 2 bin lira elinde kalmış “Bitcoin mi alayım, borsada mı değerlendireyim?” diyor. Niye? Çünkü insanlar yoksullaştı ve paranın burada olduğunu gördü, bunları söylemek istiyorum.

SPK’deki arkadaşlar da buradaki arkadaşlar da daha iyi bilir; bu konuda İŞİD’in, El Kaide’nin, çeşitli suç örgütlerinin kripto bağış topladığı da ortada. İnşallah o da Türkiye’de çıkmaz. Bunların sıkıca takip edilmesi lazım. Bu şeyleri söylerken bizim amacımız Türkiye’nin hakikaten düzgün yönetilmesi, bürokratinin de düzgün olması. Şimdi, Allah aşkına, bu SPK ve o milletvekili içinize siniyor mu? İçinize siniyor mu? İçinize siniyorsa söyleyin. Ya, beraber vekillik yaptınız arkadaşlar. Eşi beyefendinin SPK Başkanlığı koltuğunda oturuyordu bir yıl önce. Vicdanınıza sığıyor mu bu şimdi?

ORHAN YEGİN (Ankara) – Kardeşim, ne var da içimize sığıyor mu?

VELİ AĞBABA (Malatya) - Bir araştırın bakalım, bir araştırın. Bir mahkemeye çıkarın bakalım, yığit bir savcı çıksın bakalım. MASAK araştırın o da mı benim görevim?

ORHAN YEGİN (Ankara) – Bazı iddialar var ortada, kanıtlanmış bir şey yok.

VELİ AĞBABA (Malatya) - İddialar yok, her şey var; yat da var, maden de var, görüntüler de var.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Seninle ilgili de iddialar var.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Söyle benimle ilgili de varsa, aha MASAK, beni de araştırın. Hodri meydan, benimle ilgili varsa varsa beni de araştırın. Ya, ortada görüntü var, her şey var.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın milletvekilleri, Sayın Hatip...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Yani bakın arkadaşlar, gözüken de o, maalesef kirli bir duruma gelmişiz. Türkiye’nin her tarafından, elimizi attığımız her yerinden irin akıyor, bunun önlenmesi lazım. MASAK da burada, Sayın SPK Başkanı da burada, diğer arkadaşlar da burada, bunu söylemeye çalışıyorum.

Biraz sonra Merkez Bankasıyla ilgili de bir iki şey söyleyeceğim.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Evet, değerli milletvekilleri, şimdi Sayın Akay...

Buyurun lütfen.

CEVDET AKAY (Karabük) - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sayın Başkanım, çok Değerli Komisyon üyeleri, çok kıymetli bürokratlar; ben de hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Genel olarak bu kanun düzenlemesine olumlu baktığımızı da ifade etmek istiyorum. Tabii, birtakım saptamalarla veyahut da birtakım sorularla muallak olan konuların da daha netleşmesine katkı sağlamak üzere de söz almış bulunmaktayım.

Şimdi, kripto hizmet sağlayıcı, hukuka aykırı faaliyetlerden, bilgi güvenliği ihlali gibi durumlardan sorumlu tutuluyor. Bu tip durumlarda yönetim kurulu üyeleri de sorumlu tutuluyor, zimmet yüklenebiliyor. Şimdi, Sayın Başkanım, tabii ki burada o zaman bu kişilerin mali gücü ve ticari ahlakı, moralitesi önem arz ediyor. Ben biliyorum, SPK bünyesi içerisinde çok kıymetli denetçiler, uzmanlar var. Bu durumlarla ilgili, bu kişilerin hem sermaye yapısını hem mali gücünü hem moralitesini araştırma açısından, bankalarda olduğu gibi, bir mali tahlil ve istihbarat departmanı mutlaka var ama oradaki bazı uzman arkadaşların sırf bu konuları araştırmak üzere görevlendirilmesinin faydalı olacağını düşünüyorum. Bu konuyu önem arz ettiği için özellikle vurgulamak istedim çünkü az önce sayın vekilimiz de ifade etti, her an her şey kripto para piyasasında olabilir. Sıkı denetleme ve başlamadan önce bu imkânların, bu durumların araştırılması önemli. Aynı konu asgari sermaye şartının belirlenmesinde de önem arz ediyor. İkincil düzenlemelerde, işte, kanun teklifi yürürlüğe girdikten itibaren altı ay içerisinde düzenleneceği ifade ediliyor. Bu düzenlemelerin de süratle yapılması, güçlü bir sermaye yapısının oluşturulması önemli.

Yine, burada da sermaye yeterlilik rasyolarının da uygun bir şekilde belirlenmesi mutlaka önemli; buradan bunu özellikle tekrar vurgulamak istedik.

Yine, burada işte erişim yasağıyla ilgili SPK’ye direkt yetkiler var, burada mahkeme kararı olmadan alınan hususlar var. Bu konuların tekrar gözden geçirilip insanların mağdur olmaması açısından daha rantabl kararlar, daha mantıklı kararlar alınması gerektiğini özellikle tekrar buradan vurgulamak istedim.

Yine, ortakların, yöneticilerin mali gücünü vurgulamıştım size. Burada gelirle ilgili bir düzenleme var, biliyorsunuz yüzde 2 hani gelir üzerinden alınacak, SPK’ye yüzde 1, TÜBİTAK’a yüzde 1 gelir olayı var. Tabii ki, bu, kâr üzerinden değil, ciro üzerinden alınan bir tutar olduğu için çok ciddi rakamlar.

Yine, sigortacılık sistemini özellikle burada vurgulamak istiyorum ben. Yani, şimdi, bu kanun teklifi süratle hazırlandı, hızlı bir şekilde geçecek ama arkasından sigortacılık sisteminin de uygulamaya geçmesi gerekir. Yine, ifade etmiştim sizinle ön görüşmemizde, sigortacılık kesiminde biriken ciddi fonlar var; yani en son rakamlar 683 milyar civarındaydı, şimdi biraz daha yukarılarda. Bu biriken fon da dâhil olmak üzere gerekirse mevcut oranın üzerine bir miktar, binde 5 bir oran da koyarak bu fonu

geliştirmek ve bu sigorta sistemini devreye sokmak yatırımcıların mağdur olmaması açısından büyük önem arz ediyor. Bu konuyla ilgili de değerlendirme yaparsanız memnun oluruz, bunu da buradan ifade etmiş olalım.

Şimdi, bir de müşteri nakit hesapları var, biliyorsunuz, platformlarda saklanan veya bankalarda mevduat olarak tutulan. Bunlar iki kesim açısından da karşılıklı olarak ayrılmış, haczedilemiyor, rehin edilemiyor. Yani herkes ayrı tutuluyor, müşterilerin borçları nedeniyle haczedilemiyor, işte erişim sağlayıcılarının, platformdaki kripto hizmet sağlayıcılarının borçlarından dolayı da kişilerin mevduatları haczedilemiyor ama burada biriken paraların bir değerlendirilme olayı var yani burada bir faiz geliri oluşuyor. Bu mevduat hesaplarındaki tahakkuk eden faizlerin bu hesaplara geçirimi mi sağlanacak? Bu faizler kime ödenecek? Kripto hizmet sağlayıcıları mı alacak, bu mevduatı değerlendirenler mi alacak? Burayla ilgili bir netlik var mı? Eğer öyle kripto hizmet sağlayıcıları alacaksa bu faiz gelirini, bu faiz gelirlerinin en azından kullanılmaması durumunda da rehin edilerek bankalardan kredi kullanım imkânı açılacak mı? Çünkü ciddi bir tutar oluşacak burada da. Bu fonların da değerlendirilmesi kripto hizmet sağlayıcıları tarafından olacaksa şu faiz oranlarının yüksek olduğu ortamda ciddi bir gelir de oradan temin edilmiş olacak. Bu faiz gelirleri de biliyorsunuz, yüzde 2’lik tutarda dikkate alınmıyor. Yani, bunun da tekrar gözden geçirilmesi... Eğer kripto hizmet sağlayıcıları bu faiz gelirini alacaksa tatbik edilecek oranın da ona göre uygulanması -matrahından bahsediyorum, cirodan bahsediyorum- faydalı olacaktır.

Yine, vergisel bir boyut var, vergisel konuyla alakalı. Burada, şimdi, düzenlemenin Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından, kanun çıktıktan sonra yapılacağı ifade ediliyor. Dünyadaki örneklerine de baktım ben, inceledim. Şimdi, Sayın Temurci de bahsetti “Ayrı bir düzenlemeyle olmasını sağlıklı buluyorum.” dedi. Şimdi, mevcut kanuna göre Gider Vergileri Kanunu’na bir ek madde eklenerek mi yapılacak? Bankacılıkta olduğu gibi BSMV mi tahakkuk ettirilecek, ona benzer, banka ve sigorta muamele vergisi gibi? Onun oranı, tabii, yüzde 5 yüksek. Buna benzer bir işlem vergisi alınacaksa bu işlem vergisinin bindelikli oranlarda olacağını ben düşünüyorum, tahmin ediyorum. Olacak mı, Hazine ve Maliye Bakanlığı yetkilileri burada, bu konuda bir hazırlık var mı? Bize bir açıklama yapılırsa sevinirim.

Aynı zamanda da menkul sermaye iradı gibi düşünülerek Gelir Vergisi Kanunu’nun 75’inci maddesindeki tevkifata tabi tutulacak mı yani gelir vergisi stopajı uygulanacak mı? En azından oran sıfır olarak belirlenebilir piyasadaki kaçaklar, kaçışlar olmasın diye ama yurt dışından gelen yatırımcıların en azından bu kazandıkları paraları yurt dışına transfer etmeleri durumunda beyanname vermeleri sağlanabilir ve bir disiplin sağlanmış olur. Bu açıdan da gelir vergisi açısından da kaybımızın önlenmiş olacağını düşünüyorum.

Yine, tabii, çok konu var ama maddeler üstünde de söz alacağım için şimdilik bunları ifade etmek istedim.

Teşekkür ediyorum, sağ olun.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sayın Başkanım, Orhan Bey bir soru sordu, onun cevabını vermek istiyorum müsaade ederseniz.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Bana internette uydurulmuş şeyler söyleme.

VELİ AĞBABA (Malatya) – İçişleri Bakanının açıklamasını okuyacağım sana, Ali Yerlikaya’nın açıklamasını. Ali Yerlikaya’ya inanıyor musun?

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Ağbaba, şöyle yapalım...

ORHAN YEGİN (Ankara) – Böyle bir usul mü var ya, o zaman biz de sana soru soralım!

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Böyle bir usul yok!

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Değerli arkadaşlar, bir saniye...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Türkiye Cumhuriyeti İçişleri Bakanı... Sana WhatsApp'tan atayım.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Tamam, at bana.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Siz atın Sayın Ağbaba, sonra maddelerinde söz vereceğim.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Ama Orhan Bey merak içinde kalır.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Tamam, atın Orhan Bey'e.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Tamam, at, ben merak içindeyim, at.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Yemekte merak içinde kalır.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Hatta yemekten sonra aç mikrofonunu söyle.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Yemekte de konuşuruz arkadaşlar.

Sayın Bozdağ, buyurun.

HEVAL BOZDAĞ (Ağrı) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Değerli Komisyon üyeleri, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Tabii, halk arasında kripto yasası olarak gündemde; Sermaye Piyasası Kanunu'nda değişiklik yapılmasına dair bir kanun teklifi burada görüşülecek. Tabii, yine, tali komisyonda görüşülmemiş olması bizim açımızdan dezavantaj, uzmanı olmadığımız bir konu olduğunu da belirtmek isterim.

Şimdi, bu yasa niye getiriliyor meselesi aslında önemli bir mesele çünkü burada yaklaşık 10 milyon yatırımcının olduğundan bahsedildi ve Türkiye'nin çok hızlı olarak da dünyada, bu piyasada yükselişte olduğuna, hatta 4'üncü sırada olduğuna dair belirlemeler, saptamalar oldu. Bu kadar hızlı yükseliyor oluşumuzun, bizim açımızdan dünyada önlerde, ilk sıralarda oluşumuzun nasıl değerlendirilmesi meselesi de aslında bir soru işareti, bunun üzerinde konuşmak da gerekiyor. Piyasanın da 2018'den sonra özellikle güç kazandığı söyleniyor. Pandemi sonrası ve ekonomik krizin olduğu döneme rastladığını da düşünürsek halkın, toplumun, gençlerin bu piyasaya neden yöneldikleri, buradan ne umut ettikleri de aslında bizim açımızdan sorgulanması gereken bir durum. Neden buna ihtiyaç duyuyorlar? İşsizler mi? Para mı kazanamıyorlar? Burası çok kolay mı para kazandırıyor insanlara? Nasıl bir nitelik arz ediyor burası para kazanma açısından toplumsallık vurgusu yapıldığında?

Şimdi, biz FATF'a 1991 tarihinde üye olmuşuz. FATF, üye ve üye olmayan ülkelerin kara para aklama ve terörizmin finansmanı konusunda gerekli önlemleri alıp almadıklarını değerlendirmeye tabi tutan bir kuruluş. Şimdi, bu yasa getirildiğinde de -Sayın Bakanın da açıklaması var- işte, bu gri listeden çıkma meselesi... Tabii, bunun sadece bu kripto para yasasıyla mı sağlanacağı meselesinde buna dair 40 tane tavsiye olduğu söyleniyor ve standart belirlenmiş ve bu standartlar esas alınarak aslında süreç işletilmiş, sanırım son aşaması da bu kripto para piyasasına getirilen düzenleme olacak.

Peki, bu, Türkiye'de ve dünyada ne kadar zaman önce yaygınlaştı ve neden bu sürece kadar buna dair herhangi bir düzenleme getirilmedi? Birçok arkadaşımız bu konuda zaten sorular sordular. Yaklaşık üç yıl önce, 2019 yılında Türkiye'nin genel değerlendirilmesi yapılmış ve özellikle kara paranın aklanmasıyla mücadeleyle ilişkin tavsiye ve kuralları belirleyen açıklamalar, kara paranın aklanmasında ve terörizmin finansmanını engellemede başarılı olmadığına dair saptamalar yapılmış ve daha sonra, 2021'de, Ekim ayında aslında Türkiye gri listeye alınmış.

Peki, şimdi, burada, bu para piyasasıyla ilgili uyarılar ne zaman dile getirilmiş diye baktığımız zaman da -siz de belirttiniz- FİKKO... FİKKO, Finansal İstikrar ve Kalkınma Komitesi; burası aslında buraya dair bazı uyarılarda bulunmuş. Burada hem küçük yatırımcı açısından risklere hem de kara para açısından nasıl bir olanak tanıdığına dair uyarılarda bulunmuş. Peki, bu uyarılar yapıldıktan sonra ne kadar zaman geçti? Yaklaşık altı buçuk yıl zaman geçti. Kimler mağdur oldu diye bakmak lazım aslında, biz biraz önce de aslında bunun vurgusunu yaptık: Büyük yatırımcı mı mağdur oldu, yoksa burada 10 milyonlarca hesap açmış olan küçük yatırımcı mı mağdur oldu; bu ekonomik kriz içerisinde zaten fakir olan yurttaşımız buradan umduğunu bulabildi mi, yoksa daha da fakirleşip elindekini de burada kayıp mı etti diye bakmak lazım.

Şimdi, burada, aslında vurgulanması gereken bir nokta “Neden FATF bizi eleştiriyor ve buradan 2021 yılında, Ekim ayında gri listeye aldı meselesi. Çünkü gri listeye girmek ne demek, direkt onu söyleyeyim ben, gri listede olmak şu, Uluslararası Para Fonu bir çalışmasında şöyle belirtmiş gri listeyi, şöyle tanımlamış: “Burası, ülkelerin sermaye girişleri üzerinde büyük ve önemli olumsuz etkiyle karşı karşıya olduğunu gösterir.” Bununla ilgili bir çalışma yapılmış, IMF yapmış çalışmayı da ve çalışmanın sonucuna göre “Söz konusu ülkeye gelen hem yabancı yatırımlar hem de banka transferi şeklindeki sermaye akışları gayrisafi millî hasılanın ortalama yüzde 7,6’sı oranında azalmakta ve doğrudan yabancı yatırımlarda da gayrisafi yurt içi hasılanın yüzde 3’ü oranında düşüş izlenmekte.” diye belirtilmiş.

Biz 1991 yılından beri FATF’a üyeyiz. FATF’ın kriterleri belli, onun üzerinden birçok süreçler yaşadık. Ben önce kriterlerini şöyle bir hatırlatmak isterim: Bu ekonomik darboğaz içerisinde, FATF’a üye olduğumuz süreçten bugüne değin yaşadıklarımız da göz önüne alındığında ve kriterler de belliyse biz bu kriterlere uygun olmayan hangi davranışsal özellikler sergiledik, hangi politikalara vesile olduk ve nerelerde bazı çıkmazlar yarattık kendimiz açısından ve mevcut ekonomik darboğazımızı neden daha fazla derinleştirdik diye.

Şimdi, FATF Türkiye’yi şu kalemlerde eleştirmiş, demiş ki: “Kara paraya karşı Türkiye’de yapılan denetim, bankalar, altın ve değerli taş tüccarları ve emlakçılar gibi yüksek riskli sektörlerde yeterli değil. El Kaide, IŞİD gibi terörist gruplar ve diğer kara para aklayıcıların yasa dışı olarak edindikleri fonları Türk emlak piyasasına aktarmaları, orada aklanan parayıysa emlak sektöründen başka sektörlerle entegre etmeleri söz konusu. İran, Irak, Suriye ve Lübnan’a coğrafi yakınlığı yanında Türkiye’nin sınır kontrolündeki aksamalar, FATF’ta, terör finansmanının Avrupa kapılarında durmadığı endişesi yaratmakta.” Ki 2016 yılında, biliyorsunuz, bu konuyla ilgili olarak Mecliste de bir tartışma yürüyor. Hatta Sevgili İdris Baluken soruyu sormuş Dışişleri Bakanlığına; Bakan Elitaş’a soruyor o dönemde. O dönemde, biliyorsunuz, Suriye’de IŞİD etkinliği çok fazla ve sınır ticaretleri noktasında da aslında kapalı olan sınır kapılarının açıldığı ve olmayan bir ihracat kapasitesinin başladığı, daha sonra da IŞİD’in oradaki etkinliği bittikten sonra bu sınır kapılarının tekrar kapatıldığıyla ilgili hem TÜİK verileri var hem de o konuşmadan -Meclis tutanaklarında vardır, bakar isterse arkadaşlar, 5/3/2016 tarihli Meclis tutanakları- aslında bir kabulü de orada açığa çıkarmış o tutanaklar.

Şimdi, devam edelim. Türkiye’nin Terörle Mücadele Kanunu’nda yer alan kitle imha silahlarının finansmanının yaygınlaşmasını önlemek konusunda da FATF’ın eleştirileri var. Burada “Başlığın aksine, kanun, kara para aklamaya ve kitle imha silahlarının terörist amaçlarla finanse edilmesine karşı cezalar veya kontrol mekanizmaları içermiyor. Bunun yerine, Cumhurbaşkanına sadece terör şüphelilerinin fonlarını ve varlıklarını, yakalanmaları hâlinde dondurma hakkı veriyor.” diyor. Burada bir açık olduğu tespiti var ve en önemlisi belki de Türkiye’nin kâr amacı gütmeyen kuruluşlarla olan ilişkisi. Yine FATF’ın eleştiri listesinde bunlar ve “Sivil toplum örgütleri, dernekler, belediyeler, vakıflar ve bunların yönetim kurulları üyelerine dönük terör iddialarına ilişkin olarak cezai soruşturmaların

varlığı; İçişleri Bakanlığına ve Hükûmet tarafından atanan valilere, ilgili kişiyi görevden alma, ilgili derneğin faaliyetlerini felç etme ve onların yerine resmi kayyumlar atama gibi haklar vermekte.” diye altını çizmişler.

Şimdi, biz FATF’a üyeyiz. Bu tür konularda eleştiriler gelmiş, ekonomik kriz var, gri listeye alınmışız ve biraz önce de IMF’nin açıkçası bir çalışması ve buna dair olarak da gayrisafı yurt içi hasıla ve gayrisafı millî hasıla üzerindeki etkisi ve ekonomik krizi derinleştirdiğine dair tespitleri var ve biz daha bugün bu konuyu konuşmak üzere toplanmış bulunmaktayız. Bizi zorlayan aslında bazı koşullar var ve bu koşullar aslında bizi zorlaması gereken koşullar mı, açıkçası tartışılması gereken en önemli konulardan biri de bu, neden bu koşullar yüzünden biz bu tür bir düzenlemeye ihtiyaç duyuyoruz diye.

Şimdi, siz bahsettiniz aslında, ben oraya da birkaç soruyla birlikte dâhil olmak isterim. MiCA’dan bahsettiniz, uzman olduğumuz bir konu değil, uzmanlardan baktığımız, araştırdığımız bir konu ve onların sorularını belki de buradan size iletme fırsatı bizim üzerimizden olacak. Şimdi, bu teklifi dar kapsamlı olarak buluyorlar. MiCA’yla ilgili olarak da şöyle bir şey var: Bu teklifin MiCA’ya kıyasla kapsamı dar, eksiklikleri arasında ise en önemlilerinden biri MiCA’daki beyaz belge -siz bahsettiniz “white paper” diye- ödevinin yerine getirilmemiş olması diye belirtilmiş. Oysaki demişler ki beyaz belge...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Buyurun.

HEVAL BOZDAĞ (Ağrı) – Teşekkürler Başkan.

İşte “Kripto varlığı ihracatçıların, kripto varlığında temel alınan teknoloji ve teknolojiyle ilişkili riskler” falan diye belirtilmiş, “Hak ve yükümlülükler gibi önemli konular hakkında yetkilileri ve yatırımcıları, kamuoyunu aydınlatmasına hizmet ediyor.” diye belirtilmiş.

Yine, teklifte birçok konunun yasal düzenlemeyle ikincil olarak mevzuata bırakıldığından ve bunun SPK’ye bırakıldığından bahsediliyor. O yüzden de sonuç itibarıyla şu anda bilmediğimiz ve sonrasında nasıl bir düzenlemeyle devam edeceği konusunda da tahminlerimizin olmadığı bir süreç işleyecek. Dolayısıyla “Platformlara ve de yatırımcılara hukuki güvenlik tam olarak sağlanmış mıdır?” diye açıkçası bir soru var.

Teklifte yatırımcı ile kripto varlık hizmet sunumlarının karşı karşıya bırakıldığı... Aslında burada işlemlerin kamu güvencesi altında olup olmadığına dair de benim bir sorum da bu; gerçekten bu düzenleme işlemleri kamu güvencesine alıyor mu? Çünkü 10 milyon yatırımcıdan bahsettik, kaybedenin küçük yatırımcı olduğundan bahsettik; bu soru yine önemliydi.

Biraz önce bahsedildi zaten “kripto varlık hizmet sağlayıcıları mensubu” ibaresinin oldukça belirsiz olduğundan ben de tekrarlıyorum aynı şekilde.

Bir de bu düzenlemelerin suçlar oluşuktan sonra, aslında suçu cezalandırmaya yönelik olduğu yani “Testi kırılmadan önceye ilişkin düzenlemeler ağırlıklı değil.” şeklinde bir eleştiri daha getirilmiş.

Toplamda 10 milyon hesap var dedik. Kripto madenciliğinden bahsettik. Bu konu da önemli aslında; burada benim değinmek istediğim şey, ekoloji, buraya harcanacak olan enerji.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Gürban, sonrasında Sayın Kurt.

Buyurun Sayın Gürban.

MEHMET MUSTAFA GÜRBAN (Gaziantep) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, değerli hazırlar; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Yapılan konuşmalarda gördüğüm kadarıyla birçoğumuzun kripto paralarla ilgili detaylı bir bilgisi yok. 2019 yılında kripto paraların geleceğin sektörü olacağını düşündüğüm için kendi kripto paramı çıkardım. Daha sonra bu kripto parayı nerede yayınlacağımı, listeleyeceğimi bulamadığım için kendi kripto borsamı kurdum. Ancak kanunu incelediğimde, o dönemde yaşadığım hemen hemen bütün sorunlar buradaki taslağın içerisinde var. Maalesef, o dönem borsanın bizi dolandırması nedeniyle yatırımcılardan aldığımız parayı kendi uhdemize alıp projemizi gerçekleştiremedik yani o dönemki borsa paramızı çarptı gitti. Daha sonra savcılığa gittik, savcılık bununla ilgili bir kanun olmadığı için bunu sürekli nitelikli dolandırıcılığa sokmaya çalıştı ama beş altı yıldır da dava devam ediyor, oradan da bir şey çıkacağını zannetmiyorum, olan bizim paraya oldu. Biz de döndük, bize güvenerek yatırım yapmış insanların parasını kendimiz ödedik ki bu bir güven ve hak meselesi ama kendimiz mağdur olduk.

Şimdi, burada görüyorum ki hem borsalara hem kripto parayı çıkaranlara çeşitli maddeler konulmuş. Bu maddeler elbette yeterli değil çünkü ben sektörün içinde olan bir kişiyim ama en azından bir yasanın varlığı şart, olması gerekiyor. En azından borsalara yatırılan paraların güvenliği sağlanırsa yatırımcılar biraz daha güvenerek bu işe devam edecek. Bu sektörün büyümesi çok önemli. Yapılan değerlendirmelerde daha çok burayı kolay para kazanma olarak tanımlıyorsunuz ancak bu çok yanlış. Kripto paralar “blockchain” teknolojisinin bir yan ürünü yani aslında bu bir teknoloji. Türkiye’nin savunma sanayisinde kullanılabileceği, uluslararası siyasette doların rezerv para olmasını engelleyebilecek tek siyasi güç. Zaten Amerika’nın ve Çin’in kripto paralara karşı çıkmasının bir nedeni de doların rezerv para olmasının önüne geçebilecek bir güç olması. Şöyle düşünün: Geçmiş dönemlerde İran’a uygulanan ambargo zamanında eğer Türkiye’nin, İran’ın Çin’in, Rusya’nın, bölge ülkelerinin dâhil olduğu ortak bir kripto para sistemi olsaydı Amerika “Doları kullandınız.” diye Türkiye’ye bir yaptırım uygulayamazdı çünkü bizim bugün yaşadığımız sorunların çoğu doları kullandığımız için yapılan yargılamalar, davalar; Halkbank davaları, bunların hepsi doları kullandığımız için. Eğer bir kripto paramız olsaydı yani Türkiye’nin kendi kripto parası olsaydı bütün ambargoları bu kripto para yöntemiyle aşabilirdik. Bu hâlâ yapılabilir bir şey, çok da geç kaldığımız bir durum yok, yasayı çıkarmaya başladık.

Yasa genel olarak işte, dediğim gibi, olmayan bir yasaydı, çıkması gerekiyordu ancak eksik ama gerekli benim görüşüm çünkü kripto para sektörü çok büyük ve biraz da takip edilemeyen bir sistem. Ben bu yasanın da yeterli geleceğini zannetmiyorum ama gerekli görüyorum. En azından yapılan dolandırıcılıkların cezalandırılması ve gri listeden çıkmak için hemen hızlıca hazırlanmış diye düşünüyorum. Burada -ismimi unuttum ama İsmail Bey’di herhâlde- özellikle “Türkiye’den para çıkışı olacak.” diye düşündüğünü söyledi. Bu, bence yanlış bir düşünce. Bugün, Malta kripto paralar konusunda en büyük yatırım toplayan ülke yani Türkiye’nin bir kripto para cenneti olabilmesi lazım ki Türkiye’ye çok yoğun yabancı yatırımcı akışları gerçekleşsin. Bunun için de SPK’nin ya da MASAK’ın birlikte bir çalışma yapıp lisanslama yapması gerekiyor. Malta’da SPK benzeri bir kurum var; bu, kripto paraları lisanslıyor. Bu lisanslama belgesiyle beraber artık o kripto paranın dünyada bir geçerliliği oluyor yani bin dolar verip kendi kripto paranızı çıkarabilirsiniz ama bunun bir geçerliliği yok, dünyada tanınmışlığı olmayabilir, bu sizin çabanıza bağlı ama SPK lisanslı bir kripto para olduğu zaman, bunun her yerde geçerliliği olur. Bu anlamda, Türkiye’nin lisanslamaya ve madencilik önem vermesi lazım. Mesela, benim ethereum üretim tesisim var ama ne elektrik ile baş edebiliyoruz ne işte bu yasal mı değil mi; böyle bir çizgide, ince bir çizgide. Bu da mesela teşvik edilebilir, bu da çok büyük sermayeler bağlamadan ülkemize çok büyük dolarlar getirir. Üretim tesisleri ve madencilik,

buna özellikle eğilinmesi lazım yani hayvancılığa verilen krediler gibi sübvansiyonlu krediler verilerek üretim tesisleri kurdurulabilir; bu da düşünülebilir, bunu da görmedim yasa teklifinde. Ayrıca, dediğim gibi, kısa yoldan zenginleşme değildir.

Biraz önce, 8-10 milyon civarında yatırımcının kripto paralara kaydığı söylendi. Bence bunun sebebini de yatırım yapmayı bilmeyen ve sadece faizle yatırımlarını değerlendiren yatırımcıların, düşük faiz verilen yerli yatırımcının kendilerine başka bir kazanç alanı araması olarak değerlendiriyorum. Yani eğer siz yatırım yapmayı bilmeyen insanlara doğru faiz oranlarını verirsiniz o insanlar ne araba alıp satmakla uğraşır ne ev alıp satmakla uğraşır ne de bilmediği bir sektöre yatırım yapmakla uğraşır çünkü Türkiye'nin en büyük sermayesi birikmiş yerli sermayedir, bu birikmiş yerli sermayenin erimesi ülkenin en büyük problemi olacaktır. Dolayısıyla bu sermayenin illa bilmediği bir alana gidecekse teşkilatlanmış borsalara yönlendirilmesi lazım; kripto paralara değil, borsalara yönlendirilmesi lazım. Bununla da ilgili gelmeden önce sosyal medyada bir soru sordum "Sayın SPK Başkanımız gelecek, ona sormak istediğiniz, söylemek istediğiniz bir şey var mı?" diye yazdım. Gelen mesajları okuduğumda, altında, SPK Başkanımızı eleştiren ya da yolsuzluk yaptığına dair bir söylem görmedim. İşte, hep sizin dediğiniz gibi "Muhalefet her şeyi eleştiriyor." değil aslında durum. Böyle liyakatli ve işini hakkaniyetle yapan insanları görev başına getirdiğinizde halk da muhalefet de bu kişileri takdir ve tebrik ediyor. Ben de buradan çalışmalarını nedeniyle SPK Başkanımızı tebrik ediyorum.

Dediğim gibi, bu yasa teklifini yeterli görmüyorum ama olması gereken bir yasa teklifiydi. Bunda daha çok "Kervan yolda düzülür." şeklinde, yaşayarak, görerek, eksikliklerini tartarak ilerleyeceğiz.

Bir de, örneğin "monero" isimli bir kripto para var. Şimdi, siz daha çok duyduğunuz için bitcoinden, ethereumdan bahsettiniz; monero için çıkarabildiğiniz bütün yasaları çıkarın takip edemezsiniz çünkü o kripto paranın kendi özelliği, hiçbir şekilde takibi yok. Yani siz ne yasa çıkarırsanız çıkarın kripto sektöründe yapmak isteyen yapmak istediğini yapar. Bu anlamda, en azından bu yasa teklifinin gri listeden çıkmamıza yardımcı olacağını düşünüyorum.

Bir de Sayın SPK Başkanımıza ben başka bir konudan da bahsetmek istiyorum. Yaklaşık 8-8,5 milyon borsa yatırımcısı var. Buradaki konuşmaların sadece kripto varlıkları kapsamı bence bir eksiklik çünkü biliyorsunuz, Twitter'da, Telegram'da ve sosyal medyada birçok yatırımcı danışma ihtiyacı hissediyor yani yaptığı yatırımlarla ilgili konuşmak, birlerine fikir danışmak, soru sormak istiyor ve onların yönlendirmeleriyle belki hareket etmek istiyor. Bununla ilgili bireysel yatırım danışmanlığının bir an önce harekete geçirilmesi lazım. Aralık 2022'de sanırım bir açıklamanız vardı "Bireysel yatırım danışmanlığıyla ilişkili çalışmalara başladık." diye. Bu süreç ne durumda? Çünkü geçmişte, daha önce sosyal medyada da birçok konuda öneriler vermiştim size ve bunun birini yapmaya başladınız. Artık SPK'nin, yatırımcıları eğitmeye başladığını, yeni bir internet sitesi kurduğunu geçen hafta duyduk. Bunun için de size teşekkür ediyorum, tebrik ediyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Toparlayın lütfen.

Buyurun.

MEHMET MUSTAFA GÜRBAN (Gaziantep) - Böyle önerilere açık olmanız, piyasanın eksiklerini gören kişilerin yaptığı önerilere açık olmanız da ayrıca iyi ve güzel bir şey.

Bir de 104 sayılı Piyasa Bozucu Eylemler Tebliği'nde bence bir eksiklik var, bunu da tekrar gözden geçirmenizi rica ediyorum. Orada diyor ki: "Piyasayı önemli ve nitelikli derecede etkileyecek işlemler..." Şimdi, önemli ve nitelikli derecede etkileyecek işlemlerin orada maddi bir karşılığı yok yani günlük gerçekleşen işlem adedinin yüzde kaç? Mesela yüzde 10'u mu, yüzde 50'si mi? Kimine

göre yüzde 10'u önemli ve etkili bir işlemken kimine göre yüzde 50'si önemli ve etkili bir işlem olabilir. Yani oraya bir günlük işlem hacminin yüzde 10'u, yüzde 20'si gibi veya orayı netleştirecek bir rakam yazılması bence doğru olandır.

Teşekkür ediyorum, herkesi selamlıyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Ben teşekkür ediyorum.

Sayın Kurt, buyurun lütfen.

RESUL KURT (Adıyaman) - Sayın Başkanım, Komisyonumuzun kıymetli milletvekilleri, Sayın Bakan Yardımcısı, kamu kurumlarımızın değerli bürokratları, çok kıymetli basın mensupları ve STK temsilcileri; herkesi saygıyla selamlıyorum.

Sermaye Piyasası Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'ne ilişkin görüşlerimi açıklamak istiyorum.

Para, binlerce yıl boyunca ekonomik faaliyetleri kolaylaştırmış, toplumların gelişiminde kritik bir rol oynamıştır. Lidyalılar ilk madenî parayı milattan önce 7'nci yüzyılda icat ettiler; altın, gümüş gibi değerli metallerden yapılan bu paralar diğer toplumlarda da zaman içerisinde yaygınlaştı ve daha sonralarda kâğıt paraların da kullanıma girmesiyle ticaret hayatını kolaylaştırmış oldu. 21'inci yüzyılda dijital teknoloji paranın kullanımını yeniden şekillendirdi; elektronik para, kredi kartları, mobil ödeme sistemleri günlük hayatımızın parçası hâline geldi. Paranın geleceği dijitalleşme ve yeniliklerle şekillenmeye devam ediyor. Merkez bankaları kendi dijital para birimlerini geliştirmekte, “blockchain” teknolojisi finansal işlemlerde daha fazla güvenlik ve şeffaflık sağlamaktadır.

Kripto varlık genel bir kavram olarak kullanılmakta ve esasen çok geniş bir ürün kümesini kapsamakta olup kripto varlıkların farklı türleri bulunmaktadır. Kripto varlıklar son yıllarda büyük ilgi gören, giderek daha fazla insan tarafından benimsenen dijital varlıklardır. Kripto varlıklar, merkezî bir otorite tarafından kontrol edilmeyen, dijital ve şifrelenmiş para birimidir. Birçok ülke kendi dijital para birimlerini çıkarmayı planlamakta ve “blockchain” teknolojisini finansal sistemlerine entegre etmeye çalışmaktadır. Kripto varlıklar elektronik ödeme sistemleri aracılığıyla işlem görebilir; genellikle banka hesapları, mobil cüzdanlar ve çeşitli ödeme platformları üzerinden kullanılabilir. Merkez bankaları tarafından çıkarılan dijital paralarsa “merkezî banka dijital para birimleri” olarak adlandırılır.

Kripto varlıkların temelini oluşturan blok zinciri teknolojisi işlemlerin kaydedildiği ve doğrulandığı dağıtık bir defterdir. Bu teknoloji her bir işlemin bir blok hâlinde kaydedildiği ve bu blokların birbirine zincir şeklinde bağlandığı bir sistemdir. Blok zincir merkezî olmayan yapısı ve şeffaflığı sayesinde güvenli ve doğrulanabilir işlemler sağlar, bu sayede işlemler şeffaf, güvenli ve değiştirilemez hâle gelir. Herkesin erişebileceği bu defter dolandırıcılığı ve sahtekârlığı önler. Kripto varlıklar merkezî bir otoriteye bağlı olmadıkları için kullanıcılarına daha fazla kontrol ve özgürlük sağlar. Geleneksel bankacılık sistemlerine kıyasla kripto varlıklar işlemleri genellikle daha düşük maliyetlidir. Kripto varlıklar dünyanın her yerinde hızlı ve sınır tanımayan işlemler yapılmasını mümkün kılar. “Blockchain” teknolojisi sayesinde işlemler güvenilir ve değiştirilemez şekilde yapılmaktadır. Banka hesabı olmayan milyonlarca insan için finansal hizmetlere de erişim imkânı sağlamaktadır.

Elbette kripto paraların avantajlarının yanı sıra bazı riskleri de bulunmaktadır. Kripto varlıkların değeri büyük ölçüde dalgalanabilir; özellikle bunu geçmişte de gördük yani bitcoinde olduğu gibi bir anda yükselip bir anda üçte 1 fiyatına kadar düştüğünü ve bundan da yatırımcıların büyük zararlara uğradıkları riskler olduğunu gördük.

Birçok ülkede kripto varlıklarla ilgili yasal düzenlemeler henüz netleşmemiştir, bu da belirsizlik yaratmaktadır. Dolayısıyla da bu yasa teklifiyle birlikte en azından kripto varlıklara ilişkin ülkemizde yasal bir mevzuatın oluşturulması önem arz etmektedir. Her ne kadar “blockchain” teknolojisi güvenli olsa da kripto para borsaları ve cüzdanları siber saldırılara karşı savunmasız olabilir, anonimlik kötü niyetli kişilerin kara para aklamalarına ve dolandırıcılık yapımlarına da olanak tanıyabilir.

Kripto varlıkların ekonomik etkileri geniş kapsamlıdır. Ödeme sistemlerinin daha verimli hâle gelmesi, finansal katılımın artması ve sınır ötesi işlemlerin kolaylaşması gibi birçok olumlu etkisi de bulunmaktadır ancak bu teknolojilerin düzenlenmesi ve güvenliğinin sağlanması olası riskleri minimize etmek için kritik öneme sahiptir. Kripto varlıklar ve “blockchain” teknolojisi finans dünyasında önemli bir dönüşüm yaratma potansiyeline sahiptir. Bu teknolojiler daha adil, şeffaf ve erişilebilir finansal sistemin kapılarını aralayabilir ancak bu süreçte dikkatli olmak ve riskleri göz önünde bulundurmak da önemlidir.

Kanun teklifiyle, kripto varlık hizmet sağlayıcıları, kripto varlık platformlarının faaliyetleri, kripto varlıkların saklanması, Türkiye’de yerleşik kişilerin kripto varlık platformları nezdinde yapabileceği alım satım ve transfer işlemleri düzenlenmektedir. Böylece, yapılmakta olan bu düzenlemeler belirli bir yasal çerçeve, ilke ve esaslarıyla bir çerçeveye oturtulmaktadır.

Burada, tabii, bu kanun dışında ama özellikle sermaye piyasaları bakımından önemli bir konuyu da gündeme getirmek istiyorum. Özellikle, bu konu, yeminli mali müşavirler, mali müşavirler gibi ülkemizin önemli bir üreticisi, fikir sahibi insanları kendi bilgi ve deneyimlerini şirketlere aktarmak için bağımsız yönetim kurulu üyesi olarak görev yapan kişilerle ilgili. Bizim Ticaret Kanunu’muza göre, şirketlerin yönetim kurullarında bağımsız üye olunabilir ama SPK mevzuatına göre de bağımsız yönetim kurulu üyesi olmak zorunludur. Bilindiği gibi, bağımsız yönetim kurulu üyelerinin hiçbir imza, temsil yetkisi yok dolayısıyla da imza, temsil yetkisi olmayan kişilerin hâliyle, doğal olarak da vergi ve SGK borçlarından da sorumlu olmaması gerekir ama yasal mevzuatımız bu konuda büyük bir boşluk içerisinde. Dolayısıyla da bu hukuki boşluğun mutlaka doldurularak şirketlerde bağımsız yönetim kurulu üyesi olarak görev yapan, tecrübe ve bakış açısını, uzman olduğu alanlardaki bilgi ve deneyimlerini bu şirketlerin büyümesine katkı sağlamak için veren bağımsız yönetim kurulu üyelerinin vergi ve SGK borçlarından sorumlu olmadığıyla ilgili yasal bir düzenleme yapılması zorunludur; bunu da buradaki SPK ve ilgili bakanlıklarımızın personellerine iletmek istiyorum.

Sözlerime son verirken kanun teklifini veren sayın milletvekillerimize teşekkür ediyor, hazırunu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Evet, teşekkür ediyorum.

Sayın Kurt, tabii, onlar kanun teklifi veremezler.

RESUL KURT (Adıyaman) – Yok, çalışma yapılmasını Sayın Başkan.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Tamam yani teknik çalışma...

RESUL KURT (Adıyaman) – Medya olabilir bu, başka bir çalışma olabilir.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Milletvekili teknik çalışma istedi değerli arkadaşlar, Sayın Kurt’a teknik çalışmayı verelim.

RAHİM AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – İşte, Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemi böyle çalışıyor yani bürokrasi çalışıyor ama...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Evet, Sayın Yegin, buyurun.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Teşekkür ederim.

Salonda bulunan herkesi saygıyla selamlıyorum. Teklif taslağının inşallah hayırlara vesile olmasını temenni ediyorum.

Temelde anlamamız gereken ve anladığımız şey aslında şu: Dünya değişiyor, hayat değişiyor, ilişkiler değişiyor, ilişkilerdeki araçlar değişiyor. Ekonomik ilişkilerde de ister sermaye biriktirme açısından deyin ister ödeme araçları açısından deyin ister uluslararası ilişkilere yeni bir form kazandırma açısından deyin; ne olursa olsun burada da bir değişim var. Bu değişimle ilgili de Türkiye’de denetleyici, kuralları belirleyici, akreditasyonu sağlayıcı, vatandaşın “Ya, ne oluyor burada, neler dönüyor burada?” merakını devletin güvencesi altında, denetimi altında giderebileceği, içerisine dâhil olmak isteyen ve yahut da dâhil olmuş olanın daha güvenli bir ortamda işlem yapabileceği, hareket edebileceği bir alan oluşturmak üzere, devletin kurallarını koyduğu, sınırlarını çizdiği, oyuncularını belli kurallar çerçevesinde yönlendirdiği ve biraz da akredite ettiği, vatandaşa daha güvenilir bir alan sunmak üzere bir pozisyon alınacak, bir alan oluşturulacak üst bir düzenlemeye doğru gidiyoruz.

“Kervan yolda mı düzülür?” gibi böyle biraz alaycı konuşmalar edenler de oldu, farklı yorumlar yapanlar da oldu. Evet, yani yol yeni bir yol, yeni inşa olan bir yol, yolun nereye varacağı, yoldaki kasislerin ne olduğu, önümüze ne engeller çıkacağı... Her şey, kendisi yeni olan bir alan dolayısıyla devletin de burada, bu kanunla beraber inşallah, sınırları, çerçevesini çizip daha güvenli bir yürüyüş olsun diye, daha sağlıklı ve sıhhatli bir yol oluşsun diye pozisyon alacağı bir kanun düzenlemesine doğru gidiyoruz. Daha sonra, ikincil düzenlemeler, yolda karşılaşılan durumlara göre Sayın Ağbaba, elbette yapılacaktır. Dolayısıyla, doğru ve güzel bir düzenleme, vatandaşın lehine bir düzenleme, sektörün...

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Kervan yolda mı düzülecek yani?

VELİ AĞBABA (Malatya) – Zamanla olur inşallah!

ORHAN YEGİN (Ankara) – Ya, şunu söylemek istiyorum: Yani, kâinatta her şey başladığı gibi olan bir şey değil, değişiyor; bir şeyler değişmeye devam edecek ve değiştikçe siz de o değişime ayak uyduracak, o değişimi yönlendirecek, o değişimi gerekirse sevk edecek yeni usuller, kurallar oluşturacaksınız.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Biz bunu söyledik zaten “Yeni ürünler.” dedik çıktığı zaman.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Tabii, tabii, zamanla olur inşallah ya!

ORHAN YEGİN (Ankara) – Dolayısıyla, aslında, burada bu düzenleme bu genişliği sağlıyor bize. Dolayısıyla, pozitif, olumlu ve çok kıymetli bir düzenleme olduğunu düşünüyorum.

Hayırlara vesile olsun inşallah. Çok bildiğim bir alan değil, üzerinde yoğunlaştığım bir alan değil ama ne olursa olsun ben bundan sonra devletimin bu alanda düzenleyici olduğunu, kuralları belirleyici olduğunu, aktörleri disipline edici, aktörlerin önünü açıcı ama güven üzere, denetim üzere önünü açtığı bir alan olduğunu düşünüyorum ve bundan sonra daha pozitif bakabileceğim bir alana da dönüşüyor bu alan benim için.

Şimdi, burada temel problem şu Sayın Ağbaba: Şimdi, bir meseleyi bir yerden anlatıyorsunuz ama meselenin içinde tefferruatlar var.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Öğleden sonra konuşalım o konuyu.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Bak, ben şundan eminim; kim açıklama yaparsa yapsın...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Siz Sayın Soylu’ya yakın olduğunuz için çok alınıyorsunuz, kişiselleştiriyorsunuz.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Ben dün hakkında güzel konuştuğum bir adamla ilgili bugün burada olumsuz konuşacak veyahut da senin bu cümlelerine sessiz kalacak karakterde birisi değilim, kim olursa olsun.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Güzel.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Şunu söylemek istiyorum: Ben devletimden eminim.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Biz Ali Yerlikaya’nın yalancısıyız. Ali Yerlikaya “Her gün mafya yakalıyorum.” diyor ya, o söylüyor.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Bak, bir dakika. Kardeşim, Ali Yerlikaya’nın dediği ile senin dediğin başka bir şey.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Ali Yerlikaya diyor ki: “Türkiye, suç örgütlerinin cenneti olmuş.” Sanki ben Bakandım bir yıl önce, kendisi de vali değildi!

ORHAN YEGİN (Ankara) – Lâ ilahe illallah!

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Değerli arkadaşlar, kripto varlıkları konuşuyoruz, şu an mafyayı konuşmuyoruz.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Benim söylemek istediğim şey şudur: Ben devletimden, devletin kurullarının işleyişinden eminim; ben Hükümetimin tavrından, tutumundan eminim; Hükümetimin içerisinde hangi birey olursa olsun bu kanun ve düzenin dışında adım atmayaacağından, atılmasına müsaade etmeyeceğinden eminim. O yüzden, Türkiye’de hangi kurum olursa olsun, hangi genel müdür olursa olsun, hangi bakan olursa olsun kırmızı bültenle aranan bir kişi asla bu ülkede vatandaşlık alamaz.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Birazdan görüşeceğiz.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Ha vatandaşlığı aldıktan sonra kırmızı bülten çıkarılmış olabilir. Senin verdiği örneklerde kişi kaynak ülkeden başka bir sahte pasaportla gelip burada o düzenlenmiş sahte pasaportla daire sahibi olmuş olabilir ama o sahte pasaporta rağmen onun asıl kimliğini kim olduğunu çıkarıp onu yakalayan da yine bu devlettir Sayın Ağbaba.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Sıkıntı şu: Niye buraya geliyorlar, biraz bunun üzerine kafa yormamız lazım.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Şimdi, bak, mesele bu.

Dolayısıyla, söylemek istediğim şey şu: Bugünkü Bakan değil, çünkü Bakan değil, bundan sonraki gelecek Bakanların hiçbirisi, genel müdürlerin hiçbirisi, oradaki görevlilerin hiçbirisi bunu bir defa; bir, zihniyet olarak yapamaz; iki, teknik olarak mümkün değil, yapamaz; bak, bu güvenle konuşuyorum ben. Senin o gazetelerde göstereceğin örneklerin hepsine gel, çalışalım, detayına inelim; oluşturmak istediğin teze karşı büyük bir mahcubiyet duyacaksın Sayın Ağbaba.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Ya, sen nerede yaşıyorsun, sen nerede yaşıyorsun?

ORHAN YEGİN (Ankara) – Şimdi, bu bir.

İkincisi, eski vekillerimizin isimlerini geçiriyorsunuz “Eski vekillerinizin SPK’yle ilişkilerinden utanmıyor musunuz, yüzünüz kızarmıyor mu, rahatsız olmuyor musunuz?” diye. Kardeşim, ispatlanmış bir şey yok, iddiadan başka bir şey yok.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Niye?

ORHAN YEGİN (Ankara) – Ya, Ağbaba, burada hepinizle ilgili...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Ya, millet boşanma davasıyla memleketin ne hâle geldiğini duyuyor ya! Sen bunu da savunuyorsun, bunu da savunuyorsun.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Bak, ben kimseyi savunmuyorum, ben bir ilkeyi...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Boşanmasa haberimiz olmayacak.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Sayın Ağbaba, ben bir ilkeyi savunuyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Değerli arkadaşlar, özel hayatlara müdahale etmeyelim lütfen.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Siyasetçiler hakkında...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Bir şey demiyorum, boşandı da “2,5 milyon dolar alacağım.” diyerek mahkemeye vermedi mi ya?

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Ağbaba, özel alan orası, oraya girmeyelim.

VELİ AĞBABA (Malatya) – SPK Başkanı niye görevden alındı çok iyiye?

ORHAN YEGİN (Ankara) – Siyasetçiler hakkında, yöneticiler hakkında her zaman iddialar olur, şüpheler olur, iftiralar olur. Yani sizin aranızda veyahut da bizim aramızda veyahut da siyaset arenasında da spekülâtörlük yaptığı iddiaları olan insanlar vardır, yolsuzluk yaptığı iddia edilen insanlar vardır, ahlaksızlık yaptığı iddia edilen insanlar vardır...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Bunu niye savunuyorsun?

ORHAN YEGİN (Ankara) – ...ama kanıtlanmadıkça onların hepsi...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Kanıtlayacak imkân mı var?

ORHAN YEGİN (Ankara) – Yahu kardeşim, bir şey söylüyorum ya.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Soruşturma açacak savcı mı var memlekette?

ORHAN YEGİN (Ankara) – Kardeşim, bak, bir şey söyleyeyim: Sayın Ağbaba, siyaset yapıyorsunuz, siyaseten bazı meseleler sündürülür ama çok kesin hükümle konuşuyorsun; dolayısıyla, büyük vebal altındasın.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Hayır, hayır. Bakan dedi ki: “Bu ülkede 10 bin dolar rüşvet alan siyasetçi var.” Bununla alakalı herhangi bir işlem oldu mu?

ORHAN YEGİN (Ankara) – Bak, dediklerin yanlış çıktığı zaman büyük bir hakka gireceksin, büyük bir kul hakkına gireceksin ve yanlışın içerisinde olacaksın.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Ya, arkadaş, mahkemeye başvurmuş, diyor ki: “O adam benim 2,5 milyon dolarımı aldı.” Mahkemeye söyledi, ben söylemedim ki ya!

ORHAN YEGİN (Ankara) – Ha, senin Orhan’la ilgili iddiaların, İsmail’le ilgili iddiaların veya bir başkasıyla ilgili iddiaların kanıtlanırsa...

VELİ AĞBABA (Malatya) – “Eşimden 2,5 milyon dolar alacağım var.” diyor, eşi de diyor ki: “Sen bu 2,5 milyon doları nereden aldın?” Ben onların yalancısıyım.

ORHAN YEGİN (Ankara) – ...elbette bundan mahcubiyet duyarız, elbette bundan utanırız, elbette bundan rahatsız oluruz.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Ben Ali Yerlikaya’nın yalancısıyım, ben Taşkesenlioğlu’nun yalancısıyım.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Ben bir yanlış yapıyorsam, benim yaptığım yanlış ortaya çıkmışsa elbette İsmail ağabey benim yanlışımın yanında oturan bir arkadaşı olarak bu yanlış yaptığım için mahcubiyet duyar ama ben yanlış yapmamışsam, bir yanlışım ortada yoksa senin iddiaların üzerinden hiçbirimizin mahcup olacağı bir şey yok.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Ben seni suçlamıyorum ki.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Ya, arkadaşım, soru soruyorsun “Yüzünüz kızarmıyor mu?” diyorsun “Mahcup olmuyor musunuz?” diyorsun, soru soruyorsun ya; cevap vermek durumunda bırakıyorsun bizi yani; tamam mı?

VELİ AĞBABA (Malatya) – Mahcup oluyor musun?

ORHAN YEGİN (Ankara) – Sayın Ağbaba, sana şimdi bir de şunu söylemek istiyorum: “Gri liste, gri liste, gri liste...” Sanki Türkiye böyle bir acayip kara paranın, uyuşturucunun... Kardeşim, gri liste...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Onda da Mehmet Şimşek’in yalancısıym.

ORHAN YEGİN (Ankara) – La ilahe illallah!

Şimdi, bakın, öncelik kodlamaları vardır.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Onu da Mehmet Şimşek söylüyor.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Ağbaba, Sayın Şimşek’in Yardımcısı burada, dolayısıyla o da notunu alıyordur. Sayın Şimşek ne demiş, ne dememiş, bize izah edecektir mutlaka.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Ya, kardeşim, 2019 yılında FATF bir değerlendirme yapmış ve bize görevler vermiş, ödevler vermiş, tavsiyelerde bulunmuş. 2021 yılına gelindiğinde bir değerlendirme daha yapmış, bu tavsiyelerin tamamının karşılanmadığı gerekçesiyle bizi gri listeye almış.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Dış güçler, dış güçler var ya!

ORHAN YEGİN (Ankara) – Sen yoktun geçen dönem bu Plan ve Bütçe Komisyonunda. Hep beraber bu Plan ve Bütçe Komisyonunda, FATF’in bize vermiş olduğu tavsiyelere, ödevlere ilişkin hep beraber burada bu düzenlemeleri yaptık ve göreceksiniz, önümüzdeki değerlendirmede Türkiye’nin gri listeden çıktığı büyük ihtimalle açıklanacak.

VELİ AĞBABA (Malatya) – İnşallah.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Gri listeye girmiş olmak demek “Ülkenizde kara parayla ilgili acayip şöyle şeyler var, terörizmin finansmanı...” demek değil yani mesela bankacılıkta da kredi kartında “gri liste” diye bir şey vardır; nedir? Ödemesi takibe düşmemiş ama sürekli ödemeye ilgili düzensizlikler yaşanan ve buna rağmen sürekli kredi kartı başvurusu yapan kişileri bankalar gri listeye alır yani gri liste bir renklendirmedir, bir öncelik renklendirmesidir; bunu anlamamız lazım.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Bu konuda MASAK’tan bilgi alalım.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Sanki, gri listeye alınmışız diye biz, Türkiye’yi kara paranın, uyuşturucunun, dolandırıcılığın döndüğü bir ülke olduğumuz tescil edilmiş gibi konumlandırıyorsunuz, siyasetinizi bunun üzerinden yapıyorsunuz, vallahi de billahi de yazık ediyorsunuz.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Hiç yok, vallahi hiç yok; Allah için, hiç yok.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Kardeşim, bak, sonra bir şey daha söyleyeyim...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Türkiye’de kara para mı olur, mafya mı olur? Tövbe!

ORHAN YEGİN (Ankara) – La ilahe illallah!

Bir Thodex örneği...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Bu var ya, dış güçlerin işi!

ORHAN YEGİN (Ankara) – Ya, ben sana yetişemem, ben sana ayak uyduramam; mübarek, öyle bir derdim de yok, meramımı anlatmaya çalışıyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Buyurun.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Derdim seninle aşık atmak değil, meramımı anlatmaya çalışıyorum ya, öyle bir üslubum yok, aşık atamam seninle bu konuda ama bir şey anlatmaya çalışıyorum. Ya, vebale giriyorsun yani siyaset yapacağım diye yüz yüze baktığın insanların hepsini ahlaksızlıkla, yolsuzlukla, böyle bir şeyle itham ediyorsun; yaptığın çok yanlış Sayın Ağbaba ya, bunu yapma.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Hayır, hayır, yok öyle bir şey.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Hayır, yok.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Thodex diye bir olay olmuş, oradaki fotoğraftan, Tosuncuk’tan, bilmem neden kurgular yapıyorsun.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Bunda siyaset kurumunun etkisi olmadan olur mu ya?

ORHAN YEGİN (Ankara) – Seçil Erzan olayı... “Siz yaptırdınız...” Ya arkadaş, sen nasıl bir insansın ya? La ilahe illallah ya!

VELİ AĞBABA (Malatya) – Ya, Seçil Erzan için Cumhurbaşkanı Bakanları çağırıp talimat vermedi mi havaalanında? Orada da Cumhurbaşkanı’nın yalancısıyız. “Bunların parasını verin.” demedi mi, Arda’nın, Fatih’in?

ORHAN YEGİN (Ankara) – Dolayısıyla söylemek istediğim şey şu: Kainatta her dönemde, her zamanda yolsuzluğun da ahlaksızlığın da toplumunca kabul görmeyeceği, toplumun, inançların...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Havaalanına çağırıp “Bu işi çözün.” dedi.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Ağbaba, araya gireceğim.

Sayın Ağbaba, herkese söz veriyorum.

Sayın Orhan Yegin, devam edin lütfen.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Kainatın her zamanında, her döneminde insanlar arasında ahlaka, inançlara, toplumsal değerlere, hukuka aykırı hareket edenler olur.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sizde biraz fazla!

ORHAN YEGİN (Ankara) – Ve her zaman hukuk da kurallar da toplum da yöneticiler de siyaset de bunlarla mücadele eder. Bu, dün de vardı; bu, bugün de var; Sayın Ağbaba, bu, yarın da olacak. Bu, zaman zaman daha belirgin olacak, zaman zaman çok daha belirgin olacak belki ama bizim hepimiz bunlarla mücadele edeceğiz, yanlış yapanlar kimse bu yanlışların üzerine babamızın oğlu da olsa hep beraber gideceğiz; tamam Sayın Ağbaba.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Değerli arkadaşlar, teşekkür ediyorum.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Nerede? Gittin mi hiç? Bir tutuklu göstere bana yolsuzluk yaptığı için.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Thodex’i sen tutukladın getirdin Türkiye’ye; değil mi?

VELİ AĞBABA (Malatya) – Kaç yıl sürdü, ne oldu, ne oldu?

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Değerli arkadaşlar, çok teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, 14.30’a kadar yemek arası veriyorum.

Kapanma Saati: 13.45

İKİNCİ OTURUM**Açılma Saati: 14.39****BAŞKAN: Mehmet MUŞ (Samsun)****BAŞKAN VEKİLİ: İsmail Faruk AKSU (İstanbul)****SÖZCÜ: Orhan ERDEM (Konya)****KÂTİP: Nilgün ÖK (Denizli)**

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Değerli milletvekilleri, 32’nci Birleşimin İkinci Oturumu açıyorum.

Aradan önce Sayın Bakırlioğlu’nun söz talebi vardı, onu karşılayacağımızı söyledik.

Sayın Bakırlioğlu, buyurun lütfen hazırsınız.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Komisyon çalışmalarımızdaki tartışmalardan bir tanesi de bu kara para aklama. Yani Türkiye hakikaten de bir kara para aklama cenneti mi, değil mi, üssü mü; o tartışmalar oldu. Ancak bir gerçek var yani Türkiye’de çok ciddi bir şekilde kara paranın amlandığı gerçeği var, bu yadsınamaz bir gerçek. Peki, bu hâle nasıl geldik? Yani biz kendimiz yaptık esasına bakılırsa, arka arkaya varlık barışları çıkarttık, dünyanın her tarafındaki insanlara “Yeter ki parayı getirin, yüzde 1, yüzde 2 komisyonunu verin, getirdiğiniz zaman paranız ne kadar kirli de olsa tertemiz olacak.” dedik ve ardından ne yaptık? Stok affı yaptık mesela. Bu stok affı sayesinde stoklarda olmayan mallar beyan edildi, daha sonra bunlar faturalarla satılmış gibi gösterildi, düşük vergilerle bu faturalar üzerinden de çok ciddi bir kara para aklanmış oldu. İşte, kamuoyunun yakından bildiği bu Dilan-Engin Polat olayları esasında bakılırsa bu buz dağının görünen yüzü.

Bir de tartışmalardan bir tanesi şuydu: İşte, bu uyuşturucu baronlarına, bu kara para aklayanlara, bu mafya liderlerine Türk vatandaşlığı verildi mi, verilmedi mi? Onun tartışması oldu. Esasında, evet verilmiş. Öyle 400 bin dolar da değil yani daha önce bu 250 bin dolardı, 250 bin dolara ev alan insanlara bu ülkede Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlığı verildi. Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlığı almak hakikaten de çok kolay. Şunu tartışmak lazım: Neden yani bu insanlar... Biraz evvel değerli milletvekilimiz “Kırmızı bültenle aranan birisine teknik olarak vatandaşlık vermemiz imkânsız.” dedi. Olabilir yani sahte pasaportla gelmiştir, bir şekilde o 250 bin dolar parayı veyahut da 400 bin dolar parayı verip kendisi, çocuğu ve eşiyle beraber Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlığını alabilmiştir. Burada sormamız gereken şey şu: Neden Türkiye’ye geliyorlar? Çünkü önce paralarını bu ülkeye getirdiler, kara parayı bu ülkeye getirdiler. O zaman da biz söylemiştik, “Eğer biz bu varlık barışlarını arka arkasına getirirsek kara para ülkemize gelir, daha sonra da bu paranın sahipleri ülkeye gelir.” dedik. Bence yaşadığımız olay tam olarak bu.

Burada en büyük problemlerden bir tanesi şu, biz şunu soramıyoruz: Yani “Nereden buldun?” diymiyoruz. İşte, geçtiğimiz yıllarda o dönemki İçişleri Bakanı Soylu bir açıklama yapmıştı, “Tarihin en büyük uyuşturucu operasyonunu yaptık.” demişti. Biliyorsunuz, bataklik operasyonu. 73 sanık vardı burada ve geçtiğimiz günlerde bu dava sonuçlandı ve bunların 72’si beraat etti. 7 ayrı kasada milyonlarca lira para bulunmuştu, mevduatlarda milyonlarca para bulunmuştu, yüzlerce silah ele geçirilmişti, yüzlerce tapu ele geçirilmişti ancak bu sanıkların hepsi beraat ettiler. “Peki, neden beraat ettiler?” diye sorduğumuz zaman yani bu kadar büyük bir paranın nereden geldiğini açıklayamadıkları hâlde “Açıklayamamaları kara para aklama suçunu oluşturmamaktadır.” deniyor. Yani biz bu edinilen servetlere “Nereden geldi?” sorusunu sormadığımız müddetçe bu tip olaylarla karşılaşacağız ve bunun

sonunda da Mali Eylem Görev Gücü, bildiğiniz gibi, bizi gri listeye aldı ve herhâlde önümüzdeki ay da yeni bir karar verecek. Burada özellikle muhalefetteki hatiplerin, milletvekillerinin kanaati, bu uzun zamandan beri herhangi bir regülasyon yapılmamış olan kripto varlıklarla ilgili alelacele gelmesinin sebebi hazıranda vereceği karar öncesinde yapılmak istenmesini düşünmekteyiz.

Peki, bu düzenleme yeterli olacak mıdır? Anladığım kadarıyla olmayacak. Yani buradaki herkes de onu söylüyor, “Daha sonra ikincil düzenlemeler yapacağız.” diyor. Benim burada bir sorum var. Yani neden biz bunu Bankacılık Kanunu gibi, Sigortacılık Kanunu gibi kod kanun hâlinde yapmadık? Esasında şu anki hâliyle bile biz bunu bir kod kanun hâline getirebiliriz, daha sonra yapılacak değişiklikleri bu kod kanun üzerinde yapabiliriz.

Bir de buradaki sıkıntılardan bir tanesi; bu raporlara, bu analizlere baktığımız zaman, 21 milyon müşteri varmış, bunların yaklaşık 10 milyonu bakiyeli müşteri ve 7 milyar dolarlık bir pazardan bahsediyoruz biz. Bu rakam Türkiye ölçeğine göre büyük değil mi? Yani 21 milyon müşteri, 10 milyon bakiyeli müşteri rakamı Türkiye ölçeğinde, 85 milyonun yaşadığı bir ülkede yüksek bir rakam değil mi? Bu kanunla SPK ne yapacak? İşte, buradaki aracı kurumları lisanslayabilecek.

Oğlumun başına gelen bir şeyden bahsetmek istiyorum. Büyük oğlum -iki üç sene önce zannedersen- bize dedi ki: “Baba, ben, bana ait olan altınları alacağım.” İşte, sünnetinden kalan altınları vardı, verdik oğlana, aldı altınları. Aradan zaman geçti: “Oğlum, altın nerede?” “Yok.” “Oğlum, para nerede?” “Yok.” O filmdeki gibi. Altın da yok ortada, para da yok. Ne oldu bu? “LUNA” diye bir kripto para varmış, ondan almış ve şu anda sıfır, yok yani, şu an sıfır. Bizim para gitti, benim oğlanın para gitti.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Belki yükselir.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Yok, yok, sıfır; şu an elindeki cüzdanında gözükmüyor yani LUNA şu anda yükselmiş ancak bizim cüzdanda LUNA yok. Öyle bir durum var bizde.

Şimdi, evet, siz bu aracı kurumları lisanslıyorsunuz, saklayacak olan kurumları lisanslıyorsunuz SPK olarak. Peki, borsalarda işlem gören yani bu platformlarda işlem gören bu varlıkları lisanslama şansımız yok mu? Bu ve buna benzer; benim oğlumun yaşadığı gibi -ki bir sürü insan yaşamıştır- sıkıntılarının yaşanmaması için bunun lisanslanması mümkün müdür? Bu SPK eliyle yapılabilir mi, yoksa farklı bir devlet otoritesine ihtiyaç var mı bu konuda? Bu konudaki görüşlerinizi almak istiyorum.

Bir de birazcık inceledik diğer ülkelerde nasıl diye; işte, bizim gibi davrananlar da var; işte, SPK veyahut da diğer kanunlarda yaptıkları düzenlemelerle bu işi yapanlar var veyahut da kod kanunla bunu yapanlar var ama hemen hemen hepsinde vergilendirme var. Yani burada -yapmış olduğumuz bu sohbetlerde- kurumlar vergilendiriliyor anladığım kadarıyla, şirketler, bu alım satım yapan şirketler vergilendiriliyor fakat şahıslar da yatırımcılar da herhangi bir gelir vergisine tabi değil. Bunun da bir gözden geçirilmesi gerektiğini düşünüyorum.

Başka da sorum yok.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Ben teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri, benim ekranıma göre şu an geneli üzerinde başka söz talebi gözükmemektedir. Eğer varsa söz taleplerini karşılayayım.

SERVET MULLAOĞLU (Hatay) – Sayın Başkan...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Komisyon üyesi olmayan Sayın Milletvekili olarak olur, mikrofonu açıyorum, söz veriyorum size.

Buyurun.

Beş dakika süreniz var.

SERVET MULLAOĞLU (Hatay) – Çok teşekkürler Sayın Başkan.

Zamanı gelmiş bir fikrin önünde hiçbir ordu duramaz. Evet, aslında gerçekten olağanüstü bir teknolojik altyapı var arkasında kripto paranın. Kendisinin piyasası değil, aslında kripto paralar -hepimizin bildiği gibi- 2008 ekonomik krizi sonrası merkezî finansman sistemine karşı çıkmış bir fikir ve “blockchain” teknolojisiyle, dağıtık defter kayıt sistemiyle oluşturulan muazzam bir teknoloji. Şu anda bile dünya borsalarında sadece kripto varlıklarda 2,5 trilyon doları aşan bir piyasa hacmi söz konusu. Dolayısıyla, bunun görülmesi ve ülkemizde de bir pay sahibi olunması gerekmektedir.

Düzenlenen kanun genel itibarıyla doğru bir şey; ilk defa kripto para varlıklarının hukuki tanımının yapılmış olması anlamlıdır, dolandırıcılığın önüne geçilmesi anlamlıdır ancak bu kanunda benim eksik gördüğüm birkaç husus var: Kanun değişikliğiyle eklenen 110/A maddesi, mevcut Bankalar Kanunu’nun 160 ve devamı maddelerinde düzenlenen zimmet hükümlerinden alınmıştır ancak 110/A maddesiyle getirilen düzenleme ile Bankacılık Kanunu’nun 160’ıncı maddesi hükümleri çelişmektedir. Bu çelişki şöyle ki: 110/A maddesinde öngörülen sorumluluk, kusur sorumluluğu olarak düzenlenmemiştir.

İkinci olarak, söz konusu maddede geçen “mensupları” ifadesi çok muğlak bir kavramdır; “yönetim kurulu başkanı ve üyeleri ile diğer mensupları” geçiyor. Bu, Ceza Kanunu’nda kanunilik ilkesine aykırılık teşkil etmektedir, bu “mensupları” kelimesinin çıkarılması veya daha net ifadelerle tanımlanması gerekmektedir kanunda yoksa herkesi kapsar. Bu manada, cezaların kanunilik ilkesine aykırılık teşkil etmektedir.

Burada tabii, esas önemli çelişki, kripto para saklama yetkisi bankalara verilmiş kanun teklifinin 35/C (6)’ncı fıkrası gereğince. Dolayısıyla, burada, bankalar sakladığı için, Bankacılık Kanunu 160 hükmü mü uygulanacak, yoksa bu kanunun 110/A maddesi mi uygulanacak? Çünkü ikisi farklı hükümler getiriyor. Bu kanuna göre sekiz ile on iki yıl arası zimmetten oluşan bir ceza belirlenirken diğerinde altı ile on iki yılı arası. Dolayısıyla, buradaki çelişkinin ifadesi. Çünkü uygulamada mutlaka sorun yaratacaktır, hangi maddenin uygulanacağı ciddi bir sıkıntı olacaktır. Eğer bankaların bu hükmün dışında kalması ya da 5411 sayılı Kanun’un 160’ıncı madde hükümlerinin uygulanacağı kabul ediliyor ise bu kez de kripto varlıklarının bankalarda saklanacağı, platformların sadece alım satım emirlerinin gerçekleşmesi için teknik altyapı sağlayacağı göz önüne alındığında bu da ciddi bir sorun yaratacaktır.

Diğer bir sorun da 6362 sayılı Kanun’un 35/A maddesinde yapılan değişiklikle Türkiye’de kripto varlık ihracı kitle fonlaması mevzuatına tabi tutulmaktadır. Bu hükümden kripto varlık ihraçlarının kitle fonlama platformları üzerinden yapılmasının öngörüldüğü anlaşılmaktadır. Ancak hepimizin bildiği üzere, kripto varlık ihracı oldukça nitelikli bir teknik altyapı ihtiyacı göstermektedir. Hâlihazırda ülkemizde faaliyet gösteren kripto varlık platformlarının önemli bir kısmının kripto varlık ihracında bulunduğu göz önüne alındığında bu ihraçların sadece kitle fonlama platformlarına özgülenmesini yine doğru görmemekteyiz, bunun genişletilmesi gerekiyor. Türkiye’nin aslında “blockchain” teknolojisine önem vermesi... Tabii, bu kanun teklifi onu amaçlamıyor ama bundan sonraki kanun tekliflerinde de altyapıda kriptoyu özendiren, kripto varlıkların aslında Türkiye’de pay sahibi olmasını sağlayan mevzuata ihtiyaç var.

Ben bu kanun teklifini çok anlamlı ve gerekli buluyorum, emeği geçen bütün arkadaşlara teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri, tümü üzerindeki müzakereler tamamlanmıştır.

Şimdi de Sayın İleri'ye söz vereceğim. Burada sayın milletvekillerinin dile getirmiş oldukları değerlendirmeler, sordukları sorular var. Sayın Bakan Yardımcısı, Sayın SPK Başkanı ve Merkez Bankasındaki temsilcimiz de burada, kendi alanlarıyla alakalı söz istemeleri hâlinde onlara da söz vereceğim.

Sayın İleri, buyurun lütfen.

ÖMER İLERİ (Ankara) – Sayın Başkanım, çok kıymetli Komisyon üyelerimiz; öncelikle teşekkür etmek istiyorum.

Gerçekten verimli bir görüşme olduğu kanaatindeyim ben. Güzel sorular geldi, güzel öneriler de geldi bence, güzel bir tartışma sahası bu şekilde açılmış oldu. Ama bunun da ötesinde şunu ifade etmek isterim: Mutluluk da duydum, şu anlamda; önemli bir farkındalık olduğunu görüyorum. Yani bu konunun bir millî çıkar konusu olduğunu, ortak bir yol haritası çizmemiz gereken bir alan olduğunu hepimiz idrak etmiş vaziyetteyiz; bunu mutluluk verici görüyorum. Önemli bir alan olduğu kabul görmüş durumda Komisyon üyelerinin nezdinde; bunu güzel buluyorum.

Bildiğiniz gibi, bu teklif yaklaşık iki hafta kadar önce kamuyla paylaşıldı, 16'sında ve takip eden süreçte kamuda da epeyce tartışıldı. Esasen paylaşıldığı ilk gün bazı konularda soru işaretleri vardı, çeşitli netleştirmeleri yaptık ve bu anlamda da olumlu dönüşler aldık. Kamunun ve sektörün şu an itibarıyla buraya bakışı son derece olumlu, bunu söylemek istiyorum. Buradaki dönüşler noktasında yine büyük ölçüde olumlu dönüşler aldık sizlerden. Daha da önemlisi, yine büyük ölçüde nesnel dönüşler aldık yani madde bazında, somut ifadeler bazında somut bazı sorular ortaya koydunuz. Tabii, büyük ölçüde diyorum çünkü çok nesnel olmayan, ön kabullere dayalı birkaç dramatik an da yaşadık, onlara ben çok değinmek istemiyorum ama yeri geldiğinde elbette ki değineceğiz. Genel itibarıyla, ben bu toplantının son derece uygun geliştiğini düşünüyorum.

Şimdi, tabii, blok zincir çok önemli bir alan. Blok zincirin neden önemli olduğunu şurada ifade etmeye çalışsak çok vakit harcamamız gerekir ama size belki şöyle iki üç cümleyle özetlemek isterim: Blok zincir sadece bir veri depolama teknolojisi olmakla kalmayacak gibi gözüküyor. Blok zincir hakikaten dünyada internet anlayışını da dönüştürecek, yeni iş modellerini gündeme getirecek, ticaret anlayışını dönüştürecek. Dolayısıyla, hakikaten Türkiye olarak yakinen takip etmekle kalmayıp liderlik rollerini almamız gereken bir alandır diye düşünüyoruz biz. Kripto varlıklar bu alanın spesifik bir uygulaması aslında, buna biraz da böyle bakmak lazım. Bugün niye kripto varlıkları konuşuyoruz? Yani spesifik bir uygulama ama önemli, ilgi çeken bir alan, burayı düzenlemek gerektiği için.

Şimdi, tabii, bu yasa nedir veya ne değildir? Yani kapsamıyla ilgili bir iki hatırlatmada bulunma ihtiyacı duyuyorum ben, gelen eleştiriler hasebiyle. Şimdi, her şeyden önce bu yasa teklifi, blok zinciri teknolojileriyle dolaylı olarak ilgili ama doğrudan Türkiye'de blok zinciri teknolojilerini şekillendirecek bir yasa teklifi değil, kapsamı da öyle konulmuyor zaten. Bu yasa teklifi kripto evreni tümüyle regüle edecek bir yasa teklifi değil, kapsamı da öyle konulmuyor zaten, yola çıkış noktası da o değil. Bu yasa bir başlangıç tabiri caizse ve bu yasayı takip eden süreçte tabii ki peyderpey yeni düzenlemeler gelecektir. Bu yaklaşım yani “Kervan yolda düzülür.” kelimeleriyle ifade edilecek veya o noktaya indirgenecek bir yaklaşım değildir. Bu yaklaşımın arkasında ciddi bir akıl vardır ve dünyada da birkaç istisnası olmakla beraber genel kabul gören bir yaklaşımdır. Yeni alanlarda yenilikçi teknolojilerde regülasyonlar ve düzenlemeler aşama aşama, kademe kademe ve süreç içerisinde dönüşerek hayata geçirilir. Bu Amerika'da da böyledir, Avrupa'da biraz daha öncül şeyleri olmakla beraber büyük ölçüde Avrupa'da da böyledir, Asya'da da böyledir çünkü böyle olmalıdır, işin doğası bunu gerektirir.

Yine bu yasa dolayısıyla şemsiye bir yasa değil. Bu yasa, sizin de fark ettiğiniz üzere, adından da bilindiği üzere Sermaye Piyasası Kanunu'yla (SPK) ilgili bir değişiklik teklifidir.

Şimdi, kapsamı böyle koymak ihtiyacını ben duydum; bunu hatırlatma ihtiyacını duydum çünkü yaptığımız görüşmelerde -bunu, az önce de ifade ettiğim gibi, aslında sevinerek takip ettim- son derece ileriye yönelik, ön alıcı, stratejik diyebileceğimiz konular gündeme geldi. Bunları mutlaka konuşmalıyız, bunların konuşulması güzel şeyler ama bu yasanın Türkiye'nin kripto varlık veya blok zincir stratejisini topyekûn şekillendirecek bir yasa olmadığını, bir başlangıç noktası olduğunu, konuya yasal çerçeve getiren bir teklif olduğunu gözetmemiz lazım. Bu bilinçle bu görüşmeleri, bu fikir alışverişlerini devam ettirmemiz gerekiyor diye düşünüyorum.

Şimdi, tabii, ben konuşmalar esnasında notlarımı aldım, elimden geldiğince soruları not ettim, epeyce bir soru geldi. Bunların bir kısmı da tekrarlı sorular yani tekrara düştüğümüz durumlar da oldu, bu da gayet doğal, değişik bakışların kesiştiği sorular olabilir. Bunları ben elimden geldiğince cevaplamaya çalışacağım. Atladığım soru olursa, hatırlatırsanız onları cevaplamaya çalışırız veya gerekli kuruma sözü veririm. Gündeme en çok getirilen konular, not aldığım kadarıyla, bir kere, bir gecikme eleştirisi var, bir eksik olma eleştirisi var, kurum özelinde olan topyekûn olmama eleştirisi var, siber güvenlikle ilgili bir iki öneri var gibi.

Şimdi, ben aldığım notlarla biraz daha ayrıntılı cevaplamaya çalışayım. Bir kere, bir gecikme eleştirisi...

Şimdi, her şeyden önce şunu söylemek lazım: Tabii ki “gecikme” kavramı göreceli bir kavram yani kime göre, neye göre? Hele hele biz bir düzenlemeden bahsediyorsak, bir regülasyondan bahsediyorsak, hele ki yeni gelişmekte olan bir alandan bahsediyorsak, işte, sizin “gecikmiş” dediğiniz süreç bazıları için aslında gecikmeli değildir. Benim şahsi bakışım ve bizim bakışımız bunun aslında gecikmeli olmadığını göstermektedir.

Bakın, her şeyden önce yeni bir alanı regüle ederken çok hızlı, hemen ilk gün bir şey yaparsanız kısıtlayıcı olursunuz; geç kalırsanız, amaçladığınız koruma işlevini yerine getiremezsiniz; yaptığınız regülasyon çok detaylı olursa inovasyonun önünü keser, az detaylı olursa yine hak kayıpları oluşturur. Burada çok önemli denge noktaları var, bunu ifade etmeye çalışıyorum. Dolayısıyla, gecikme eleştirisi göreceli bir eleştiridir. Benim şahsen de katılmadığım bir eleştiridir.

Bir uygulamanın, bir düzenlemenin gecikip gecikmediğine nasıl karar vereceğiz, nasıl bunun değerlendirmesini yapacağız? Thodex örneği verildi, vesaire örneği verildi; çeşitli kayıplar oldu maalesef, evet, oldu bunlar. Bunlar olduğu için biz gecikmiş durumda mıyız acaba yani kararı bu bakış açısıyla mı vermemiz lazım yoksa acaba dünyada ne olup ne bitiyor, hangi ülke, hangi hızla, hangi düzenlemeleri hayata geçiriyor; bu bakış açısından mı bakmamız lazım? Bence mantıklı olan ikincisini takip etmemizdir.

Dünyaya şöyle bir dönüp baktığımızda aslında tam olarak şu günlerde dünyanın önde gelen ülkelerinin daha yeni yeni bu düzenlemeleri yapmakta olduğunu görüyoruz.

Bakın, “MiCA” dedik ki MiCA hakikaten bu konuda güzel bir çalışmadır, ayrıntılı bir çalışmadır ama “MiCA” dediğimiz süreç Avrupa Birliğinin yaptığı süreç ki hakikaten bu alanın en temel düzenlemelerinden biri olacaktır. MiCA henüz bugün itibarıyla uygulamaya geçme aşamasındadır.

SELİM TEMURCİ (İstanbul) – 2024...

ÖMER İLERİ (Ankara) – Şöyle: Kabulü öyle, uygulamaya geçmesi 2024'ün Haziran ve Aralık ayları olmak üzere iki aşamada olacak. Yani bakın, daha onlar uygulamaya geçmiş vaziyette bile değiller yani Avrupa Birliğine bakıyorsunuz, bu düzenleme daha yapılmamış, Amerika Birleşik Devletleri'ne bakıyorsunuz, federal düzeyde hiçbir şey yok, eyaletler düzeyinde bir şeyler var, federal düzeyinde bir çalışma var, Temsilciler Meclisinde oylamaya geliyor. Sayın Başkanım, bugüne kadar

onlar süreci tamamen yargı kararlarıyla götürdüler. Yani topyekûn bir düzenleme yapmaktan ziyade olay bazlı olarak sıkıntı olduğunda yargıya bu işin intikal etmesi sonucu çeşitli uygulama örnekleri ortaya konulmuş oldu. Dolayısıyla ülkeler bazında biz bir anlamda öncülerdeniz, onu söylemek lazım. Burada şu anlamda eleştirseniz belki onu oturup konuşuruz: “Ya, çok mu hızlı hareket ediyoruz?” Ya, onu belki oturup tartışabilirdik ama “Geç kaldık.” eleştirisini ben açıkçası çok anlamlı bulmuyorum.

Şimdi, yine benzer bir örnek vermek istiyorum: IOSCO; bu, Uluslararası Menkul Kıymetler Komisyonları Örgütü. Onlar 2023 yılında bu konuda, kripto varlıklarla ilgili daha yeni bir öneri dokümanı yayınladılar. Dolayısıyla uluslararası camianın daha yeni yeni vâkıf olmaya başladığı, yeni yeni düzenlemeye başladığı bir alandan bahsediyoruz; Türkiye bu noktada geç kalmamıştır.

Şimdi, verilen örnekler noktasında geç kaldığımızı temellendirmek yani o söylemi temellendirmek noktasında çeşitli dolandırıcılıklardan bahsedildi. Tabii ki bu dolandırıcılıklar oldu, zaten bu yasanın veya teklifin çıkış noktalarından biri de mutlaka bu ama yani burada devletimize karşı, ülkemize karşı hakkaniyetli olmak gerektiği düşüncesindeyim ben. Bakın, yurt dışında oluşan, oluşmakta olan dolandırıcılıklarla ilgili çok çeşitli bilgiler var elimizde Amerika Birleşik Devletleri’nden Japonya’ya. Bakın, çok ciddi para kayıpları: Amerika Birleşik Devletleri’nde FTX, 2022 yılında; yine, Güney Afrika’da, Güney Kore’de Terraform Labs, 2022 yılında 40 milyar dolar. Yani kötü tabii ki bize örnek teşkil edemez ama buradan bizim kısa süre önce ülke olarak yaşadığımız talihsiz bir gelişmeden yola çıkarak...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Süre doldu.

ÖMER İLERİ (Ankara) – Öyle mi?

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Başkanım, tabii, şimdi...

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Sadece gecikmişlik konuştuk Sayın Başkan yani soruların hepsi duruyor.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Şimdi şöyle yapalım, ben tekrar size söz vereceğim ancak burada sayın milletvekilinin dile getirdiği bazı konular var, onlarla alakalı ilgili bürokratlara da söz vereceğim. Mikrofonunuzu tekrar açıyorum Sayın İleri, ona göre lütfen toparlayın.

ÖMER İLERİ (Ankara) – Kaç dakikam olacak Başkanım, ona göre... On dakika mı?

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Beş dakika daha açtım.

Buyurun.

ÖMER İLERİ (Ankara) – Tamam.

Yani geç kalmayla ilgili eleştiriyi ben böyle cevaplamış olmak istiyorum.

Şimdi, tabii, blok zincir stratejisiyle ilgili Sayın Türel bir soru sordu. “Blok zincire yönelik bir stratejimiz var mı?” Evet, var. Sanayi Bakanlığının 2023 yılında yayınladığı Sanayi Stratejisi Belgesi’nde blok zincire ayrılmış bir alan var, orada bir yol haritası var.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – İçinde herhâlde?

ÖMER İLERİ (Ankara) – Evet, onun içeriğinde, doğrudur; müstakil bir doküman değil, içeriğinde. Bu bağlamda blok zincir geliştirme alanından tutun, TÜBİTAK’taki laboratuvara kadar geniş ölçekte yapılan çalışmalar var. TÜBİTAK’ın öncelikli alan belirlediği bir alandır bu arada, teşvik noktasında özel sektöre de teşvikler vermektedir.

İşlem hacmi konusuna girmiyorum, çok konuşuldu.

Vergi konusu, yine Sayın Türeli'nin ve diğer vekillerin gündeme getirdiği... Vergi, malumunuz, bu teklifin bir konusu değil yani teknik olarak bu durum böyle. Vergiyle ilgili ilerleyen süreçlerdeki gelişmeler zaten gündeme gelecektir ama Türkiye'nin bu anlamda vergi cenneti olacağı söylemi de tam olarak doğru değil. Çünkü yabancı ülke vatandaşları da biliyorsunuz, kendi ülkelerinde vergi uygulamalarına tabiler ve Türkiye'de alacakları kazançlar da buralara tabi olacak.

Yine Sayın Türeli'nin gündeme getirdiği asgari sermaye yeterlilik oranı, ikincil düzenlemelerde belirlenecektir.

Kripto madencilik, evet, bu kanun teklifinin gündemi değildir, ileride çeşitli vesilelerle ele alınabilecek bir konudur.

Finansal okuryazarlık bence çok önemli bir konu. Burada tabii, finansal okuryazarlıkla ilgili SPK'nın kendi çeşitli hizmetleri var, bunu da biliyoruz ama Millî Eğitim Bakanlığının yeni müfredat çalışmasında da biliyorsunuz, finansal okuryazarlık önemli bir alan teşkil etmektedir.

Şimdi, dijital gümrükler konusu gündeme geldi. Bu konuda da bizim parti beyannamemizden tutun da çeşitli dokümanlarımızda söylemler ve yol haritaları var. Özellikle orta vadeli planda, On Birinci ve On İkinci Kalkınma Planlarında blok zincirle ilgili önemli saptamalar var.

Farklı kripto varlıkların neden tanımlanmadığı noktasında bu da tamamen pratik bir ihtiyaçtır yani en baştan her şeyi çok detaylı tanımlayıp gelişmelerin önünü kapatmamak adına böyle bir yaklaşım belirlenmiştir.

Siber güvenlik noktasında siber güvenlik zafiyetlerine yaptırım uygulamaktansa en başta denetlemek tabii ki doğru bir yaklaşımdır ki bu da yapılacaktır. Yani TUBİTAK'ın da katkıda bulunacağı bazı esaslar doğrultusunda, biliyorsunuz, bu platformların hayata geçmesi lisansa bağlanmıştır. O esnada bu denetimler bilgi işlem teknolojisi noktasında yapılacaktır ama şu bilgiyi vereyim Sayın Vekilim: Siber güvenlik süreci böyle tek bir anda kontrol edip bir kenara koyabileceğiniz bir şey değil; sürekli gelişen, sürekli mücadele gerektiren ve süreklilik arz eden bir alandır ve dolayısıyla bu konuda yaptırımların sürekli gündemde olması anlamlıdır diye düşünüyorum.

Yurt dışı platformlarıyla ilgili olarak yurt dışı platformlarına erişim biliyorsunuz yasaklanmıyor. Türkiye'dekilere yönelik olan hizmetler lisansa tabi tutuluyor; Türkçe internet sitesi, Türkçe reklam vesaire.

Beşerî insan kaynağı ihtiyacı konusuna katılıyorum. Pek tabii, bu zaten bizim ülke olarak mutlaka el atmamız gereken bir konu. Biliyorsunuz, özellikle YÖK'ün girişimleri sonucu çeşitli üniversitelerimizde blok zincir ve NFT üzerine dersler oluşturulmuştur ama bu süreç tabii ki devam edecektir.

MiCA'nın bu beyaz belge teknik kriterlerinin bizde eksik olması... Orada bir eksiklik yok aslında Sayın Vekilim, şöyle ki: Bu kanun teklifinde dikkat edecek olursanız listeleme süreci bir yazılı prosedüre tabi olacak. Bu yazılı prosedürde de SPK, TUBİTAK'ın da desteğiyle çeşitli esasları, prensipleri ortaya koyacak. İşte, ikincil düzenlemelerde ortaya çıkacak o prensipler içerisinde mutlaka, sizin de bahsettiğiniz gibi, teknik değerlendirme olacak. Yani bunu bir eksik olarak görmüş olmaları ve not almış olmaları da ilginç geldi bana, açık söyleyeyim çünkü hiç dillendirilmeyen bir konu bu, sektörden de ben böyle bir şey hiç almadım.

HEVAL BOZDAĞ (Ağrı) – Profesör Doktor Funda Başaran Yavaşlar.

ÖMER İLERİ (Ankara) – Şimdi, tamam, yani saygı duyuyor görüşlere, yüz binlerce profesör var, farklı görüşler olabiliyor.

Şimdi, testi kırılmadan önce tedbir alma... Tabii ki her zaman aklın yolu birdir ve bunu yapmak noktasında da özellikle platformların kuruluş aşamasında çeşitli kriterlerin ortaya konacağını söyledik.

Bu alanın yükselişte olduğunu nasıl değerlendiririz? Şimdi, az önce içeride de konuşuyorduk. Nasıl e-ticaret Türkiye’de çok büyük rağbet görüyorsa ve bir şekilde bizde bu konuda bir yatınlık varsa, nasıl sosyal medya Türkiye’de çok büyük rağbet görüyorsa bu alan da gerçekten büyük bir rağbet görüyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Toparlayın lütfen.

ÖMER İLERİ (Ankara) – Tamam.

Ben buradan yola çıkarak Türkiye’yle ilgili kötümser senaryolar çizmek taraftarı değilim, bunları gerçekçi de bulmadığımı söylemek isterim.

Şimdi, Thodex konusu geldi, bir iki yanlış bilgi de verildi orada, 2 milyar dolar meblağı sarf edildi; o konuya girmek istemiyorum çünkü biraz ön kabullerle ilgili bir konu yani burada nesnel konuşmak lazım, bilgiler üzerinden konuşmak lazım. Bu düzenleme bu gibi sıkıntıların tekrarlanmaması noktasında bence önemli tedbirler getiriyor diye düşünüyorum.

Başkanım, elimden geldiğince değinmeye çalıştım, mutlaka atladıklarım olmuştur zaman kısıtından dolayı.

SELİM TEMURCİ (İstanbul) – İlk 10 platformda yabancı var mı?

ÖMER İLERİ (Ankara) – Yani şöyle, “yabancı” derken yabancıların Türkiye şubesi olarak nitelendirebileceklerimiz evet var.

Başkanım, ben böyle tamamlamış olayım, hepsini cevaplayamadık ama.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Olur, teşekkür ederim.

Sayın Çelik, buyurun lütfen.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI OSMAN ÇELİK – Sayın Başkanım, sayın milletvekillerim; öncelikle kıymetli değerlendirmeleriniz ve önerileriniz için teşekkür ediyorum.

Bakanlığımızı ilgilendiren iki temel konu gündeme gelmişti; biri vergi konusu, biri FATF konusu. Onlarla ilgili kısaca değerlendirmeyi iletelim müsaade ederseniz.

Vergi konusunda haklısınız, teklifte vergi konusu yok ancak sektörden bu konuyla ilgili gelen yoğun bir talep var, bu konuyla ilgili çalışma yapıyor. Burada amaç yerli ve yabancı yatırımcıyı kaçırmayacak, rahatsız etmeyecek bir düzenleme çalışması ama bununla ilgili sektörün de ısrarlı talepleri nedeniyle bir çalışma sürdürülüyor, önümüzdeki dönemde bununla ilgili açıklama yapılacaktır.

FATF konusu gri listeye ilgili de biliyorsunuz, iki tane temel konu var; bir teknik uyum konusu, bir de etkililik uyumu konusu. Teknik uyum mevzuata uyum anlamı ifade ediyor ve burada 40 tavsiye vardı; 39 tavsiye yerine getirilmişti, burada geri kalan bir konu da kripto varlık piyasalarının düzenlenmesiydi. Sayın Bakanımızın buraya atfen konuşması bu maddeyle ilgili, bu tavsiyeyle ilgiliydi. Bu teklif eğer yasalarsa o da yerine gelmiş olacak. Diğer tarafı, etkililik uyumu uygulamaya yönelik olarak gerekli uyum faaliyetini içeriyordu. Teknik rapor hazırlandı, bize göre, biz ev ödevimizi yaptık, öngörülen tavsiyelerin tamamı yerine getirildi. Önümüzdeki günlerde bu değerlendirmeler sonucunda bu listeye ilgili, ülkemizle ilgili olumlu bir karar çıkması noktasında beklentimiz var. Temel iki konuyla ilgili değerlendirmelerim bunlar.

Teşekkür ediyorum.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Sayın Başkan, benim MASAK ve Merkez Bankasına yönelttiğim sorular vardı.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Söz vereceğim.

Şimdi, Sayın SPK Başkanımız burada, kendisine söz veriyorum.

Buyurun Sayın Başkan.

SPK BAŞKANI İBRAHİM ÖMER GÖNÜL – Sayın Başkanım, uygun görürseniz birkaç konu hakkında bilgi vereyim efendim, daha teknik olarak.

Şimdi, bu zimmet suçuyla ilgili olarak hem Bankacılık Kanunu’nda hem de buradaki kanunda bir çatışma olup olmayacağının değerlendirilmesi istenmişti. Burada yapılacak değişiklikle, hem maddenin açık olması hem de Bankacılık Kanunu’nun 160’ıncı maddesiyle bir çelişki oluşturmayacağı kanaatindeyiz çünkü bu, hem daha sonra çıkmış bir kanundur hem de konu burada düzenlendiği için ayrıca oraya herhâlde bir atf olmayacaktır. Bunu bir arz etmek istedim.

Bir de erişim engeli yetkisi sorulmuştu. Biz, şu anda erişim yetkisini ilk defa almıyoruz Sayın Başkanım, bunu biz FOREX sitelerine şu anda uyguluyoruz, her hafta çıkardığımız haftalık bültenlerde bunu görebilirsiniz. Şu anda yetkimiz dâhilinde bu yetkiyi kullanarak, bu kanun maddesine de yazarak bu erişim yetkisini kripto benzerleri için de kullanacağız.

Aracı kurumların yani platformların nemalandırılmaları ve bu nemalandırmaların nerede kullanılacağı da sorulmuştu; o bilgiyi de arz edeyim. Bunlar müşterilerin kendi nemaları olduğu için müşteri lehine kullanılacak, kesinlikle farklı bir amaç için kullanılamayacaktır.

Türkiye Sermaye Piyasaları Birliği üyeliği de sorulmuştu efendim, o konuda da hemen bilgi arz edeyim. Şu anda Sermaye Piyasaları Birliği on beş senelik bir birlik ve giriş aidatı 400 bin lira, bu aidatı ödeyerek bu Birliğe mecburen üye olmak zorundalar.

Biz daha çok tabii, buradaki bütün yetkileri kanundan alarak ikincil düzenlemelerle yapmaya devam edeceğiz. Diğer çok sorulan sorulardan biri bu güvence hâliydi “Bir sigorta hâli olmayacak mı?” şeklinde. Tabii, bu alan çok kırılğan bir alan, çok riskli bir alan, fiyatı çok değişken olan bir alan. Aynı FOREX’te düzenlediğimiz gibi, biliyorsunuz, Borsa İstanbul’da da herhangi bir sigorta vermiyoruz. Bizim araçlarımızda genellikle sigorta olmadığı için bu alanda da bir sigorta düzenlemesi öngörmedik efendim.

Arz ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Merkez Bankası temsilcisine söz veriyorum.

Hocam, buyurun.

MERKEZ BANKASI PARA POLİTİKASI KURULU ÜYESİ FATMA ÖZKUL – Teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, çok Değerli Komisyon üyeleri; öncelikle, yaptığımız tüm eleştiriler, tüm katkılar için özellikle teşekkür ediyorum hem Merkez Bankası Para Politikası Kurulu üyesi olarak hem de yıllardır “blockchain” kripto varlıklar, kripto varlıklar muhasebesi derslerini veren bir akademisyen olarak.

Gerçekten çok yeni bir konu, çok dinamik bir alan ve bu alanla ilgili bir anda bir yasa yapmak ve bunu yayımlamak çok zor. Bunu dünyanın şu an hiçbir ülkesi yapmış değil ama buradaki tartışmalar, buradaki eleştiriler gerçekten çok kıymetli; akademi için de çok kıymetli, Merkez Bankamız için de çok kıymetli.

Ben sayın vekilin sorusunu cevaplamak istiyorum, “Ödemelerde neden kullanılmıyor?” diye bir soru yöneltiniz.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Öyle bir yönetmelik vardı, buradaki sistem devam edecek mi?

MERKEZ BANKASI PARA POLİTİKASI KURULU ÜYESİ FATMA ÖZKUL – Evet, doğru; 16 Nisan 2021 tarihli yayımlanmış bir yönetmeliktir o, Ödemelerde Kripto Varlıkların Kullanılmamasına Dair Yönetmelik. Zaten o günden bir hafta sonra da Thodex vakası yaşandı hatırlarsanız yani Merkez Bankasının aslında öngörülü davranıp böyle bir yönetmelik yayımlaması da çok vakitli oldu. Düşünün, yani bir hafta önce yayımlandı bu. Şimdi, şöyle söylemek isterim: O günkü koşullarda o yönetmeliğin yayımlanması doğru bir karardı. Neden? Bugün baktığımızda biz “kripto varlıklar” diyoruz; kripto varlık bitcoin veya ethereumdan ibaret değil, bugün “market cap”e, baktığınızda 24 bin adet kripto varlık var, bunların her biri ayrı ekonomik işleve sahip. “İstikrarlı para” dediğimiz desteği stable coinler var, bitcoin gibi volatil yani değeri gün içinde binlerce kere değişenler var, onun dışında çok daha farklı kripto varlıklar var. Dolayısıyla, aslında bunlarla vatandaşın nasıl ödeme yapacağına izin vermek bir anlamda da onların mağduriyete uğramasına sebebiyet vermektir. Onun önüne geçmek açısından o tarihte böyle bir düzenleme yapıldı, gerçekten amacına ulaşan bir düzenlemeydi. Bir de aslında şu gün üzerinde çalıştığımız düzenleme beklendi yani kripto varlığın daha tanımı yapılmamış; ne olduğu belirlenmemiş, düzenlemesi olmayan bir varlığı Merkez Bankasının bir ödeme aracı olarak belirtmesi doğru bir şey olmazdı, doğru bir yaklaşım olmazdı ama bu yasa artık yayımlandıktan sonra... Tabii ki bu yasaya baktığınızda görmüşsünüzdür, kripto varlıklar çok farklı varlık grubundan oluşukları için bunlar, araçtan bağımsızlık ilkesi gereği ilgili kurumlar ve kuruluşlar tarafından düzenlenecek önümüzdeki günlerde ve ödeme aracı statüsünde olabilecek kripto varlık türü de bizim “istikrarlı kripto para” dediğimiz stable coinlerdir. Örneğin, bugün en popüler olanı tether veya “USDC” dediğimiz Amerika’daki Coinbase’in çıkarmış olduğu yani ulusal para birimine endeksli olan kriptolar söz konusu. Bunlar önümüzdeki dönemde, bugün üzerinde çalıştığımız düzenleme, mevzuat hayata geçtikten sonra... Tabii ki bizim tarafımızda da bu konuyla ilgili yine ilgili paydaşlarla görüşüp bir revize söz konusu olması mümkündür. Amaç, teknolojinin önünü açmak, yeni projeler geliştirmektir.

Teşekkür ediyorum.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Çalışıyorsunuz yani.

MERKEZ BANKASI PARA POLİTİKASI KURULU ÜYESİ FATMA ÖZKUL – Çalışıyoruz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – MASAK temsilcisi, Sayın Türelî’nin size yönelttiği bazı sorular vardı, siz onunla alakalı bir açıklama yaparsanız eğer...

Buyurun.

MASAK BAŞKANI HASAN KAYMAK – Sayın Başkanım, Hasan Kaymak, Mali Suçları Araştırma Kurulu Başkanı.

İlk önce, sorulan sorular arasında, bu kripto varlık hizmet sağlayıcıları tarafından düzenlenen şüpheli işlem bildirimlerinin sayısı sorulmuştu, o konuda kısa bir bilgi arz etmek istiyorum.

2021 yılında 2.233 adet şüpheli işlem bildirimini kripto varlık hizmet sağlayıcılarından gelmiş; 2022 yılında 20.569; 2023 yılında 48.679. Elbette burada şunu hatırlatmam lazım: 1 Mayıs 2021 tarihinde kripto varlık hizmet sağlayıcıları yükümlülüğü tanımlanmıştı. Dolayısıyla, birlikte yürüttüğümüz rehberlik faaliyetleri, yükümlülük denetimleri faaliyetlerinin etkisiyle yıllar itibarıyla bu rakamlarının artması doğal. Bundan sonraki süreçte bunun daha da artacağı tahminindeyiz. Bugüne kadar bir lisanslama olmadığı için kripto varlık hizmet sağlayıcılarını kendimiz faaliyet olarak tespit etme yönünde çaba gösteriyorduk, lisanslamayla birlikte artık kayıtlı bir hâle gelecekler. Şu an itibarıyla

yaklaşık 60 civarında kripto varlık hizmet sağlayıcısı bu kapsamda MASAK'ın radarında bulunuyor. Geçmişte kripto varlık hizmet sağlayıcılarının kimilerinin sebep olduğu bazı usulsüzlüklerle alakalı çalışmalarda da MASAK etkin olarak adli makamları destekledi. Buna Thodex'i örnek vermek istiyorum. Thodex'deki çalışmalarda neticede zararın 350 milyon lira civarında olduğunu adli makamlarımızla birlikte MASAK tespit etmiş idi. Benzer çalışmalar da var, pek çoğu hakkında bilgi arz edemiyoruz hukuk gereğince ilgililerin mahremiyeti nedeniyle.

Bunun dışında Sayın Başkanım, gri listeye giriş meselesi konusunda kısa bir açıklamada bulunmak gerekiyor. Türkiye herhangi bir şekilde kara para açısından ekonomik sonuçlar itibarıyla sıkıntılı bir ülke olduğu için gri listeye alınmadı, bunu çok somut olarak koymamız gerekiyor çünkü FATF denetimleri, belirlenen standartlara mevzuat ve uygulama açısından uyumluluğu denetlemeye ağırlık veriyor. Dolayısıyla, geçmişte özellikle 40 teknik uyumluluk kriterinden 39'unda uyumlu olduğumuz tespit edilmiş idi. Ancak etkililik anlamında sonuçların ortaya konması açısından daha somut göstergelere ihtiyaç olduğu için izlemeye alınmış idi. Aslında "gri liste" dediğimiz şey bir izleme listesi; bir yasaklama, kötüleme listesi değil. Yalnız, mevzuat olarak "Bize biraz daha somut gösterin." deme listesi olarak kabul etmek lazım. Geçen süreç içerisinde de bunlar, tüm paydaşlarımızın desteğiyle zaten FATF ekibine de gösterilmiş oldu.

Bunun dışında, geçmişte, geçen yıl sadece 100 milyon doları aşan el koyma işleminin yapılmasına vesile oldu kripto varlıklarla alakalı. Yurt dışı borsalardaki varlıklara savcılıkların talimatıyla el konması için gereken çalışma MASAK tarafından yapıldı. Dolayısıyla ilk defa yurt dışındaki varlıklara da el konulmasını sağlamış oldu bu şekilde çalışmalarıyla Mali Suçları Araştırma Kurulu.

Bir hususu daha ilave edeyim: Bugüne kadar denetimler neticesinde 100 milyon liraya yakın ceza kesilmiş durumda yükümlülük açısından ihmal gösteren kripto varlık hizmet sağlayıcılarına. Bu düzenlemeden sonra da bu daha da çok artacak çünkü FATF tarafından özel hassas alan olarak belirlendiği için kripto varlık alanı, biz de aynı önceliği uygulayacağız ülkemizde.

Elimizdeki notlara göre hususlar bunlar.

Arz ederim Sayın Başkan.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Çok teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri, başka soru var mı? Sayın Oluç, var mı herhangi bir şey?

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) – Sorudan ziyade bir şey söylemek istiyorum izin verirseniz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Tabii ki.

Buyurun.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Öncelikle Hazine ve Maliye Bakan Yardımcısına çok teşekkür ederiz, gerçekten aydınlatıcı bilgiyi verdi hem vergi meselesi hem FATF'yle ilgili.

Şimdi, anladığım kadarıyla SPK Başkanından, siz borsayla bunu eşitlemiş vaziyettesiniz yani orada da...

SPK BAŞKANI İBRAHİM ÖMER GÖNÜL – Sermaye piyasası...

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) - Hayır, şu anlamda: Sigorta borsada da yok küçük yatırımcı için. Dolayısıyla eşit, eş değer görüyorsunuz yani borsa ile burayı bu açıdan baktığımızda; yanlış anlamayın, başka açıları demiyorum.

SPK BAŞKANI İBRAHİM ÖMER GÖNÜL – Sermaye piyasası faaliyeti olarak evet.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) - Evet, anladım. Tamam yani bunu duymak istiyordum.

Teşekkür ederim.

Şimdi, Sayın İleri, tabii, siz siyasetçisiniz, onun için sizin söylediğinize bir iki şey ilave etmek istiyorum. Bürokratlarımızın söyledikleriyle ilgili bir polemik yapacak hâlimiz yok.

Tabii ki doğru, gecikme meselesi görecelidir hakikaten fakat, bunu anladım ama “‘Geç kaldık.’ eleştirisini anlamlı bulmuyorum.” dediniz. Vallahi, ben de sizin bu lafınızı çok anlamlı bulmadım. Neden anlamlı bulmuyorum bu lafınızı? Ben size geç kalmayı bir tarihe ve bir açıklamaya bağlı olarak anlattım. Dedim ki: FİKKO 2018’de böyle bir uyarıda bulunmuş. 2018’den bugüne kadar altı buçuk yıl geçmiş. Geç kalmayı ben buna bağladım, yoksa “Ya, keşke geçen yıl olsaydı.” demedim ki FİKKO’nun açıklamasına bağladım; bir.

İki, bir tane daha örnek vereyim: FATF Haziran 2019’da bir kripto varlık hizmet sağlayıcı yükümlülüklerine ilişkin rehber açıklamış. Biz de FATF’nin parçasıyız ya, onlar da Haziran 2019’da... O zamandan bugüne kadar da beş yıl geçmiş mi? İşte, geç kalma hani anlamlı mı, anlamsız mı; benim ya da sizin kriterinize göre değil, bu yapılan açıklamalara göre söylüyorum ben.

ÖMER İLERİ (Ankara) – Bütün dünya geç kalmıştı...

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) - Hayır, biz geç kalmışız, dünya değil. Onun üzerinden de beş yıl geçmiş. Şimdi bunu niye söylüyorum ben? Tartışacağız elbette ki. Sizin siyasi sorumluluğunuz olduğu için ben bunu eleştiriyorum yoksa bürokrasiyle ilgili bir konu değil. Çünkü ben eleştirimi şuna dayandırdım. Siz, o yüzden “Anlamlı değil, geçelim bunu.” diyorsunuz. Altı buçuk yıl boyunca ben FATF Başkanı Marcus Pleyer’in açıklamasına dayandırdım. Diyor ki: “El Kaide ve IŞİD bağlantılı para transferleri meselesi vardır gri listeye ilgili.” Açıkça adam bunu söylüyor. Yalan mı söylemiş? Yalansa “Yalandır.” diyeceğiz kendisine. Şimdi niye bunu söylüyorum? Geç kalmanın bir faturası var, bir sonucu var ve siz, siyasi iktidar olarak bu sonucu kabullenmek istemediğiniz için “Bu anlamlı değil.” deyip geçiştirmeye çalışıyorsunuz; öyle değil. Bunun için ben bunu tartışmaya açtım.

ÖMER İLERİ (Ankara) – Varsayımda bulunuyorsunuz.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) – Varsayımda bulunmuyorum. Benim bütün söylediklerim verilere dayanıyor. Bakın, FİKKO açıklaması diyorum, FATF’nin 2019 açıklaması diyorum, ondan sonra Marcus Pleyer’in açıklaması diyorum, hepsi bir şeye dayanıyor, ben uydurmuyorum ki bunu, cebimden çıkarmıyorum yani bunları. Dolayısıyla siyasi sorumluluğunuz var ve siz, iktidar olarak bu siyasi sorumluluktan kaçınmak istediğiniz için bunu geçiştiriyorsunuz. Bakın, Türkiye kara para aklama cenneti hâline geldi ve bu iktidar yüzünden geldi ve bu kara para aklama cenneti de, Türkiye’de yaşayanlar tarafından değil, esas itibarıyla Türkiye’ye dışarıdan gelenler tarafından cennet hâline getirildi, anlatabiliyor muyum? Sorun buradan kaynaklanıyor ve bunun siyasi sorumluluğundan öyle kolay kolay kurtulamazsınız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) – Bitiriyorum Sayın Başkan.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Nasıl aktarıldı kara paralar? Nasıl aklandı?

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) – O kara paraların nasıl aktarıldığını MASAK size açıklayabilir, sorarsanız açıklayabilir.

İkincisi, o kara para aklayıcılarının nasıl sınırdan girdiğini ve Türkiye’de çalıştığını merak ediyorsanız eski İçişleri Bakanınıza soracaksınız, Süleyman Soylu’ya. Bütün onun zamanında geldiler, bu ülkede bütün bu işleri yaptılar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Toparlayalım Sayın Oluç.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) – Toparlıyorum.

Yani dolayısıyla bana sormayacaksınız Orhan Bey, esas itibarıyla sizin yürütmenizin bir kişisi olduğu için ona soracaksınız diyorum. Bütün onun zamanında gelmiş olan ne kadar kara para aklayıcıları, mafya ilişkileri vesaire varsa şimdi ortaya çıkıyor. Bunlar uzaydan gelmedi herhâlde değil mi bu ülkeye? Dolayısıyla söylemeye çalıştığım şu: Bu siyasi iktidarın bir sorumluluğu var. En azından şimdi ikrar etmeseniz de ya, farkında olun bunun; bir hata yaptınız, bu hatanın farkında olun ki tekrarlamayın bunu sonradan diye anlatmaya çalışıyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ederim.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Sayın Başkan...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Söz vereceğim.

Değerli arkadaşlar, şimdi oylamaya geçeceğim. Elimize ulaşan bir Anayasa'ya aykırılık önergesi var, onu gündeme alacağım ama anladığım kadarıyla, bir iki milletvekilinin soruları var herhâlde, onları karşılayıp oylamaya geçeceğim.

Sayın Bakırlıoğlu, Sayın Türel, Sayın Yegin'e söz vereceğim.

Sayın Bakırlıoğlu, buyurun lütfen.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Ben şunu sormak istiyorum: Şimdi, bu Avrupa Birliğinde kripto varlık piyasasına ilişkin tüzük var. Bu tüzükte bu kripto varlıklar arasında kendi aralarında farklı gruplara ayrılmış ve bunlar tanımlanmış. Bizim şu anki teklifte böyle bir şey yok anladığım kadarıyla. Neden böyle bir şey yapılmadı? Yani onlar mesela varlığa dayalı tokenler, elektronik para tokenleri demiş; varlığa dayalı tokenler ile elektronik para tokenlerinin dışındaki diğer kripto varlıklar diye ayırmış. Bunların ihraçlarıyla alakalı da sınırlamalar getirmiş, ne şekilde yapılacağının türlerine göre sınırlamalar getirmiş. Niye bizim kanun teklifimizde böyle bir ayırım olmamış, tanımda niye böyle bir ayırım olmamış?

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Önce Sayın Türel'i'ye, sonra Sayın Ağbaba'ya söz vereceğim.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Teşekkür ederim.

Şimdi, bu gecikmişlik konusunu Sayın Oluç da söyledi, ben de söyledim, diğer arkadaşlar da bahsetti. Bakın, ben bir konuyu söyledim, dedim ki: Sayın Milletvekilim, tam üç yıl önce, Thodex olayının olmasından bir ay sonra o dönemin Hazine ve Maliye Bakanı, bu konunun çok önemli olduğunu, bir an önce bu alanda bir regülasyon yapılması gerektiğini ve bu konuda bir hazırlık olduğunu söylemiş ama üzerinden üç yıl geçmiş. Devlette bir süreklilik var, başka bir iktidar yok sonuçta, aynı iktidar devam ediyor. Neden o üç yıl içinde -anladığım kadarıyla hazırlık vardı- olmadı da üç yıl beklendi? Bunu anlayamıyoruz. Yoksa, tabii ki alan gelişecek zaman içinde, biz bir anda, bir günde bir şey olsun demiyoruz. Ama üç yıl boyunca neden bir çalışma yapılmadı, ne oldu, eksik miydi, çalışma mı yeterli değildi, yoksa Hükûmet içinde farklı bakış açıları mı oldu? Bunu söylüyoruz, burada gecikme var. Yani o dönemin Hazine ve Maliye Bakanının söylediği bir söz var “Çıkaracağız hemen.” diyor, hatta uyarıyor vatandaş da “Dikkat edin.” diye. “Bir an önce de çıkacak.” diyor ama üç yıl geçmiş, şimdi geliyor. Güzel, gelmesinden memnunuz ama daha önce gelebilirdi, bunu söylüyoruz, gecikmeden kastımız bu.

İkincisi, OECD'nin Mali Eylem Görev Gücü FATF'ın o dönemde gri listeye almasındaki en önemli şey... Yani isterseniz -OECD'nin- Sayın Başkan getirebilir, Türkçesi ve İngilizcesiyle bakarız buradan. "Kara paranın aklanması ve terörizmin finansmanını engellemede eksiklikler olduğu için Türkiye'yi gri listeye aldık." Bunlar yokmuş gibi davranmayalım, açık ve nettir bunlar. Hatta onun gibi, işte kuyumculuk sektöründe, inşaat sektöründe de sorunlar olduğu söylendi; var yani burada, şimdi oradan buluruz ve okuruz burada birlikte. O anlamda böyle bir şey vardı. Biz de o dönemde bunu söyledik yani Türkiye bu gri listeye geçmişte de girmişti, sonra 2012'de çıkmıştı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Türelî, toparlayın lütfen.

RAHMÎ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Uluslararası alanda sıkıntı getiren, leke getiren konular... Türkiye'nin tertemiz, pırlıl pırlıl bir ülke olması gerekiyor. Eğer varsa bu FATF'ın... OECD sonuçta, OECD demek, ülkeler arası bir platform demek. "Niye daha önce gri listede değildik, o zaman girdik?" diye bu soruyu sormayacak mıyız kendi kendimize? Demek ki ciddi anlamda sıkıntılar var. Demek ki kara para aklamada Türkiye bir merkez olmuş, terörizmin finansmanında merkez olmuş; öyle anlaşıyor. FATF'ın raporu o, o yüzden girdi.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Öyle anlaşılması isteniyor.

RAHMÎ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Öyle anlaşılıyor.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Öyle isteniyor.

RAHMÎ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Sayın Yegin, öyle değil, bakın, rapor var ortada. Şimdi, biz uluslararası sistemin bir parçasıyız.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Tamamen siyasi bir bakış.

RAHMÎ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Yahu, niye daha önce çıkmadı da o zaman çıktı 2021'de, önceden yok muydu? Sonuçta, 2002'nin sonundan itibaren Türkiye'yi yirmi iki yıldır yöneten bir siyasi iktidar var. Yani bunun için bunlar var olan bir şey. Onun için, zaten bu konu da ciddiye alındığı için burada çalışmalar yapılıyor. İşte MASAK çalışıyor, diğerleri çalışıyor. Biz bundan son derece rahatsız, bunları hep ifade ediyoruz, söylüyoruz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Ağbaba...

BÜŞRA PAKER (İstanbul) – MASAK çalışıyordu, yapmayın. MASAK'a haksızlık yapıyorsunuz, o da çalışıyor.

RAHMÎ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – "MASAK çalışıyor." dedik.

BÜŞRA PAKER (İstanbul) – Hayır, ondan önce de çalışıyordu, ondan sonra çalışmaya başlamadı.

RAHMÎ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Sayın Milletvekili, benim konuşmamı herhâlde dinlemediniz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın milletvekilleri, Sayın Ağbaba'ya söz verdim, lütfen.

RAHMÎ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Bir dakika...

Ben daha öncesinde, bu kanun çıkmadan önce MASAK'ın bu konuda çalışmalar yaptığını, şüpheli işlemlerle ilgili olarak da bir faaliyet yürüttüğünü zaten söyledim. MASAK zaten cevabı verdi, cevabı onlar verecek.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Ağbaba, buyurun.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Ben bu tasarruf konusunda bir şeyler sormak istiyorum: Aslında bu tasarruf konusunda önemli işler yapılıyor. Hele hele bu Türkiye Büyük Millet Meclisinin almış olduğu kararlar önemli. Bunun için tebrik ediyorum. Biliyorsunuz, İsrail’i boykot için burada Nescafe’yi yasaklamıştık. Nescafe’yi yasaklamakla büyük İsrail’in de dizleri titremişti. Şimdi, Mecliste damacana suyu yasaklıyorlar. Bu iş bitti, artık Türkiye tasarrufa resmen geçmiş oldu, tebrik ediyorum sizi. Acaba, Sayın Bakan Yardımcısı bu tasarruf genelgesini Sayın Bakanlara göndermeyi düşünüyor mu? Örneğin, Sayın Özhasseki’nin -Kayseri buradan arabayla yaklaşık iki buçuk saat- 29 Mayıs’ta ve 10 Mayıs’ta Tapu Kadastro’nu uçakla Ankara’dan Kayseri’ye evine gitmek için kullandığı ortaya çıktı. Bu genelgeyi fakire fukaraya göndereceğinize Sayın Mehmet Şimşek’e söylemeniz de bakanlara gönderse daha iyi olmaz mı? Damacana suyu yasaklamakla bu iş olmaz.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Eksik söylüyorsunuz, eksik söylüyorsunuz.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Ulaştırma Bakanı da Almanya’ya gitti, eksik söylüyorsunuz!

VELİ AĞBABA (Malatya) – Yaşadığım bir örneği daha söyleyeyim. Sağ olsun, Sayın Bakan, Özhasseki Malatya’ya geldi.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Sayın İmamoğlu’nu söylesene. Sayın İmamoğlu ne kadar para harcadı?

CAVİT ARI (Antalya) – Ya, hiç utanmıyor musunuz bunları söylerken!

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Değerli arkadaşlarım, bir saniye...

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Başkanım, eksik söylüyor.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Eksik, doğru, Ulaştırma Bakanı uçakla, özel jetle Almanya’ya gitti.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Sayın İmamoğlu’na da değinsene ya, otel harcaması...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Ona da geleceğim, ona da geleceğim.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Ondan başla sen.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Olay kriptodan çıkmış.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Kriptoya da geleceğim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Değerli milletvekilleri...

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Başkanım, Ağbaba bize soruyor ya, biz de ona soruyoruz.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Tamam, sorun, ben de cevaplayayım.

CAVİT ARI (Antalya) – Bütün bakanlarınız aynıken niye saptırıyorsunuz olayı ya!

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Niye size gelince “Saptırıyor.” oluyor, bize söyleyince...

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Ekrem İmamoğlu 71 kişiyle özel uçakla Roma’ya niye gitti; onu da söyleyin.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Tamam, onu da söyleyeceğim.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Hadi bakalım, ilk önce bununla başla.

CAVİT ARI (Antalya) – Bu zamana kadar ne varsa bitirdiniz ülkede be!

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Değerli arkadaşlar, müsaade edin, böyle kimse kimseyi anlamıyor.

CAVİT ARI (Antalya) – Anlamıyor değil, onlar anladığı için böyle davranıyor.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Değerli arkadaşlar, İmamoğlu sorusunu sordunuz, Sayın Ağbaba “Cevap vereceğim.” dedi.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Nasıl cevap verecek ki?

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Bekliyorum.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Ya Allah aşkına, adam buradan Kayseri’ye uçakla gidiyor, yapmayın gözünüzü seveyim ya; böyle bir şey olur mu, aynı şey mi o?

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Değerli milletvekilleri, bakın, şimdi kriptoyla alakalı çok mühim tartışmalarla çok önemli noktalara değindiniz, bunların cevabını aldık, olabildiğince de irdeliyoruz düzenlemeyi.

Çok güzel bir tartışmaya geldik, şu tasarruf meselesinde bir de sürahi var, ondan da gönderdiler mi size Sayın Ağbaba? Bundan sonra sürahi de geldi, hepimiz cam sürahiden su içeceğiz. Dolayısıyla o da Meclis Genel Sekreterliğinin bir uygulaması, onu da Meclis Genel Sekreterine soracağız.

Buyurun lütfen.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Ben Meclis Başkanımızı hakikaten tebrik ediyorum, sürahi göndermiş, damacanayı kaldırmış ama Küba’ya uçakla gidiyor gene, Meksika’ya uçakla gidiyor.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Niye, kara yoluyla mı gitsin?

VELİ AĞBABA (Malatya) – Bir saniye... Müsaade et, onu da söyleyeceğim; haklısın, kara yoluyla gidemez.

Bakın, Mardin’e özel uçakla gidiyor, Anıtkabir’e otobüsle gidiyor; makam arabaları, korumaları da ardından gidiyor yani ben dikkatinizi çekmek için söyledim ama hakikaten bu tasarruf tedbirleri önemli.

Şimdi, geçen Sayın Bakan Malatya’ya gitti, Malatya’da 2 tane minibüsle geziyorlar ama nasıl gitmiş? Özel uçakla. Bunları bir dikkatinize sunayım.

Şimdi, İtalya’ya kara yoluyla gidilemediği için uçakla gidildi, biliyorsunuz ve Türkiye’nin İstanbul için önemli bir tanıtımı için gidildi.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – İtalya’ya kara yoluyla gidilebilir mi!

VELİ AĞBABA (Malatya) – Bakın, hemen cevaplayayım. Bakın, İsmail Bey, israfı bizim parti de yapıyorsa, israfı ben de yapıyorsam yanlıştır. Bakın, memleket, insanlar açıklıktan ölürken bu tür israflar doğru değil. Ama bu israf için İstanbul Belediyesine laf söyleyenler 8 tane uçağa laf söylemiyorlar. Eskiden bakanlarla biz aynı koltuklarda yolculuk ederdik, şimdi bakanları tarifeli uçakta görmek mümkün mü? Yok, hepsi özel uçakla gidiyor.

Şimdi, Sayın Başkanım, hemen, Sayın Yegin’in bir sorusu vardı, onu da cevaplandırayım.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Cevaplandır.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Burada, İçişleri Bakanının bir açıklaması var, basın açıklaması...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Bakın, size soru sormuyoruz biz, kendi aramızda...

ÖMER İLERİ (Ankara) – Gideyim ben.

VELİ AĞBABA (Malatya) – İçişleri Bakanlığının basın açıklamasını size ileticeğim. “Bulgaristan pasaportuyla Türk vatandaşlığına geçtiği ve Cem Cansu adını aldığı tespit edilmiştir.” diyor; bu da belgesi, onu da söylemek istiyorum yani bakın...

ORHAN YEGİN (Ankara) – Kim, ne?

VELİ AĞBABA (Malatya) – Belge bu, ben Ali Yerlikaya’nın yalancısıyım.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Neyi kanıtladın şimdi?

VELİ AĞBABA (Malatya) – Türk vatandaşlığına geçmiş ve mafyadan tutuklanmış. Ne diyor Ali Yerlikaya? Diyor ki: “Biz mafyayla mücadele ediyoruz, Türkiye’yi suç örgütlerinden kurtarıyoruz.” Biri de çıkıp Ali Yerlikaya’ya demiyor ki “Ali Yerlikaya, senden önce bir Bakan vardı, sen de yardımcısıydın daha önce...”

Sayın Yegin onun için bu konuda biraz alınganlık gösteriyor; normal de alınganlık da gösterin.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Yok, hiç de göstermiyorum, üzülüyorum senin için.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sanki CHP yönetmiş, sanki Aşkın Türeli yönetmiş İçişleri Bakanlığını... Bakın, arkadaşlar, Bakan onu yapınca...

Bakın, adliyedeki görüntüyü de söyleyeyim de...

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Aşkın Bey’in adını nereden...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Bir hâkim adliyeyi silah deposu yapmış ya! Böyle hâkimlik olur mu ya! Vatandaş ne diyeceksiniz ya!

ORHAN YEGİN (Ankara) – Bilmiyorum, bu konuyu inceleyeyim.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Bir bakın, İzmir Adliyesine bir bakın. Bir yargıç gururla poz vermiş ve bunu paylaşıyor ve biz burada...

Bakın, arkadaşlar, maalesef tuzun koktuğu noktadayız; bunu da sizlerin dikkatine sunmak istiyorum.

Daha sonra birkaç bir şey daha söyleyeceğim.

Teşekkür ediyorum.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – 41’i söylemedin, 71’i söylemedin.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Ağbaba, bitti mi sizin?

VELİ AĞBABA (Malatya) – Bitti.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

CAVİT ARI (Antalya) – Ya, sizde hiç utanma, sıkılma yok mu ya!

ORHAN YEGİN (Ankara) – Sayın Başkan...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Yegin, buyurun.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Şimdi, bir gün Meclis Başkanı olursan Sayın Ağbaba, Küba’ya botla gidersin, tamam!

Şimdi, bu işin gecikmesiyle ilgili eleştirilerinizin temeline oturttuğunuz siyasal bir durum vardı. Aslında, Sayın Başkan, Sayın Vekilimiz biraz da ona belki itirazen söyledi. Yani mevzuat gecikir, size göre erkendir, bize göre geçtir ama “Siz bu uygulamayı geciktirerek birilerinin bu işi suistimal etmesine, birilerinin garibanın üç beş kuruşunu veyahut da işte yatırımcının parasını çarçur etmesine uygun bir zemini bilerek ayakta tuttunuz, bu yüzden bu işi geciktirdiniz.” tarzı bir siyasal eleştiri yaptığımız için o geciktirme meselesine şerh düşüğünü düşünüyorum ben; ben de bundan dolayı şerh düşünüyorum.

İki, kanun teklifi verme yetkisi milletvekillerine aittir. Artık hükûmet gelip burada yasa tasarında bulunamaz. Hükûmetin bir üyesi gelip burada kanun veremez. Kanun verme yetkisi milletvekilidir. Eğer bu iş bu kadar gecikti diye bir şikâyetiniz varsa elinizde engel mi vardı? Verseydiniz yasa teklifini, kanun teklifini, Komisyonla görüşseydik, oradan indirip Genel Kurula orada görüşseydik.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Ya, Sayın Vekilim, şimdiye kadar verdiğimiz kanun teklifleri illa ki buraya geldi mi, gözünüzü seveyim ya!

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Hangi kanun teklifini...

ORHAN YEGİN (Ankara) – Ya, verdiniz mi?

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – E, hadi o zaman yapalım, bizim kanun tekliflerini de getirin, tartışalım.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Yani Sayın Türelî, tamam, verdiyseniz...

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) – Ya, Sayın Yegin, sen...

ORHAN YEGİN (Ankara) – Bak, Sayın Oluç, şöyle bir şey, ben oranın işleyişini de biliyorum; doğru. Şunu söyleyin bana özür dileyeyim: Eğer siz grup olarak kripto varlıklarla ilgili buna benzer bir kanun teklifi verdiniz de biz aşağıda onu gündeme almadıysak eyvallah, baş göz üstüne ama böyle bir teklifiniz yok da burada böyle konuşuyorsanız o zaman da sizin bize bir özür borcunuz var; bunu söylemek istiyorum.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Ya, bizim hangi kanun teklifimizi getirdiniz ya!

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) – Hangi kanun teklifi getirildi ya!

ORHAN YEGİN (Ankara) – Bak, başka bir şey söylüyorum.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Polemik yapmak için söylüyorsun ya!

ORHAN YEGİN (Ankara) – Hayır, hayır, başka bir şey söylüyorum, başka bir şey söylüyorum Ağbaba.

O uygulama işin başka kısmı, oradaki yaklaşım başka kısmı ama bana dersin ki “Orhan, biz CHP Grubu olarak kripto varlıklarla ilgili, blok zincirle ilgili kanun teklifi verdik ama siz bunu engellediniz.” mahcup olacağım, sizden özür dileyeceğim, diyeceğim ki: Evet, adamlar “Bunu geciktirdiniz.” demekte ne kadar haklılar. Ama bunu yapmadınız da konuşuyorsanız, sizi uyanıklar sizi!

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) – Hakikaten çok ayıp oluyor yani tecrübeli bir milletvekilisiniz, ya, bunu söylemeniz ayıp oluyor.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Yo, yo.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) – Polemik olsun diye söylüyorsunuz ama.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Tamam, ya, söylediyseñiz özür de...

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) – Hiçbir kanun teklifini de kabul etmiyorsunuz.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Bak, bir pencere açıyorum ben, getirmediniz demiyorum, belki getirdiniz de bilmiyorum.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Şeytana terliğini ters giydirirsiniz.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Ama bak, getirdiğinizden haberiniz bile yok.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) – Sayın Başkan, siz cevap verin.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Mesela, Veli Ağbaba'nın böyle bir şey getirmiş olsalardı haberi olurdu ve hemen “Dur.” derdi, “Bak.” derdi; gösterirdi.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sen var ya, şeytana terliğini ters giydirirsin.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) – Araştırma önergesini bile kabul etmiyorsunuz.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Üç, bana delil diye bir şey gösterdi, bütün hazıruna. Ali Yerlikaya demiş ki: “Bulgaristan pasaportu vardı, Türkiye vatandaşı oldu.” Ne anladık bundan yani neyi ispatladın sen? Sen neyi ispatladın arkadaş?

VELİ AĞBABA (Malatya) – Ama sen demedin mi, “Vatandaşlık alıp da bir tane tutuklanan adam var mı?” diye sordun ya, işte sana kanıtı.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Son cümle.

Az önce Sayın Türeli güzel bir şey söyledi, “Gri listede olmak demek, mücadelede eksiklikler olduğu tespiti var demektir.” dedi; doğru, bir bakış açısıyla böyle. Gri listede olmak demek “Evet, birtakım mücadele unsurlarınız var ama bunları daha iyi bir noktaya taşımanız gerekiyor, bunları daha iyi noktaya taşımak için mevzuat ve uygulamaya ilişkin şu düzenlemeleri de yapmalısınız.” demektir aslında. Dolayısıyla gri liste üzerinden “Türkiye kara para cenneti oldu.” demek, “Bunu git Süleyman Soylu’ya sor.” demek... Soylu’ya biz sorduğumuz her sorunun cevabını aldık, siz de aldınız, muhalefet de aldı; televizyonlara çıktı, açık oturumlara çıktı, canlı yayınlara çıktı, Soylu’ya sorulmayan bir şey, edilmeyen hakaret, söylenmeyen söz kalmadı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ORHAN YEGİN (Ankara) – Başkanım, bitiriyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Toparlayalım.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Cevabını veremediği, altında kaldığı da hiçbir şey olmadı Allah’a şükür. Benim Soylu’ya soracağım bir şey yok.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Benim soracağım bir şey var: 10 bin dolar rüşvet alan siyasetçi kim? Ben soruyorum: 10 bin dolar rüşveti alan siyasetçi kim?

ORHAN YEGİN (Ankara) – Sizin sormanız gerekiyorsa gidin, sorun. Ben iddia sahibi olduğunuz için size soruyorum ki kara para cenneti olmuş ya Türkiye, bu kara para nerede, nasıl aklanmış, hangi yöntemle, bir anlatın diye size soruyorum öğrenelim diye. Türkiye’de gri listede olmak demek... Gri listede olmakla Türkiye’nin kara para cenneti olduğu iddiası tamamen siyasal bir iddiadır, tamamen siyasal bir yorumdur, tamamen siyasi bir pozisyonudur; başka bir şey değildir. (AK PARTİ ve CHP milletvekilleri arasında karşılıklı laf atmalar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ORHAN YEGİN (Ankara) – Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Değerli milletvekilleri, bir müsaade eder misiniz.

Değerli arkadaşlar, biz burada kriptodan ziyade artık bütün Türkiye’nin meselelerini çözmeye kadar gideceğiz, öyle gözüküyor ama çözemeyiz, dolayısıyla bizim sadece yasamayla alakalı bir yetkimiz var. Sizden ricam yani dönüyoruz, bir daha dönüyoruz, bir daha dönüyoruz yani normalde bizim usulümüzde de yok. Şimdi, ben tabii, konu önemli olduğu için, özellikle irdelenmesi açısından milletvekillerine yani bu toplantıda fazlasıyla söz veriyorum ama isticram ediyorum sizlerden, bu konu bütünlüğü içerisinde meseleyi değerlendirip anlayalım yani nihayetinde hepimiz bu ülkede yaşıyoruz, iktidar muhalefet. Burada hem iktidar hem muhalefet, Türkiye’nin prestijinin yükselmesi için uğraşır. İktidarın olması için muhalefetin olması lazım ki, o zorlasın ki ona göre aksayan bir şey varsa rayına sokalım.

VELİ AĞBABA (Malatya) – “Muhalefet” derken oraya bakın lütfen, biz, biliyorsunuz, yerel seçimlerde 1’inci parti olduk.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Ben şu an, şöyle, o zaman yerel seçimler için konuşuyorum, bu tarafa bakıyorum.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Oraya bakarak konuşun.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Hayır.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Ök...

Değerli arkadaşlar, yerel seçimleri değerlendirmedğim için onunla alakalı bir toplantı yapacağız ileride.

CEVDET AKAY (Karabük) – Sayın Başkan...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Akay, buyurun lütfen.

Ondan sonra oylamaya geçeceğim değerli arkadaşlar.

Sayın Akay, buyurun.

CEVDET AKAY (Karabük) – Teşekkür ederim Başkanım.

Tabii, şimdi, burada gri listeyle ilgili konulara girildi, bir rakam vereceğim Sayın Vekilim. 1983 ile 2001 yılı arasında kaynağı belli olmayan para girişi 1,7 milyar dolar, AK PARTİ iktidarıyla beraber 2002 yılından bu yana -son bir yılı almayalım- 76,7 milyar dolar para girişi var kaynağı belli olmayan yani bu konuda bir sıkıntı olduğu gerçek. Tabii ki İçişleri Bakanlığı gerekli işlemleri, eylemleri yapıyor, Maliye Bakanlığı da işte, gerekli çalışmaları süratle mutlaka yapıyor ama bu kripto para piyasası bugün buradan kanunlaşıp çıktığında da ben bu olayın çözüleceğine inanmıyorum; inşallah çözülür. Çünkü asıl mesele -MASAK Başkanı da burada, bu konuların üstüne gidilecek- kara paranın aklanması, terörizmin finansmanı ile ilgili bir sürü incelenecek hesaplar ve buradaki, cezalandırılacak kişiler var, gruplar var; her şey, kırmızı bültenle aranan kişiler de var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

CEVDET AKAY (Karabük) – Tabii, bu tasarruf tedbirleriyle ilgili olarak da 30 ilde 39 millet bahçesi durduruldu. 5 milyar 228 milyona ihale edildi, yüzde 74 tamamlama oranı olan, yüzde 75'in altında kaldığı için millet bahçesi inşaatı durduruluyor; Urfa'da, bakın, rakamı da orada belli, görürsünüz yani. Bunun gibi 39 tane millet bahçesi var. Hâlbuki 2005 yılından bu yana kâr garantili KÖİ projelerine ödenen rakam 79 milyar dolar, 2024 yıl içerisinde ödeyeceğimiz rakam da 162 milyar TL. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı -TOKİ oraya bağlı- 15 katlı yer tutuyor, aylık kirası 1 milyonun üstünde; tefrişatı var, tadilatı var, devam ediyor. Bugün Sayın Maliye Bakan Yardımcısı yanımda, 2023 yılında tahakkuk eden vergi ve idari para cezaları var, trafik cezaları var; 530 milyar; bunun 60 milyarı tahsil edilmiş, 470 milyarı tahsil edilmemiş yani bunu tahsil etmek lazım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Akay, toparlayın lütfen.

CEVDET AKAY (Karabük) – Toparlıyorum.

116 bin araç var, tasarruf tedbirleri diyoruz, sadece kamunun kiraladığı araçlara 2018 yılından 2024 yılına kadar 8 milyar TL ödenmiş yani bu, kanayan bir yara, buna komple bakmak lazım. Tabii ki burada bütün bürokratlar da bunları çok daha detaylı biliyorlar. O açıdan bunları da tekrar vurgulamak istedim.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Peki, teşekkür ediyorum.

Sayın Bozdağ...

HEVAL BOZDAĞ (Ağrı) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Aslında, bu gri liste meselesine biraz daha belki de nokta olmayacaktır ama çünkü hafife alınıyor gibi çünkü gri liste dediğimizde baktığımız zaman hangi ülkeler var yani burası önemli, hangi ligdeyiz bu durumda, nasıl bir lige düşmüşüz? Ben birkaç tanesini sayayım: Mesela, Kongo var, Ürdün var, Mali var, Monaco var, Mozambik var, Suriye var, Güney Sudan var, Senegal var, Filipinler var, Tanzanya var.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Toplam kaç ülke var? Onu da söyleyin.

HEVAL BOZDAĞ (Ağrı) – Benim... 23 tane burada var.

Yalnız, şöyle: Sözümlü... Ben çabuk unutuyorum söyleyeceklerimi de o yüzde kopty bile.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Yok, yok, onu da söyleyin yani.

Kusura bakmayın.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Değerli arkadaşlarım...

Evet, buyurun.

HEVAL BOZDAĞ (Ağrı) – Şimdi, şöyle: Uganda da yaklaşık iki ay önce bu listeden çıkmış mesela. Yani bunun önemi, burada şu ibare çok önemli: Türkiye bu listede yer alan en büyük ekonomiymiş. Eğer bir mevzuat ya da izleme meselesiye eğer bu listedeki ülkeler kategorisinde buna düşen bir politikayı üretmiş olmanın getirdiği eksikliği görmek lazım diye bir ibarede bulunmak istiyorum.

Şimdi, gecikme meselesinde yani gecikme önemsiz bir şey mi, önemli mi meselesinde aslında gri...

ÖMER İLERİ (Ankara) – Gecikme var mı, yok mu?

HEVAL BOZDAĞ (Ağrı) – Gecikme var mı, yok mu? Şimdi gri listedesiniz, altı buçuk yıl ve IMF gri listedeki ülkeler için diyor ki: “Ben bir çalışma yaptım. Bu çalışmada gayrisafi milli hasılanın ortalama yüzde 7,6’sı oranında ve gayrisafi yurt içi hasılanın yüzde 3’ü oranında doğrudan yabancı yatırımında düşüş izlenmektedir.”

Söyleyeceklerim bunlar, buradan, doğru, ekonomik krizle boğuşan, asgari ücretle geçinmek zorunda kalan bir toplumsallık var ve...

ÖMER İLERİ (Ankara) – Onlar şey mi demişler, kripto varlıklar teklifini getirin mi demişler?

HEVAL BOZDAĞ (Ağrı) – Ama FATF ile bağı olduğu için söylüyorum bunu. Kripto varlıklarla ilgili biraz önce Sayın Bakan söyledi, 39’dan beri de bu yönüyle bunu da şimdi tamamlıyoruz...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

HEVAL BOZDAĞ (Ağrı) – ...dediği için ve bu süreç içerisinde de geldiği için; yoksa bütünsel bakıyoruz tabii ki.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Sayın İleri, size de iki dakika süre veriyorum.

Buyurun.

Sonra oylamaya geçeceğim.

ÖMER İLERİ (Ankara) – Sayın Başkanım, öncelikle şunu söylemek istiyorum: Aslında, bugünkü tartışmada daha çok “gecikme” söyleminin ön plana çıkması bir anlamda da güzel bir haber çünkü genellikle içerik itibarıyla eleştiremeyeceğiniz süreçleri, eleştirmedığınız süreçleri gecikmiş diye eleştirirsiniz. Bu anlamda ben memnun olduğumu söylemek istiyorum.

Şimdi, gecikme konusunda, tabii, birçok argüman geliştirildi. FATF onun demiş, bunu demiş yani bunlar bize gelip böyle topyekûn bir düzenleme yapın mı demişler, tedbirleri alın mı demişler? Bu istikamette son süreçte 2018’de, 2021’de MASAK’ın yaptıkları, Sermaye Piyasası İstikrar Kurulunun yaptıkları yani bunları bir üst... Merkez Bankasının zira yönetmeliği yani devletin bu anlamda bir çabası olduğunu görüyoruz. Bize dışarıdan gelen talep de topyekûn bir düzenleme talebi değildi. Dolayısıyla bugünkü düzenlemeyi o anlamda gecikmiş kabul etmeyi ben rasyonel bulmadığımı ifade etmek istiyorum; tabii ki görüşler fark eder ama şunu da söylemek istiyorum: Siyaset yapıyoruz tabii ama siyaset de mutlaka temellendirilebilen bilgilerle ilerlemelidir diye düşünüyorum ben. Yani şimdi burada bir gecikme söyleminin üzerinden ilerleyerek işte “Kimler para kazandı?” “Kimler zengin edildi?” Yani bence bu, çok rasyonel, sağlıklı bir yaklaşım değil. Ben bunu kayda geçirmek amacıyla söylemek durumundayım ve alelacele...

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) – Kimler kara para akladı? Rasyonel değil mi kimlerin kara para akladığı? Sayın Vekil, cevaplayın.

ÖMER İLERİ (Ankara) – Hayır, sizde cevabı olmayan sorulardan yola çıkarak bir konjonktür yaratmaya çalışıyorsunuz.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) – Cevabı var. Cevabı bende yok ama iktidarda var, devlette var.

ÖMER İLERİ (Ankara) – Cevabı sizde yoksa niyet okumamak lazım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Oluç...

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) – Olur mu öyle şey, devletin kayıtlarında var. Siz iktidardasınız, sizde de var yani.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Değerli milletvekilleri...

Sayın Oluç, Sayın İleri de bizim gibi milletvekili, yürütmede bir görevi yok.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) – Ben de onun için...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Yani mutlaka onun üzerinden Sayın Çelik gerekli notları alıyordur, ilgili kurumlar gerekli notları alıyordur diye düşünüyorum.

ÖMER İLERİ (Ankara) – Bir de kanunun alelacele gelmesi konusu vardı Sayın Başkanım yani ona da itiraz ediyorum, uzunca süredir çalışılan, etraflıca değerlendirilen bir tekliftir.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Epey çalışıldı.

Peki, teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri, maddelerine geçilmesini oylamadan önce Cumhuriyet Halk Partisi tarafından Anayasa’ya aykırılık iddiasıyla bir önerge verilmiştir, okutup işleme alacağım.

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/2162) esas numaralı Sermaye Piyasası Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin 7 ve 10’uncu maddelerinin Anayasa’nın 13, 26 ve 48’inci maddeleri hükümlerine aykırılığı dikkate alınarak Meclis İçtüzüğü’nün 38’inci maddesi gereğince gerekli işlemin yapılmasını arz ve teklif ederiz.

Rahmi Aşkın Türeli

Veli Ağbaba

Ahmet Vehbi Bakırlıoğlu

İzmir

Malatya

Manisa

Cevdet Akay

Mustafa Erdem

Cavit Arı

Karabük

Antalya

Antalya

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Evet, değerli milletvekilleri, Anayasa’ya aykırılık iddiasıyla Cumhuriyet Halk Partisinin verdiği önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler...

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Gerekçeyi okutun ya da söz verin.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Gerekçeyi okuyabiliriz veya... Anayasa’ya aykırılık olduğu için direkt şeye geçtim.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Hayır, hayır, okutun ya da...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Peki, tamam.

Gerekçeyi okuyalım.

Gerekçe:

Meclis İktüzüğü’nün 38’inci maddesi “Komisyonlar, kendilerine havale edilen tasarı veya tekliflerin ilk önce Anayasa’nın metin ve ruhuna aykırı olup olmadığını tetkik etmekle yükümlüdürler. Bir komisyon, bir tasarı veya teklifin Anayasa’ya aykırı olduğunu gördüğü takdirde gerekçesini belirterek maddelerin müzakeresine geçmeden reddeder.” hükmünü taşımaktadır.

Teklifin 7’nci maddesiyle 6362 sayılı Kanun’un 99’uncu maddesinde değişiklik yapılarak, izinsiz sermaye piyasası faaliyetlerinin internet aracılığıyla yürütüldüğünün tespit edilmesi hâlinde uygulanacak tedbirlerde değişiklik yapılmaktadır. İzinsiz sermaye piyasası faaliyetlerinin internet aracılığıyla yürütülmesinde de yurt içi ve yurt dışı ayrımı kaldırılmaktadır. Uygulanacak tedbirlere, teknolojik gelişmeler dikkate alındığında erişimin engellenmesi tedbirinin her durumda uygulanamaması sebebiyle içeriğin çıkarılması tedbiri de eklenmektedir.

Söz konusu maddeyle, ayrıca sermaye piyasası mevzuatı çerçevesinde karar alma yetkisi Sermaye Piyasası Kurulunda olduğundan, erişimin engellenmesi ve içeriğin çıkarılması kararlarının Sermaye Piyasası Kurulu tarafından alınması ve uygulanmak üzere Erişim Sağlayıcıları Birliğine bildirilmesi şeklinde değişiklik yapılmaktadır.

Teklifin 10’uncu maddesiyle 6362 sayılı Kanun’un 101’inci maddesine fıkra ilavesi yapılarak, kanunun 104, 106 ve 107’nci maddelerinde yer alan fiiller için yürütülecek denetimlerde internet ve sosyal medyanın vasıta olarak kullanıldığının anlaşılması durumunda, söz konusu internet sitesine erişimin engellenmesinin ve/veya sosyal medya içeriğinin çıkarılmasının sağlanması yönünde değişiklik yapılmaktadır.

Söz konusu düzenlemeler, Anayasa’nın “Temel Hak ve Hürriyetler” başlıklı 13’üncü maddesinde “Düşünceyi Açıklama ve Yayma Hürriyeti” başlıklı 26’ncı maddesinde “Çalışma ve Sözleşme Hürriyeti” başlıklı 48’inci maddesinde yer alan hükümlere aykırı bulunmaktadır.

24/3/2022 tarihli ve 7392 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun ile Kat Mülkiyeti Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun’un 15’inci maddesiyle, 7/11/2013 tarihli ve 6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun’un 77’nci maddesinde yapılan benzeri bir düzenleme Anayasa Mahkemesinin 13/9/2023 tarih ve 2022/70 esas 2023/152 karar sayılı Kararı’yla Anayasa’nın 13, 26, 48’inci maddelerine aykırı bulunarak iptal edilmiştir.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Evet, önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Kabul etmiyor musunuz?

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Komisyon üyesi olmayan milletvekillerimiz oy kullanılamıyor değerli arkadaşlar, onları saymadım.

Evet, şimdi, değerli milletvekilleri, maddelerine geçilmesini oyluyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Değerli milletvekilleri, kısa bir açıklama yapmak istiyorum. Eğer siz de uygun görürseniz maddeleri tek tek okutmak yerine daha önceki toplantılarda yaptığımız gibi madde sıra sayılarını okuyarak müzakerelere açmaya bu şekilde devam edeceğim. Herhangi bir itiraz olmadığına göre...

1'inci maddeyi müzakereye açıyorum.

Söz talebi var mı? Yok.

1'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2'nci maddeye geçiyorum.

2'nci maddeyle alakalı söz talebi? Yok.

2'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

3'üncü maddeye geçiyorum.

3'üncü maddeyle alakalı söz talebi var mı?

CEVDET AKAY (Karabük) – Sayın Başkan...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Akay'ın bir söz talebi var.

Buyurun Sayın Akay.

CEVDETAKAY (Karabük) – Bu 3'üncü maddeyle ilgili olarak, burada kripto hizmet sağlayıcılarının yani hizmet verenlerin mali yapısıyla ilgili olarak ve asgari sermayeyle ilgili olarak konuşmamda da belirtmiştim, buradaki durumların daha net bir şekliyle tespit edilmesi lazım. Örneğin, şurada “gerekli mali güç ve işin gerektirdiği dürüstlük ve itibara sahip olunması...” Yani bunun bir ölçüsü getirilmemiş, bu somut değil; herhâlde ikincil düzenlemelerde daha net olacaktır diye düşünüyorum. Bu çok önemli olduğu için vurguluyorum Sayın Vekilim. Hakikaten buradaki kişinin hem ticari ahlakı hem mali gücü çok çok önem arz ediyor. Bir teminatlandırma da yok bildiğim kadarıyla, onu da soru olarak sormak istiyorum esasında. Yani bu ortaklardan herhangi bir teminat alınacak mı örneğin? Onun için buradaki düzenlemelerin ikincil düzenlemelerde daha net bir şekle getirilmesi faydalı olacaktır.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın İleri...

ÖMER İLERİ (Ankara) – Sayın Başkanım, Sayın Vekilin de belirttiği gibi, birçok detay ikincil düzenlemelerde belirlenecektir. Bunu bir kanun yapım tekniği olarak görmek lazım yani buradaki detaylar tabii ki atlanmayacak. Bu teminat noktası da aracı kurumlarla olan uygulamanın benzeridir, aynıdır. Böyle bir yaklaşım söz konusudur.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Ağbaba, buyurun.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Ben Malatya deprem bölgesiyle ilgili Sayın Bakana bir şey iletmek istiyorum müsaade ederseniz.

Zayi belgesi mağduriyeti yaşıyor Malatya'da. 6 Şubat 2023 Kahramanmaraş depremlerinin ardından yıkılan ve zarar gören iş yerlerinde zayı olan mali belgeler ve ödeme kaydedici cihazlarla ilgili mahkemelere müracaat edilmesi istenmiş, ardından da oluşturulan il ve ilçe idare kurullarına dilekçe vererek müracaat hakkı tanınmıştı. 6 Şubat depremi ardından esnaflardan bu müracaatı 31 Temmuz 2023 tarihine kadar yapmaları istendi. O tarihten sonra esnafların süresi uzatılacağı söylentisine rağmen süre uzatılmadı. Depremın etkileri hâlâ sıcakken iş yerleri yıkılan, yakınlarını kaybeden, Malatya dışına çıkan esnafın bu müracaatı yapmalarını beklemek akıl kârı değil. Depremde tamamen yıkılan

iş yerlerinde müracaat edememiş olan esnafa mahkemeler zayi belgesi vermiyor. Böylece, sadece Malatya’da binlerce esnaf zayi belgesi alamadı ve mağdurdur. İlerleyen yıllarda incelemeye yetkili kurumlar denetime gelip 2022 yılı öncesi mali belge istediğinde esnaflar bu belgeleri veremeyecek ve maalesef, ceza yiyecekler. Devletin bir kurumu olan Çevre, Şehircilik İl Müdürlüğünde dükkânın yıkıldığına dair belge olmasına rağmen, bir başka kurum olan Maliyede bu belge kabul görmüyor. Mağdur durumdaki iş çevrelerinin sıkıntılarını ortadan kaldırmak için ya ek süre verilmeli ya da Maliye iş yerleri yıkılan esnafın bilgilerini Çevre, Şehircilik Müdürlüklerinden isteyerek resen işlem yapmalıdır.

Bir de Malatya’yla ilgili yine Sayın Komisyon Başkanımıza da bir iki şey söylemek istiyorum, daha doğrusu bütün herkesin duymasını istiyorum. Maalesef, ihaleler yapılıyor deprem bölgesi nedeniyle, Malatya’da yapılan ihaleler yıkım ihaleleri falan dışarıdan gelen insanlara veriliyor, Malatyalı insanlar duymuyor. Zaten mağdur olmuş esnaf, yıkımcı, müteahhit iyice mağdur oluyor. Bu konuyu da dikkatinize sunuyorum.

Bir de bu TYP meselesi var özellikle deprem bölgesinde.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Açık ihaleye göre...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Duyurulmuyor.

Malatya’da hakikaten o kadar çok büyük mağduriyet var ki diğer illerde de var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sayın Başkan, hemen bitiriyorum.

Ayrıca, bu TYP meselesi var. İnsanlar depremden beri TYP’den çalışıyorlar AFAD’da, çadır kentlerde, konteyner kentlerde, bunlar da işsiz bırakıldı. Ya, bunların yaşamış olduğu büyük dram var, bunu da sizlerin takdirine sunmak istiyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri...

Sayın Çelik, siz herhâlde bu yazarkasa fişiyle alakalı gerekli notunuzu aldınız. Bu, muhtemelen önümüzdeki hafta ya da haziran içerisinde Genel Kurula hazır olacak, o zamana kadar bir çalışma yürütürseniz Sayın Milletvekiline de bunu iletiriz. Ona göre eğer burada atabileceğimiz bir adım varsa, sadece Malatya’da değil, deprem bölgesinde etkilenen özellikle 5 ilimiz var, onlarda da belki bu sorun vardır ve bir çözüm üretilebilir.

3’üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

4’üncü maddeyi müzakereye açıyorum.

Söz talebi var mı?

Sayın Bakırlıoğlu, buyurun.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Esasında maddeyle alakalı değil de ya, şimdi, biraz evvel Sayın Orhan şey demişti... Yani bu tartışmalardan bir tanesi: “Neden geç kalındı, neden daha önce gelmedi, 2021 yılında, bu olaydan sonra neden bu zamana kadar beklendi?” diye eleştirilerimiz vardı. Sayın Orhan da o zaman şunu söyledi yani “Sizin elinizden tutan mı vardı? Siz verseydiniz.” tarzında. Esasında Türkiye Büyük Millet Meclisindeki yasama retoriğine uymayan bir şey söyledi. Yani burada, evet, doğru, olması gereken şey buradaki milletvekillerinin kanun teklifi vermeleri, bunun tartışılması gerekiyor ama ne yazık ki bizim Meclisimizde bu şekilde olmuyor. Yani genelde yapılan şey, bakanlıklarda bürokratlar eliyle hazırlanan kanun teklifleri burada tartışılıyor ve daha sonra Genel Kurulda oylanıyor. Ama benim bildiğimi söyleyeyim yani buradaki bürokratlarla da konuştuğumuzda, bürokrasinin iki üç yıl önce bununla alakalı bir kod kanun hazırladığını biz biliyoruz, yani buradaki

herkes de biliyor; bir taslak olduğunu, bir çalışma olduğunu, üç yıl önce yapıldığını biliyoruz. Yani “Üç yıl önce yapılan bu çalışma neden rafa kaldırılıyor, neden şu anda karşımıza farklı bir şekilde getiriliyor?” diye onu sormak da bizim hakkımız. Biz, İYİ Parti olsun, Cumhuriyet Halk Partisi olsun -biraz önce ona baktım- bu varlıklarla alakalı Meclis araştırması önermeleri vermişiz yani bu konunun tartışılması, araştırılması... Bu Meclis araştırması önermeleri zaten düzgün şekilde komisyonlar kurulursa kanunların altlığını oluşturuyor, yol haritası oluyor; bunlar reddedilmiş zamanında. Esasında, Mecliste muhalefet bununla alakalı birkaç adım atmış zamanında fakat ne yazık ki gündeme alınmamış; bunu söylemek istemişim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri, madde oylamasına geçmeden önce bir redaksiyon ihtiyacı bulunmaktadır.

Maddeyle 6362 sayılı Kanun’a eklenmesi öngörülen 35/C maddesinin (2)’nci fıkrasında yer alan “veya ve” ibaresinin anlama açıklık kazandırılması amacıyla “veya” şeklinde değiştirilerek redaksiyona tabi tutulması gerekmektedir.

Maddeyi redaksiyon doğrultusunda oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

5’inci maddeyi müzakereye açıyorum.

Madde üzerinde söz talebi yoktur.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Var, var.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Bakırlioğlu’nun söz talebi var.

Buyurun lütfen.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Şimdi, yine buradaki konuşmalarda bu tasarruf tedbirlerinden de bahsedildi. Şimdi, ben buradaki bütün milletvekillerinin bilgisine sunmak istiyorum. Şimdi, tasarruf tedbirleri paketi var bir tarafta, bir tarafta da işte, yapılan uygulamalar var. Neler yapılmış? Mecliste su sebilleri konulmuş, bazı okullarda öğretmenlerin kullandığı ısıtıcılar kaldırılmış; buradan tasarruf edilmeye çalışılıyor. Mesela, hâl böyleyken, zannedersem dün gazetelere düştü, Diyanet İşleri Başkanlığı 9 tane lüks araç alıyor. Bu 9 tane lüks aracı ne şekilde alıyor? Diyanet Vakfına bağlı, onun bir iştiraki, 9 tane aracı alıyor, daha sonra bu araçları Diyanet İşleri Başkanlığına tahsis ediyor. Şimdi, bu size yabancı gelmeyecektir çünkü biz bunu geçen hafta tartıştık, söylediğimiz şey şuydu: Kurulacak olan -yani dün kanunlaştı- bu Dışişleri Teşkilatını Güçlendirme Vakfı da yapısı gereği böyle bir amaca hizmet edecek demistik. Daha sözümüz bitmeden ertesi gün gazetelerden öğreniyoruz ki Diyanet İşleri Başkanlığı hülle yoluyla yani kendisine ait olan vakfa iştiraki üzerinden 9 tane lüks yabancı araç tahsis ediyor. Yani demek istediğim, buradaki bizim söylediğimiz şeylerin, muhalefetin söylediği şeylerin, ikazların biraz kayda alınmasında, kale alınmasında fayda olduğunu ben düşünüyorum. Dün konuştuk...

ORHAN YEGİN (Ankara) – Haber doğru mu, bakmak lazım.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Haber doğru. Herhangi bir yalanlama gelmedi. Yani bunlarla karşılaşacağız.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Doğru mu, bakmak lazım.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Yani bizim bütün itirazlarımıza rağmen bir vakıf kuruldu, biz sakıncalarını söyledik, bu vakıf sayesinde bu tasarruf tedbirlerinin delineceğinden bahsettik.

Önümüzdeki günlerde uygulamalarda buna benzer şeylerle karşılaşacağız.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Yayınlanan tasarruf tedbirleriyle alakalı Maliye Bakanlığı burada zaten açıklamalarınızı duydu, eğer burada bir ihlal varsa onlar zaten gerekli incelemeyi yapacaklardır.

5’inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

6’ncı maddeyi müzakereye açıyorum.

Söz talebi... Sayın Bakırlioğlu...

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Var, var.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Zaten direkt oraya bakıyorum.

Buyurun.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Hayır “Hazine Bakanı, Bakan Yardımcısı burada.” deyince ondan aklıma getirdiniz. Yine, tasarruf tedbirlerinden bahsediyoruz.

Dün gene basına yansıyan bir olay... Bu olay hakikaten beni çok üzdü, inşallah doğru değildir ama herhangi bir yalanlama da gelmedi. Bir şehit eşi, şehit yakını özel bir hastaneye gidiyor, özel hastanede tahlil yaptırıyor, muayene oluyor. Biliyorsunuz, yasalar gereği şehit yakınlarından özel hastanelerde katılım payı alınmıyor, alınmaması da lazım ancak kendisinden ücret talep ediliyor, katılım payı isteniyor. Hastane yönetimiyle konuşuyor, hastane yönetimi “Bu tasarruf tedbirleri kapsamında artık şehit yakınları da özel hastanelerde hizmet aldığı zaman katılım payı ödemek zorundadır.” diyor. Böyle bir haber duyduk, inşallah bu doğru değildir, bakın, inşallah bu doğru değildir yani tasarruf yapılacak o kadar çok şey var ki biraz evvel saydık, işte, uçak örnekleri verildi; çok şey var, çok şey var ama yani lütfen şehit yakınlarımızın ailelerinden tasarruf etmeyelim, özellikle sağlık konusundaki ihtiyaçları karşılama yönünde tasarruf etmeyelim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

6’ncı maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

7’nci maddeyi müzakereye açıyorum.

Sayın Akay...

CEVDET AKAY (Karabük) – Evet, 7’nci maddede mahkeme yetkisinde olan erişim yasağı SPK’ye veriliyor. Daha önce de benzer yetkiler başka kurullara verilmişti, Reklam Kuruluna verilmişti; Cumhuriyet Halk Partisi Anayasa Mahkemesine götürdü ve iptal edildi 2022/70 esas sayılı Kararı’yla. Şimdi, aynı durum burada da söz konusu. Burada Anayasa’ya aykırılık öngörüyoruz. Bu konuyla ilgili bir düzenleme yapılması gerektiğini buradan ifade ediyoruz.

Sağ olun.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Kayıtlara geçti.

7’nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

8’inci maddeyi müzakereye açıyorum.

Söz talebi? Yok.

8’inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

9’uncu maddeyi müzakereye açıyorum.

Sayın Özlale’nin bir söz talebi var.

Buyurun lütfen.

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) – Bu kanun teklifinin tamamına dair konuşmamda da bahsetmiştim, burada, Borçlar Kanunu’nda kusursuz sorumluluk var yani hakikaten, çok önemli sektörlerle yan yana koyuyor. Dışarıda da biz baktığımız zaman, bunun çok fazla emsali yok. Bunun gerekçelendirilmesi nedir acaba?

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın İleri, buyurun.

ÖMER İLERİ (Ankara) – Şimdi, burada kusursuz sorumluluk tabii, aslında tüzel kişilik bazında -bir kere ona bir dikkat çekmek istiyorum- kişi bazında yüklenebildiği ölçüde yani bunu bir tespit etmek istiyorum. Yani alanın kritik olması; burada Başkana da tabii söz verebiliriz ama temel şey burada bu.

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) – Biraz da aslında hukukun işi. Ben hukukçulara danıştım yani bizim parti içerisinde 2 hukukçuya danıştım, birincisi bunu söylüyorlar yani “Borçlar Kanunu’nda, burada, kusursuz sorumluluk maddesi altında oldukça ağır ve dışarıda da emsali yok.” dediler.

İkinci nokta da biraz önce arada Sayın Vekilimle de konuştuk Zeynep Hanım’la, onunla da bu tüzel ve gerçek kişilerde “mensup” kelimesini tartıştık.

ZEYNEP YILDIZ (Ankara) – Bankacılık Kanunu’na baktım ben o arada.

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) – Evet...

ZEYNEP YILDIZ (Ankara) – Bire bir oradaki mevzuattan almışız ve Bankacılık Kanunu’nda da mensuba ilişkin olarak ayrıca bir tanım yer almıyor Sayın Vekilim.

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) – Mesela, kanun teklifinde bu mensubun neyi, kimi içerdiği, içermediği yazmayacak mı o zaman?

ZEYNEP YILDIZ (Ankara) – Şöyle: Bankacılık Kanunu’ndaki yer alış tarzı itibarıyla, bulunuş tarzı itibarıyla... Zaten tanımlarda ayrıca bir “mensup” tanımı yapılmamış Bankacılık Kanunu’nda da. Dolayısıyla oradaki hukuksal bir...

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) – Yani “Hukuki açıdan bir belirsizlik taşımıyor.” diyorsunuz.

ZEYNEP YILDIZ (Ankara) – Evet. Bankaların teşekkülü itibarıyla da aslında bankada bir şekilde dâhil olan vatandaşın statüsü benzeri bir şekilde...

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) – Bir soru daha, dediğim gibi, ben hukukçu olmadığım için, açmak gerekiyor: Neden Bankacılık Kanunu’na bakıyoruz da Sermaye Piyasası Kanunu’na bakmıyoruz?

ZEYNEP YILDIZ (Ankara) – Zaten aynı çatı altında. BDDK’nin genel, hukuksal mevzuatı, dayanakları itibarıyla zaten benzeri yapıları orada karşılıyor. Tabii ki bu noktada varsa daha nitelikli birimleriniz...

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) – Dediğim gibi, ben hukukçu değilim ama sorduğum kişiler, hem özel sektörden hem de partiden sorduğum kişiler burada bir belirsizlik olabileceğini “mensup” kelimesinin en azından kanun teklifinde kimleri kapsadığının, neleri kapsadığının anlatılması gerektiğini söyledi. O yüzden tekrardan not düşmek istedim.

ZEYNEP YILDIZ (Ankara) – Belki redaksiyonla vesaire, gerekçede daha teferruatlı bir açıklama yapılabilir mi ilerisi için?

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın milletvekilleri, teklif sahipleri; şöyle yapalım isterseniz: Bu konu Adalet Bakanlığıyla salı günkü tartışmalarda da dile getirildi, özellikle bu “mensup” kelimesinin biraz soyut olduğu... Bunu eğer somutlaştırabilirseniz ilgili Adalet Bakanlığı yetkilileriyle beraber,

Genel Kurul aşamasına kadar, görüşmeye almadan önce hem Sayın Özlale'yle hem de diğer talep eden arkadaşlarımızla bir görüşme yapılabilir veya Adalet Bakanlığı eğer burada bu konuyla alakalı bir izahat yapmak istiyorsa onlara söz verebiliriz ya da Sayın İleri, nasıl istiyorsanız.

ÖMER İLERİ (Ankara) – Başkanım, şimdi, şöyle: Tabii, olayın hukuki boyutu var ama pratik boyutu da işin esasında var. Şimdi, bu kanun düzeyinde bir düzenlemede çok keskin çizgilerle çok detaylı tarifler yapılması çok anlamlı da olmayabilir. Yani sonuç olarak sorumluluk sahibi kişiler...

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) – Bunun tam tersini düşünüyordum. Yani burada esas bir kusur olduğu zaman bundan dolayı kimin sorumlu olacağı...

ÖMER İLERİ (Ankara) – Kusurlu olan kişi. “Yüklenbildiği ölçüde.” diyor zaten.

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) – İşte, o kusurlu olacak olan kişinin çok net olmadığını söylüyor hukukçular.

ÖMER İLERİ (Ankara) – Çünkü zaten o kusurlu olan kişi olaydan olaya, durumdan duruma değişeceği için.

SPK Başkanımızın ekleyeceği bir şey varsa...

SPK BAŞKANI İBRAHİM ÖMER GÖNÜL – Efendim, şimdi, sermaye piyasası kurumlarında biz bu ifadeyi kullanmıyoruz ama bu alan bizim diğer alanlarımızdan daha riskli bir alan ve etrafını görmediğimiz bir alan. Yani bilgi işlem tarafı var bunun, yazılım tarafı var, siber güvenlik tarafı var, yönetim tarafı var. Onun için, buradaki alanı biraz daha geniş tutabilmek için yoksa “yönetim kurulu üyeleri” der geçerdik ama buradaki alanı biraz daha geniş tutabilmek için “mensup”u bankacılıktaki riskler gibi değerlendirdik.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Bakırlıoğlu, buyurun.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Şimdi, şöyle: Bu “mensup” kısmı, “mensup” ifadesiyle alakalı Bankacılık Kanunu’na atfı yaptınız yani orada geçtiği için koyduk. Şimdi, o zaman şöyle bir şey de olabilir yani Bankacılık Kanunu’nda “mensup” yazması, aynı muğlaklık belki orada da vardır yani böyle bir şey çıkabilir “Bankacılık Kanunu’nda yazıyor.” diye. Bence bu doğru olmaz.

Yani bir de şöyle bir şey var: Keşke dediğimiz gibi bunu kod kanun olarak yapsaydık, bu “mensup” kimse onu bu kod kanunda hepsini çizebilirdik, bir tarif de yapabilirdik. Belki Bankacılık Kanunu’nda da buna benzer bir düzenlemeye ihtiyaç var mı yok mu, bilmiyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Söz taleplerini karşılayayım, sonra söz vereceğim.

Sayın Ağbaba, buyurun lütfen.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Şimdi, Sayın Başkanım, adliyei silah deposu hâline getiren yargıçla ilgili HSK soruşturma başlatmış. Ancak resimde yargıcın hemen yanı başında oturan HSK Teftiş Kurulu Başkanı. Adliyei silah deposu hâline getiren hâkimi soruşturacak da yanında oturan insan. Beyefendi de “Borsadan kazandığı parayla almış.” diyor ve bu işin gerekçesi yakında “Kripto parayla kazandığıyla silah almış.” diyebilir, bindiği arabayı başka türlü diyebilir. Yani hakikaten insanın aklı almıyor. Türkiye bir hukuk devleti mi, mafya devleti mi? Ülkenin çivisi çıkmış. Bunu da sizlerin dikkatine sunmak istiyorum. Acaba MASAK’ın böyle bir görev alanı var mı, bununla ilgili bir araştırma yapacak mı? Bunu da merak ediyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – MASAK temsilcisine söz vereceğim.

Sayın Yegin...

ORHAN YEGİN (Ankara) – Şimdi, Sayın Bakırlioğlu'nun az önce söylediği konu önemliydi Sayın Başkan, o yüzden söz aldım.

5510 sayılı Kanun'a göre şehit ve gazilerden ve onların bakmakla yükümlü olduğu kişilerden herhangi bir ek katkı payı istenmez, bu SUT'ta da yer almaktadır. Dolayısıyla uygulamaya spesifik olarak bakmak, iddianın arkasına bakmak lazım. Bu konuyla ilgili geçtiğimiz günlerde kamuoyunda bir iddia oldu. O iddiaya dönük olarak da Sosyal Güvenlik Kurumu iddiaların yanlış iddialar olduğuna, böyle bir şeyin kesinlikle mümkün olmadığına ilişkin açıklamasını aslında yaptı. Dolayısıyla...

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Dün oldu bu olay. Benim bildiğim, basına dün düştü. Ben de...

ORHAN YEGİN (Ankara) – Ben size şeyi göstereyim, hatta belki internette vardır da bakabilirsiniz, Sosyal Güvenlik Kurumu kesinlikle herhangi bir fark talep edilemeyeceğine ilişkin açıklamasını yaptı; bir.

İkincisi, hele ki öyle bir olay yaşanmış da olabilir yani bir hastaneye gitmişler, gerçekten talepte bulunmuş da olabilir. Az önce Veli Bey'in bahsettiği gibi bir olay gerçekten de olmuş olabilir, başka bir yerde başka bir devlet memuru, devlet adına yetki kullanan bir insan başka bir yanlışın içerisine düşmüş olabilir. Spesifik bazı yanlışlardan, gerçek de olsa, gerçek olmayıp iddia da olsa bazı iddialardan hareketle “Devletin çivisi çıkmış, işte, şöyle olmuş, böyle olmuş.” tarzı Veli Ağbaba'nın az önce kullandığı ifadeleri...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Çok ayıp hakikaten, benim yaptığım çok ayıp hakikaten (!)

ORHAN YEGİN (Ankara) – ...spesifik örnekler üzerinden alıp böyle “Ülke yanmış, batmış, gitmiş, adalet kalmamış; sağlık...”

VELİ AĞBABA (Malatya) – Hakikaten çok ayıp ettim ben ya, Orhan Bey, çok özür diliyorum sizden (!)

ORHAN YEGİN (Ankara) – Ya, tam siyasi bakış bu işte, siyasi değerlendirme bu, siyasi pozisyon bu.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Biz zaten siyasetçiyiz, bizim yaptığımız değerlendirmeler siyasi değerlendirme olur.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Güneş...

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Başkanım, ben de bu olayla ilgili SGK Başkanımıza bir not attım, o da bana şöyle bir not atmış: 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu ve Sağlık Uygulama Tebliği'ne göre gerçekten de şehit ve gazilerden fark alınması özel hastanelere... Bu yaşanan olay yaşanmış fakat bu kişi MEDULA sisteminde normalde şehit yakını olarak işlenmemiş o hastanede. Aynı hastaneye mi gitti, başka hastaneye mi bilmiyorum.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Aynı hastaneden daha önce de yararlanmış.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Bilemiyorum yani belki oradaki kişinin yanlış bir işlem yapması neticesi olabilir. Burada herhangi bir tasarruf tedbirlerine bağlı böyle bir uygulamamız yok. Bizim aklımızdan dahi böyle bir şey de geçmez arkadaşlar. Onu açıklamak istedim.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Sizin aklınızdan geçmemiştir.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Bakırlioğlu, şöyle yapalım mı? Bana o haberi atarsanız eğer ben kendim de görüşeyim SGK Başkanıyla.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Gerek yok, SGK zaten açıklamayı yapmış, “Böyle bir şey yok.” demiş. Büyük ihtimalle hastane yönetiminin eksikliğinden olan bir şey.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Tamam.

Soruştururuz onu.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Olay var, MEDULA sisteminde “şehit yakını” olarak geçmediği için olmuş. MEDULA sistemine onu işlemek lazım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın İleri, buyurun.

Sonra, Sayın MASAK temsilcisi, size bir söz vereceğim.

Buyurun lütfen.

ÖMER İLERİ (Ankara) – Sayın Başkanım, bu “mensuplar” ifadesiyle ilgili olarak; tabii, olayın -az önce de belirttiğimiz gibi- bir pratik, bir de hukuki boyutu var ama hukuki boyutu şu an ön plana çıkmış vaziyette. Ben müsaadenizle SPK’dan Ebru Hanım’a söz verilmesini arzu ediyorum. Kendisi hukukçu.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Hangisi için?

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) – “Mensup” kelimesi için.

ÖMER İLERİ (Ankara) – “Mensup” ifadesi.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Peki, önce...

CEVDET AKAY (Karabük) – Başkanım, o konuya geçmeden önce...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Akay, buyurun.

Sonra MASAK’a döneceğim.

CEVDET AKAY (Karabük) – Şimdi, bu, bir sonraki 9’uncu maddede de zaten karşımıza çıkacak; kripto hizmet sağlayıcılarının hukuka aykırı faaliyetleriyle ilgili işte zimmet suçu işlenmesi...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Şu an 9’dayız zaten.

CEVDET AKAY (Karabük) – Birleştiriyorum ben, 8 geçti ve 9’a girdik zaten.

Şimdi, burada “mensup”la ilgili olarak, “ 1) Kripto hizmet sağlayıcının ortakları, bunları sorumlu tutacağız, 2) Yönetim kurulu üyelerini, 3) İmza yetkisi verilen çalışanları, 4) Vekâleten yetki verilenleri -ilave olarak da- 5) Adli soruşturma sonucunda sorumlu olduğu tespit edilecek kusurlu kişileri; bu da teknik takipte çıkar, MASAK incelemesinde çıkar.” gibi açıklama yazarsak daha iyi olur diye düşünüyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Şimdi, Sayın MASAK temsilcisi, buyurun.

MASAK BAŞKANI HASAN KAYMAK – Sayın Başkanım, Mali Suçları Araştırma Kurulunun görevleri, 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi’nde “aklamayla mücadele, terörizmin finansmanı ile mücadele, nükleer silahların yayılmasını finansmanı ile mücadele...” diye tanımlanmış durumda. Bir öncül suçun işlendiği konusunda bir isnat var ise bu konuda yetkili adli makamların, mercilerin MASAK’tan bu konuda bir değer tespiti yapmasını istemesi hâlinde Başkanlığımızca bu konuda çalışmalar yapılıyor. Eğer CMK 128 kapsamında bir el koyma söz konusu ise suç geliriyle alakalı mal varlığı değerinin tespiti konusunda rapor hazırlanıyor. Bunun dışında, öncül suçun kendisinin araştırılması konusunda MASAK’ın bir görev ve yetkisi bulunmamaktadır.

Arz ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

SPK temsilcisi, buyurun.

SPK HUKUK İŞLERİ DAİRE BAŞKANI HATİCE EBRU TÖREMİŞ –Sayın Başkan, Değerli Komisyon üyeleri; esasen hukukumuzda haksız fiil sorumluluğu için hukuka aykırı fiil, kusur ve bu fiil ile zarar arasında uygun bir illiyet bağının olması gerekmektedir. Teklifte geçen “mensup” ifadesi, fiilin kripto varlık hizmet sağlayıcı nezdinde çalışan ve haksız fiille arasında uygun illiyet bağı kurulabilen herkesi kapsayacaktır. Yoksa Borçlar Kanunu’muzun genel hükümlerinden bir ayrışma bulunmamaktadır burada. Bankacılık Kanunu’muz örnek verildi, Türk Ticaret Kanunu’muzda da benzer bir düzenleme bulunmaktadır; TTK’nin 553’üncü maddesinde. Bu maddemiz, biliyorsunuz, şirkete ve pay sahiplerine verilen zarardan sorumluluğu düzenlemektedir; “yöneticiler” diye yani yönetim kurulu üyelerinin yanında “yöneticiler” diye bir kavrama yer verir. Yöneticinin kim olduğu her şirketin kendi içerisinde farklılık arz edebilir. Burada da kripto varlık hizmet sağlayıcının verdiği zarar ile uygun illiyet bağı olan çalışanı, her kripto varlık platformu nezdinde ya da saklamacı nezdinde farklılık arz edebilecektir.

Arz ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

10’uncu maddeyi müzakereye açıyorum.

Söz talebi? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

11’inci maddeyi müzakereye açıyorum.

Söz talebi? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler...

CEVDET AKAY (Karabük) – Sayın Başkan, orada bir şey söylemem gerekecek.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – 11’inci maddede mi?

CEVDET AKAY (Karabük) – Evet.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Oylamaya geçmiştim ama duruyorum.

Buyurun.

CEVDET AKAY (Karabük) – O zaman daha sonra söyleyeyim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – 11’inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

12’nci maddeye geçiyorum.

Söz talebi, yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

13’üncü maddeyi müzakereye açıyorum.

Söz talebi, yok.

Ancak 13’üncü maddede bir redaksiyon talebi bulunmaktadır.

Maddeyle 6362 sayılı Kanun’a eklenmesi öngörülen 110/A maddesinin (5)’inci fıkrasında yer alan “gönüllü olarak” ibaresinin, anlamına açıklık kazandırmak amacıyla, aynı cümlede yer alan “veya kripto varlıkların” ibaresinden sonra eklenmesi suretiyle redaksiyona tabi tutulması gerekmektedir.

Maddeyi redaksiyon doğrultusunda oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

14’üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

15’inci maddeyi müzakere açıyorum.

Sayın Ağbaba’nın söz talebi var.

Buyurun.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Yine, Sayın Bakana söyleyeceğim. Esnafın geçtiğimiz yıl başvuru yaptığı, onaylanan ve “ödeme bekleyen” statüsünde olan KOSGEB deprem kredisi hâlâ hesaplara geçmedi. Malatyalı esnaflar “Vergimizi ödedik, SGK borçlarımızı kapattık, bütün belgelerimizi tamamlamamıza rağmen, başvurumuzun onaylanmasına rağmen beş altı aydır para hesaba geçmedi.” diyorlar. Her seferinde “Fon bitti, para bitti.” cevabıyla karşılaştıklarını söylüyorlar. Depremın vurduğu esnafları, bu kez KOSGEB vuruyor. Bu mağduriyeti yaşatan ve reklam yaparcasına deprem destek kredisi ürününü açan, esnafı mağdur eden KOSGEB’in bu durumu düzeltmesini ve kredi bedellerinin mağdur esnafın hesabına aktarılmasını talep ediyoruz. Bu talebimizi daha önce Bakanlık yapan Sayın Bakana da iletmış olayım.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – KOSGEB, Ticaret Bakanlığının değil, Sanayi Bakanlığının ama.

Sayın Çelik, iki tane konu iletildi; bir tanesi bu fişlerle alakalı bir de bu konu. Eğer bunlarla alakadar olup hem bizim Komisyon Başkanlığımıza hem de sayın milletvekiline dönüş yaparsanız çok sevinirim.

15’inci maddeyi oylarınıza sunuyorum...

CEVDET AKAY (Karabük) – Sayın Başkan...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Akay’ın geçmeden önce bir söz talebi var.

Buyurun Sayın Akay.

CEVDET AKAY (Karabük) – Çok kısa söyleyeceğim.

Burada kayyum atamasıyla ilgili konu olduğu için oradaki detay kriterlerin somut bir şekilde detaylandırılması önemli. Bir kısım sayılmış ama ikincil düzenlemede... Yani burada faaliyet izni kaldırılan hizmet sağlayıcılarıyla ilgili olarak el koymadan bahsediyoruz, kayyum atama var. Hangi şartlarda nasıl kayyum atanacak? Lisans iptal edildiğinde kayyum atamasına gerek kalacak mı? O zaman tasfiye işlemleri için belki kayyum atanacak. Hani o konuların detaylandırılmasında fayda var Sayın Başkanım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın İleri, buyurun lütfen.

ÖMER İLERİ (Ankara) – Sayın Başkanım, not aldık, değerlendiririz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Evet, bu konuyla alakalı bir çalışma yürütürseniz, sayın milletvekiline bir dönüş yaparsanız, doğrudan siz yaparsanız bu dönüşü, en azından konu aydınlığa kavuşur. Varsa, bir düzeltme ihtiyaç olursa Genel Kurulda önerge verme imkânımız var. O süre zarfında da gerekli çalışmayı yapabilirsiniz.

Teşekkür ediyorum.

15'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

16'ncı maddeyi müzakereye açıyorum.

16'ncı maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

17'nci maddeyi müzakereye açıyorum.

Sayın Özlale'nin bir söz talebi var.

Buyurun lütfen.

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) – Geçen salı toplantıda konuşmuştuk hatta Merkez Bankası Para Politikası Kurulu üyesi Profesör Doktor Fatma Özkul da orada önemli bir ekleme daha yapmıştı. Biz turizmi desteklemek istiyorsak buraya gelen turistlerin de ellerindeki kripto varlıkları ATM'lerde bozmasını sağlayabilecek olan uygulamaya devam etmemiz gerekiyor. Benim buradan anladığım kadarıyla -belki teknik bir şey ama- bu kanun teklifi kabul edilip yürürlüğe girdikten üç ay sonra bu ATM'ler kaldırılıyor. Dolayısıyla, dışarıdan gelecek olan bir turist ya da Türk vatandaşı da olabilir, burada bu kripto varlığı bozduramıyor. Bu konuda bir değişikliğe gidiyor muyuz?

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

CEVDET AKAY (Karabük) – Sayın Başkan...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Akay'dan sonra söz vereceğim. Sayın Akay'ı da dinleyelim.

Buyurun lütfen.

CEVDET AKAY (Karabük) – Vallahi Başkanım, hızınıza yetişemediğim için madde 17'de 16'ya dönük bir şey söyleyeceğim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Mutlaka.

CEVDET AKAY (Karabük) – Burada oran yüzde 2'ydi bahsedilen.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Evet, 1-1.

CEVDET AKAY (Karabük) – Evet, 1-1'di, burada ileriye dönük hani sigortacılık sistemi devreye girerse oranı arttırma yetkisi verilmesinde fayda var veya ikincil düzenlemede yapılabiliyorsa. Belki sigortayla ilgili müessese kurulursa binde 5 ilave olabilir buraya. Hani hem TÜBİTAK'tan hem SPK'den de pay almadan. Onu geriye dönük ifade etmek istedim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın İleri, iki soru var.

Buyurun lütfen.

ÖMER İLERİ (Ankara) – Şimdi, bu ATM'lerle ilgili olarak ikincil düzenlemelere daha çok işaret ediliyor. Aslında saklama hizmeti sağlayıcılarının ATM açmasının önünde bir engel şu hâliyle yok ama dediğiniz gibi, turistler, yurt dışından gelenlerle ilgili konu ikincil düzenlemelerde daha çok ele alınacak. Burada tabii MASAK'ın da görüşü mutlaka alınmalı.

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) – MASAK'ın bu konudaki görüşünü alabilir miyiz?

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Tabii ki alırız. Sayın İleri tamamladıktan sonra, MASAK'a dönüş yaparız.

ÖMER İLERİ (Ankara) – Bu şekilde tamamlamış olayım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Bir de Sayın Akay'ın sorusu var.

ÖMER İLERİ (Ankara) – O soruyu, kusura bakmayın, ben kaçırdım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Akay, tekrarlar mısınız?

CEVDET AKAY (Karabük) – Ya, yüzde 2’lik bir pay var ya SPK ve TUBİTAK’a verilen, hani sigortacılık müessesesi kurulacaksa bu yüzde 2 oranı burada sabit demeyelim, arttırma yetkisi en azından olsun. Binde 5 arttırırsanız sigorta müessesesine de ileride bir kaynak girmiş olur. Hani önemli gördüğüm için söylüyorum.

ÖMER İLERİ (Ankara) - İleriye yönelik diyorsunuz.

SPK BAŞKANI İBRAHİM ÖMER GÖNÜL – Sigorta için düzenleme yapacağımız için orada düzenleriz.

ÖMER İLERİ (Ankara) – “Sigorta için özel düzenleme yapılabilecek ileride.” deniyor orada.

CEVDET AKAY (Karabük) - Tamam, hani madem düzeltilecekse burada da bir inisiyatif alabilirsiniz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – SPK Başkanımız...

(Uğultular)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Değerli hazırun, fazla maddemiz kalmadı, biraz sükûneti sağlayalım ve müzakereleri bitirelim.

Buyurun lütfen.

SPK BAŞKANI İBRAHİM ÖMER GÖNÜL – Şu andaki tabloda sigorta düzenlemesi olmadığı için mutlaka ayrı bir madde olarak gelmesi lazım diye düşünüyorum, o zaman da buradaki düzenlemeyi de yapabiliriz kanaatindeyim efendim.

Arz ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Sayın MASAK temsilcisi, buyurun.

MASAK BAŞKANI HASAN KAYMAK – Sayın Başkanım, nakitten kriptoya, kriptodan nakde dönüş imkânı veren ATM’ler bütün dünyada terörizmin finansmanı bağlamında en riskli görülen araçlar. Dolayısıyla ikincil düzenleme yapılması aşamasında biz Sermaye Piyasası Kurulumuzla birlikte buradaki riski minimize edecek şekilde yükümlülükleri belirlemeye yönelik görüşlerimizi iletceğiz kendilerine.

Arz ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri, 17’nci maddede bir redaksiyon talebi bulunmaktadır.

Maddeyle 6362 sayılı Kanun’a eklenmesi öngörülen geçici 11’inci maddede yer alan “Kanunun yürürlüğü” ve “Kanunun yürürlüğe” ibarelerinden önce kanun yapım tekniğine uygunluğun sağlanması ve anlama açıklık kazandırılması amacıyla “bu maddeyi ihdas eden” ibarelerinin eklenmesi suretiyle redaksiyona tabi tutulması gerekmektedir.

Maddeyi redaksiyonlar doğrultusunda oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

18’inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

19’uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Değerli üyeler, görüşülmekte olan teklif metninde kanunların hazırlanmasında uygulanan usul ve esaslar çerçevesinde kanun yapım tekniğine uygunluğun sağlanması için gerekli düzenlemelerin yapılması ve madde numaralarının yeniden düzenlenmesi, önergelerle yapılan değişikliklerin kanun sistematığına uygun olarak metne yerleştirilmesi, anlama açıklık kazandırılması amacıyla redaksiyona tabi tutulması, yürürlük maddesinin kabul edilen değişikliklere göre yeniden gözden geçirilmesi hususlarında Komisyon Başkanlık Divanına yetki verilmesi, ayrıca muhalefet şerhinin 5 Haziran 2024 Çarşamba saat 15.00'e kadar verilmesini, kanun teklifinin Genel Kurul görüşmelerinde Komisyonumuzu temsil etmek üzere özel sözcüler olarak...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Ne zaman?

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Ne zaman?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - 5 Haziran Çarşamba günü saat 15.00...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Yetiştiremeyiz ki.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Önümüzdeki hafta.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Perşembe yapalım o zaman.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Efendim?

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Cuma yapalım, cuma.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Şöyle, mutlaka, konuştum, değerli milletvekilleri, diğer gruplarla da konuştum, 5 Haziran aslında yeterli bir tarih.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Hayır, biz genelde...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Ama o zaman ben “pazartesi” deyip çarşambaya mı razı olayım?

VELİ AĞBABA (Malatya) – Vehbi Bey’i kırmayalım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Tamam, çarşamba 17.00; çarşamba 15.00 değil, 17.00.

Ama daha detaylı bir çalışma yapılacak anladığım kadarıyla.

5 Haziran Çarşamba günü saat 17.00

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) – İki hafta sonu mu gerekiyor?

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Genel Kurulda muhtemelen öyle olur diye tahmin ediyorum.

(Uğultular)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Daha bitmedi, değerli arkadaşlar, tümünü oylayacağız.

...kanun teklifinin Genel Kurul görüşmelerinde Komisyonumuzu temsil etmek üzere özel sözcüler olarak Sayın Resul Kurt, Sayın Hüseyin Altınsoy, Sayın Orhan Yegin, Sayın Nilgün Ök, Sayın Ejder Açıkkapı, Sayın Yaşar Kırkpınar, Sayın Necmettin Erkan, Sayın Sami Çakır, Sayın Orhan Erdem, Sayın Mustafa Kalaycı, Sayın Seydi Gülsoy, Sayın Ertuğrul Kocacık, Sayın Ersan Aksu ve Sayın İsmail Güneş’in belirlenmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Hayırlı uğurlu olsun.

Teşekkür ediyorum.

Birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati: 16.29